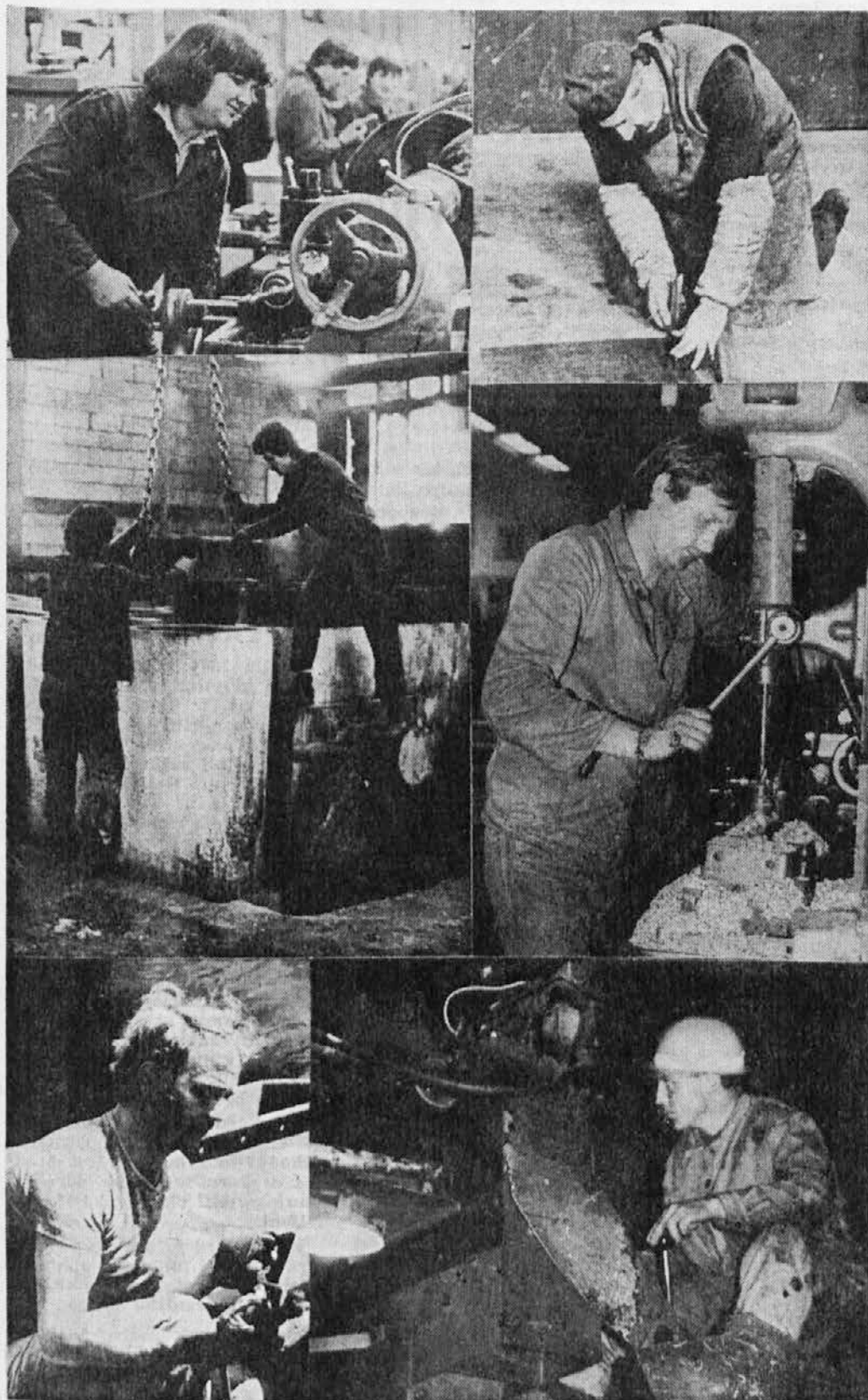

fuzinar

Leto XXI

Ravne na Koroškem, 14. aprila 1984

Št. 4

Naš praznik dela

Vse se spreminja, tudi prazniki, in med njimi prvi maj pri tem ni izjema. Sto let bo kmalu od krvavih čikaških demonstracij (1. maja 1886). 1. kongres 2. internacionale je sklenil, naj bodo vsako leto na ta dan množične demonstracije in stavke.

In so bile, nekatere tudi krvave, bila so praznovanja 1. maja v ilegali na skritih krajih med obema vojnoma. Častiljiv spomin na zveste združbe tlačnih proletarcev. Kajti potem so delavci prevzeli oblast in nekaj let po osvoboditvi so ta praznik obeleževale prvomajske parade, pisane povorke z živimi slikami različnih delovnih opravil.

Z rastočo blaginjo in vse bolj odprtimi mejami se je začelo obdobje prvomajskih izletov. Desetletja trajajoči občutek neogroženosti in moči delavskega razreda na oblasti je zrahljal voljo po organiziranem, skupnem proslavljanju tega najbolj delavskega od vseh praznikov.

Se je pa v tem času tudi pojem »delavec« močno razširil. Zmeraj nove tehnologije, razvoj avtomatizacije in predvsem računalništva so domala na vseh področjih olajšale, marsikje pa tudi skrčile obseg fizičnega dela. V proces proizvodnje so že dolgo vključeni komercialisti, raziskovalci, konstruktorji, organizatorji dela, sociologi, ekologi itd. Takšna delitev dela je danes nujna, usklajeno delovanje vseh koles osnovni pogoj za uspešno proizvodnjo in poslovanje. Gotovo pa je tudi ta resnica o prepletanju, soodvisnosti in marsikje kar spajanju fizičnega in nefizičnega dela v veliki meri podrla stare pregrade med »delavci« in »uslužbenci«.

Ravenški železarji pomnijo vse naštetе oblike praznovanja prvega maja. Budnica pihalnega orkestra je ostala vsakoletna vez vsa leta od osvoboditve do danes, vedno bolj pa se uveljavljajo prvomajska srečanja železarjev s svojim svečanim in sproščenim delom. Na njih razglasimo deset zaslužnih delavcev, iz preteklosti se prek sedanjosti zagledamo v prihodnost.

Naj se namreč vsebina in oblika praznikov tudi spreminja, občutja medsebojne povezanosti in pripadnosti, ki jih vzbujajo, ostajajo enaka. Smo del velikega kolektiva Železarne Ravne, drug drugemu smo potrebni. S slogo in dobrim delom smo že veliko zgradili, premagali marsikatero težko preizkušnjo, zato bomo tudi sedanje gospodarske težave.

Voščimo si vesel in sončen praznik dela!

USMERITVE POSLOVNE POLITIKE V ŽELEZARNI RAVNE ZA LETO 1984

Na podlagi plana, načrta uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, rezultatov poslovanja za leto 1983 in drugih pomembnih aktov daje poslovodni odbor naslednje usmeritve:

- Povečevati skupno proizvodnjo, posebej proizvodnjo jekla kot osnove za celotno reprodukcijsko verigo in doseči planirane količine.
- Zniževati količine neuspele proizvodnje in izmečka ter doseči nivo podobnih delovnih organizacij v razvitem svetu.
- Zagotavljati medsebojne dobave v reprodukcijski verigi s posebnim poudarkom na izdelkih, ki so namenjeni izvozu na konvertibilno tržišče. Izpolnjevati dobavne roke kupcem, ki izvažajo in združujejo devize.
- Preveriti odnose med grobim in finim planom ter komercialno in dopolniti organizacijsko strukturo, če se pokaže za potrebno.
- Iskati in utrjevati takšne reprodukcijske povezave z delovnimi organizacijami izven Železarn Ravne, kjer bomo dosegli največje možne devizne učinke bodisi v skupnem izvozu, v združevanju deviz ali nabavi reprodukcijskih materialov za Železarno Ravne.
- Prilagajati se tržnim razmeram v svetu in doma, optimirati tehnologijo ter prilagajati tržišču ustrezne proizvode.
- Dosegati ugodno dinarsko in devizno likvidnost na osnovi ustreznih plačilnih pogojev.
- Sredstva za razvoj materialne osnove usmerjati tja, kjer bosta devizni in splošni ekonomski učinek največja.
- Z izvozom in združevanjem deviz zagotoviti uvoz reprodukcijskih materialov, rezervnih delov, nužne opreme in plačilo anuitet.
- Zagotoviti enotno poslovno politiko znotraj delovne organizacije.
- Zagotoviti dobre medsebojne odnose med tozdi in primerno socialno varnost delavcev.
- Povečevati produktivnost dela z izboljševanjem organizacije dela, tehnološke in delovne discipline.
- Povečevati ekonomičnost dela z ukrepi varčevanja z materiali in energijo.
- Posebno skrb nameniti čim boljšemu izkoriščanju proizvodnih kapacitet.
- Vztrajati pri selektivnem oziroma produktivnem zaposlovanju novih delavcev ter izboljšati kadrovske strukture zaposlenih.

(Vir: poslovodni odbor, Poročilo o poslovanju v letu 1983)

S SEJE DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Delavski svet železarn je 19. 3. 1984 na svoji 12. seji sprejel naslednje pomembnejše sklepe in stališča:

Sprejel je poročilo o poslovanju v l. 1983, konsolidirano bilanco in ocenil člane poslovodnega odbora z »bolj uspešno«. Sprejel je tudi predlagane ocene uspešnosti za ravnatelje, naročil pa je delovni skupnosti KSZ, naj do naslednjega leta izpopolni merila, način in postopek ocenjevanja.

Sprejel je poročilo o gibanju neuspele proizvodnje. Vprašanje kakovosti bo odslej obravnaval četrtletno.

Ugotovil je, da so vsi tozdi in delovne skupnosti sprejeli predlog razdelitve sklada skupne porabe po zaključnem računu za l. 1983. Iz tega sklada je treba dodatno izdvojiti 270.000 din za izpolnitev obveznosti železarn do 30. 6. 1984.

Sprejel je poročilo o financiranju stanovanjske gradnje v l. 1983 in potrdil načrt stanovanjskega dela sklada skupne porabe za l. 1984.

Prosta sredstva okoli 60 milijonov din se vročijo pri banki za pridobitev kreditov: za individualno gradnjo 20 milijonov, za

družbeno pa 40 milijonov din. Ostanek sredstev sklada skupne porabe iz l. 1983 znaša 8.553.194 din in se v celoti nameni za izgradnjo faze B počitniškega doma v Portorožu. Nespecificirani znesek za investicijsko dejavnost v l. 1984 se razdeli:

— 21.446.805 din za gradnjo doma v Portorožu

— 12.387.584 din za kreditiranje individualne stanovanjske gradnje,

— 1.165.610 din za kreditiranje priključkov na toplovodno ogrevanje.

Delavski svet je sprejel bilanco sredstev in virov za l. 1983 in inventurno poročilo. Za odpravo ugotovljenih nepravilnosti in za poročilo o posojanju osnovnih sredstev na reverz je zadolžen poslovodni odbor. Tako posojanje pa je treba omejiti.

Sprejel je predloge v zvezi z nadaljnjim razvojem in dejavnostjo družbenega standarda. Posebno je poudaril urejanje družbene prehrane, ki jo je treba opredeliti s posebnim pravilnikom. Za to je zadolžen tozdi Družbeni standard.

Na skupno naložbo interne banke sozda za rekonstrukcijo jeklarne v Železarni Store ni imel pripomb.

Zahtevo aktivna invalidov za dodatni dopust naj primerjalno preuči delovna skupnost KSZ in o tem poroča oziroma pripravi ustrezen predlog.

Ker v nekaterih tozdih ni bil sprejet pravilnik o stanovanjskih razmerjih, pojavljajo pa se težave pri dodeljevanju stanovanj, naj pravna služba poda mnenje o rešitvi tega vprašanja.

(Vir: sklepi in stališča 12. seje DS Železarn Ravne)

Realne možnosti za večji izvoz v ZDA

● Za 500.000 \$ naročil za nože ● V ZDA se zanimajo za naše armature, valje in hitrohodne avtomate za štancanje ● Konkurenčni bomo le s kvaliteto in hitrimi dobavnimi roki

Član poslovodnega odbora dipl. inž. Jože Geršak je na službenem potovanju po ZDA obiskal vrsto firm, Tiste, s katerimi že več let uspešno sodelujemo, in druge, ki jih naš proizvodni program zanima in s katerimi bi morda lahko sklenili nove posle. Iz pogovora s tov. Geršakom povzemamo najzanimivejša dejstva.

V ZDA VSAKO LETO MANJ ZAPOSLENIH V NEPOSREDNI PROIZVODNJI

Pred 20 leti je v ZDA od okoli 100 milijonov zaposlenih delalo 32 % v neposredni proizvodnji, danes jih dela še 16 milijonov, najsmelejše domneve za leto 2000 pa pravijo, da bo število zdrsnilo pod 10 milijonov. Vsi drugi delajo pri obdelavi podatkov, v servisnih dejavnostih, v trgovini itn.

JEKLO IZPODRIVAJO DRUGI MATERIALI

ZDA so leta 1981 proizvedle 120 milijonov ton jekla, zdaj le še 70 milijonov, do leta 2000 pa naj bi ta številka še krepko padla. Zato pa se vedno bolj uveljavljajo nadomestni materiali —

NOB NA KOROŠKEM PRED 40 LETI

Aprila 1944 v Mežiški dolini skoraj ni minil dan brez sabotažnih akcij. Partizanske vrste so se pomnožile s 57 mežiškimi rudarji.

2. 4. je bil razdejan električni daljnovod pri Kotljah, dan kasneje na Lešah.

7. 4. je bila razstreljena trafopostaja v Žerjavu. Izbiralnica zato 5 dni ni dobivala rude v predelavo.

8. 4. Bračičeva brigada je v Javorju priredila miting in mobilizirala novince.

10. 4. Bračičevci so požgali hlovino na skladišču pri Mali Črni, dan kasneje pa mobilizirali na Pristavi, v spodnjem Javorju in Mušeniku.

26. 4. znova porušen daljnovod, rudnik pa že sedmič v tem mesecu brez elektrike.

Po ukazu glavnega štaba z dne 24. 4. sta bila v Topli združena vzhodni in zahodni koroški odred v koroško grupo odredov. Vanjo so bili vključeni trije bataljoni.

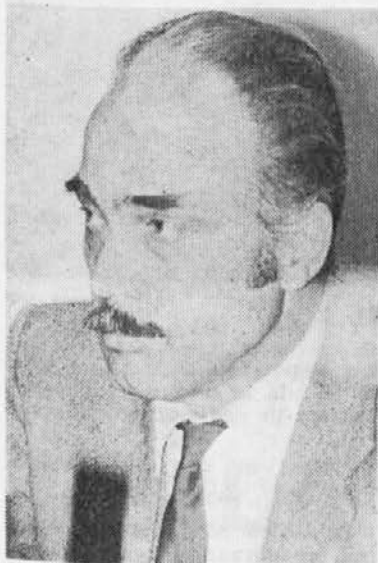
V tem času so pričele posebno živo delovati minerske enote, ki so rušile utrjene postojanke, mostove in železniško progo.

(Vir: Aleš Mrdavšič, NOB na Koroškem)

Jedrarke

substituti — za jekla. V ZDA namreč nova odkritja v tehnologiji zelo hitro prenašajo v proizvodnjo. Tako npr. namesto jeklenih trakov ponekod že valjajo plastične s podobnimi lastnostmi. Pri valjanju takšnih trakov porabijo neprimerno manj valjev kot za valjanje jeklenih trakov. Namesto svedrov in brzoreznega jekla izdelujejo že slikskatne, oplemenitene s karbidi itn.

Jože Geršak

Pri takšnih trendih razvoja si ni težko predstavljati, da bo s klasičnimi proizvodi vedno težje prodirati na zahodna tržišča.

PRI NOŽIH SMO OSVOJILI KONKURENČNO KAKOVOST

Težišče prodaje v prihodnje bodo okrogli noži. Že letos imamo naročil v vrednosti 500.000 \$. Ponuja se tudi priložnost za proizvodnjo zob za velike žage. Če bi se usposobili zanje, bi imeli

zagotovljen velik izvoz, lahko pa bi tudi zaposlili precej žensk.

Pri valjih imamo poslovne stike že poldrugo leto. Obstajajo realne možnosti, da bi jih prodajali za manjše valjarne. Treba pa je ohranjati kvaliteto, izpolnjevati v pogodbah postavljene roke in konkurirati pri cenah.

Pri armaturah smo v fazi dajanja ponudb in pošiljanja vzorcev. Če bomo kvalitetni, so se Američani pripravili povezati z nami. Tu moramo biti sposobni konkurirati Japoncem in Špancem.

Pri strojih sicer možnosti niso velike, v poštev pa bi prišel hitrohodni avtomat za štančanje raznih delov za elektronsko industrijo. Če ga osvojimo, bi mi izdelovali mehanski del, Američani pa bi ga opremili z elektro in kontrolno opremo. Prvega bi v najboljšem primeru lahko dobavili že leta 1985.

NAŠE LASTNE POLITIČNE USMERITVE IN ZAHTEVNO TRŽIŠČE NAS SILIJO V VEČJO UČINKOVITOST

Vidimo torej, da daje ameriško tržišče kar precej možnosti za poslovno sodelovanje. V ZDA je v industriji spet konjunktura, razen v jeklarstvu, težki strojogradnji in delno v avtomobilski industriji. Partnerji so odkriti in strogo poslovni. Medtem so že trije vrnili obisk na Ravnah, in sicer za armature, valje in nože. Zanimanje je torej resno. Vendar, če hočemo biti na zahodnem tržišču uspešni, moramo biti zelo prilagodljivi pri proizvodnji, zelo učinkoviti, naši izdelki morajo biti kvalitetni, roki pa do pike takšni, kakršne sprejmemo.

V bistvu nas torej naše lastne politične usmeritve dolgoročne gospodarske stabilizacije in zahteve konvertibilnega tržišča silijo v isto smer, to je v boljše in bolj odgovorno delo.

Marjan Kolar

Naše delo v februarju

Zaostanek za predvidenim planom skupne proizvodnje znaša 1,9 odst., v kumulativni 3,0 odst., pri odpremi pa je bil plan presežen za 0,5 odst., v kumulativni zaostanek 1,8 odst. Pri fakturirani realizaciji smo zaostali za 9,1 odst., v kumulativni 13,3 odst. Izvoz smo pri dolarski vrednosti presegli za 15,3 odst., zaradi nižjega izvoza v januarju pa zaostajamo

v kumulativni 9,2 odst. Mesečni zaostanek pri dinarski vrednosti znaša 11,0 odst., v kumulativni 27,4 odst. Vrednostna prodaja na domačem trgu je zaostala 8,5 odst., v kumulativni 8,8 odst., pri količinskem planu pa smo zaostali 5,2 odst., v kumulativni 3,3 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

V Jeklarni je bil zaradi okvare na 25 t el. peči nepredviden zastoj, ki je največ prispeval k nedoseženemu mesečnemu planu. Izvajanje rednega programa pa je oviralo tudi pomanjkanje posameznih materialov in poslabšanje voluminoznosti vložka proti koncu meseca. V Jeklolivarni je bila najnižja proizvodnja v livarni posebne litine, dosežena le 66,8 odst. (sanacija tega stanja teče). V tozdu se ponovno pojavlja pomanjkanje delovne sile v čistilnici ter na drugih težkih delovnih mestih. TOZD Valjarna tudi v februarju ni dosegla predvidenega plana na težki prog. Motnje

LETOS 15-LETNICA SLOVENSКИH ŽELEZARN

S SEJE DELAVSKEGA SVETA SOZDA

Delavski svet sozda je na svoji seji 10. 3. 1984 sprejel naslednje pomembnejše sklepe:

— Sprejel je poročilo o poslovanju sozda v l. 1983 in poročilo o zaključnem računu za l. 1983 za del. skupnost skupnih služb sozda in za združena sredstva sozda za l. 1983. Sprejel je načrt sozda za l. 1984. Vsem del. organizacijam je priporočil, naj se bolj potrudijo pri doseganju količinske proizvodnje, saj so od nje odvisni vsi nadaljnji rezultati.

— Konec leta bo 15. obletnica sozda. Ob tej priložnosti bodo podeljene medalje in plakete zaslužnim. Način proslave bo predlagala posebna komisija, v kateri sta iz naše železarnice Alojz Janežič in Mitja Šipek.

— Sprejel je pravilnik o delovanju sozda v deželah SEV. V ustrezni delovni skupini nas zastopa inž. Jože Geršak.

— Sprejel je samoupravni sporazum o poslovno-tehničnem sodelovanju sozda z železarno v Nikšiču.

— Soglašal je z investicijskim programom tozda Livarna strojne litine in s sanacijsko razvojnim programom tozda Tovarne traktorjev v Železarni Store.

— Sprejel je razpis volitev v organe upravljanja sozda, ki so bile medtem že izvedene.

(Vir: zapisnik 10. seje del. sveta sozda)

zaradi izpada proizvodnje gredic v letu 1983 se bodo spričo nadaljnje slabe proizvodnje po količini in asortimentu poznale v re-provergi tako pri domačih tozdih kot pri zunanjih kupcih. Ob 8,5-odst. prekoračitvi mesečnega plana Kovačnice, ki gre predvsem na račun zmanjšanja medfaznih zalog (pomanjkanje vložka —

predvsem gredic iz valjarne), obstaja bojazen, da v marcu mesečnega plana TOZD ne bo mogla doseči. Težave v TOZD nastajajo tudi zaradi dostavljenih neočiščenih ingotov iz Jeklarne (ne odrezujejo se korenike). Pomanjkanje vložka in precejšnji problemi pri vzdrževanju strojev so glavni vzrok za komaj 78,8 odst. dose-

Varilec

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V februarju je znašal izkoristek delovnega časa 86,24 odst., odsotnosti 13,76 odst. Odsotnosti so bile razdeljene takole:

— letni dopust	3,51 %
— izredno plačani	
dopust	0,75 %
— službena potovanja	0,28 %
— bolezni	8,17 %
— druge plačane	
odsotnosti	0,87 %
— neplačane odkotnosti	0,18 %

IZVOLILI SMO DELEGATE V ORGANE UPRAVLJANJA SOZDA SLOVENSKE ŽELEZARNE

V železarni smo 15. 3. 1984 volili delegate v samoupravne organe sozda Slovenske železarne. Na vseh voliščih so predlagani kandidati dobili več kot polovico glasov vseh zaposlenih. V prihodnji mandatni dobi nas bodo zastopali naslednji delavci:

Delavski svet sozda

Vladimir Hrnčič, Kovačnica
Alojz Janežič, Energija
Mirko Kranjc, Komerciala
Anđelko Krautberger, Jeklarna
Vlado Medvešek, TRO
Ivan Tratnik, Industrijski noži
Stanko Triglav, Valjarna

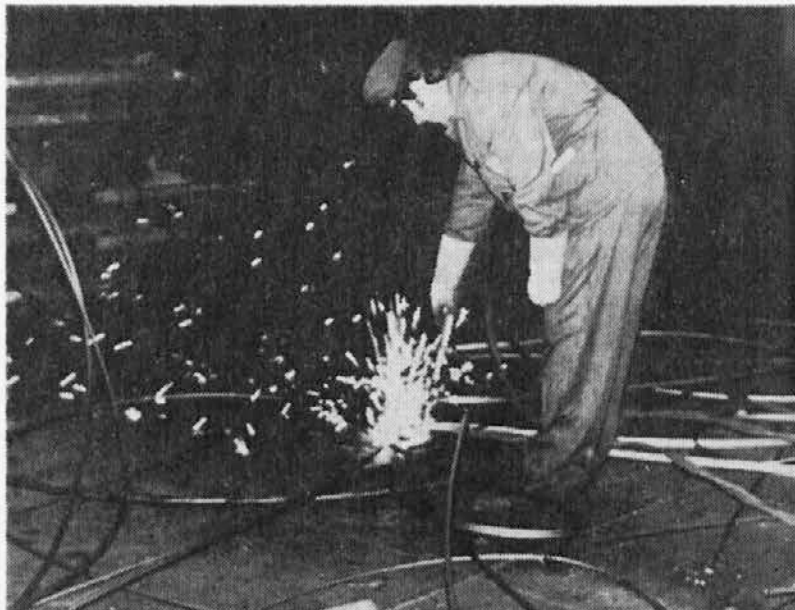
Zbor interne banke sozda

Franc Hirtl, Pnevmatični stroji
Miloš Jurak, Jeklovlek
Boris Kastivnik, Elektrotehniške storitve
Andrej Lesnik, Jeklarna
Lizika Pandev, Projektivno izvajalni inženiring
Erih Sirk, Posebna finančna služba

Samoupravna delavska kontrola sozda

Dominik Nabernik, SGV

(Vir: zapisnik koordinacijske komisije za izvedbo volitev)

Rezanje

sočnosti barvnih kovin in drugih neželenih primesi je bilo zavrtnjenih večje število pošilk.

Bolj pereča je bila oskrba s ferolegurami, saj domači proizvajalci delajo večinoma za izvoz, pogosto pa je oskrba slabša tudi zaradi slabih transportnih razmer. Dobave nemetalnih dodat-

kov so potekale zadovoljivo, slabša je bila le oskrba z livarskim peskom in ognjevarnimi materiali.

UVOZ

Oskrbljenost z možnimi materiali v februarju je bila še za-

ženo proizvodnjo v TOZD Jeklovlek.

Razen Industrijskih nožev so vsi mehanski tozdi presegli svoj predvideni plan skupne proizvodnje. Tozde pesti predvsem pomanjkanje raznih vložnih materialov (ulitkov, delov iz kooperacije in podobno), ozka grla pa nastajajo ponekod tudi pri termični obdelavi. Pri doseganju mesečnega plana so vsi ostali zunanji tozdi razen TRO zaostali za planom. Težave nastajajo zaradi pomanjkanja kvalitetnega orodja, vložka kot tudi razpoložljivih kapacitet.

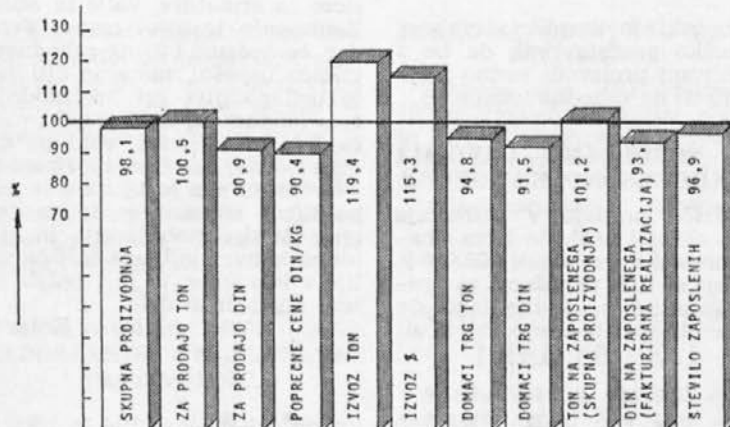
PRODAJA DOMA

Predvideni plan prodaje na domačem trgu je bil dosežen 94,8 odst., vrednostno 91,5 odst. Najbolj je zaostala prodaja specialne litine in gredic (premajhna proizvodnja). Zasedenost z naročili je v večjem delu zadovoljiva. Težave pa nastajajo v TOZD Ind. noži zaradi velikih zaostankov pri dobavah brzoreznega orodja in furnirskih nožev. V TOZD TRO pa zaostaja dobava orodja.

NABAVA

V februarju smo imeli nekoliko manjši in bolj umirjen dotok starega železa. Delni vzrok je večja in bolj poostrena kvalitetna kontrola pri prevzemu. Zaradi pri-

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V FEBRUARJU 1984

OSKRBA Z ENERGIJO

V februarju je bila količinska oskrba s primarnimi mediji dokaj zadovoljiva, reducirana je bila le dobava zemeljskega plina, ki pa smo ga nadomestili z BP. Zaradi pomanjkanja na tržišču je bila dobava mazuta neredna. Vsi porabniki so bili oskrbovani (razen nekaj omejitev z mazutom) z zadostnimi količinami tako s sekundarno kot primarno energijo.

V februarju je bilo porabljeno:

- elektro energije 19.829.000 kWh
- zemeljskega plina 5.271.305 Sm³
- butan-propana 63.840 kg
- mazuta 1.357.050 kg
- koksa 1.500 kg
- karbida 16.560 kg
- acetilena v jeklenkah 336 Nm³
- kurilnega olja 13.401 l
- hladilne vode 1.061.603 m³

proizvedeno pa:

- acetilena 4.636 Nm³
- higienske tople vode 10.150 m³
- komprimiranega zraka 6.023.000 Nm³
- kisika 383.430 kg

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ \$		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	febr.	kumul.	febr.	kumul.	febr.	kumul.	febr.	kumul.	febr.	kumul.	febr.	kumul.
JEKLARNA	97,3	94,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	95,0	89,6	102,1	93,0	85,1	79,3	120,2	86,0	101,9	73,0	81,5	80,7
VALJARNA	98,4	99,8	99,2	96,0	83,3	84,8	109,9	91,4	90,2	76,1	87,7	87,2
KOVAČNICA	108,5	104,4	113,2	112,1	113,3	107,9	90,4	120,2	75,1	100,2	122,2	109,7
JEKLOVLEK	78,8	90,1	92,7	98,7	84,7	87,9	119,8	95,3	99,2	79,4	81,4	89,7
ORODJARNA	96,2	73,6	104,0	79,5	127,5	84,9	311,8	156,3	263,9	132,5	83,4	69,4
STROJI IN DELI	109,5	87,4	98,1	94,8	91,0	87,3	153,2	109,6	129,9	93,1	72,2	84,6
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	75,6	86,7	72,3	81,4	56,7	60,2	46,7	42,6	40,8	37,2	73,5	84,5
- GREDECE	-	68,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	45,9	79,7	72,3	81,4	57,2	60,8	46,7	42,6	41,4	37,8	73,8	85,0
PNEVMATIČNI STROJI	122,3	115,2	118,9	111,4	84,8	90,3	1,9	3,2	1,3	2,9	88,6	94,1
VZMETARNA	104,0	106,3	95,9	102,5	85,9	90,6	35,9	30,4	29,7	25,2	103,8	111,4
TRO	109,5	96,8	94,1	95,8	100,2	106,2	81,3	52,4	66,6	50,3	111,9	125,7
KOVINARSTVO	80,8	71,2	79,9	66,7	74,1	68,8	33,1	16,5	27,4	13,7	76,3	71,4
ARMATURE	55,0	63,9	55,1	63,4	79,9	71,3	57,3	42,7	54,2	40,6	113,8	111,9
BRATSTVO VARVARIN	45,3	53,7	46,7	32,4	62,4	43,5	-	-	-	-	69,5	48,4
KALILNICA	-	-	-	-	164,4	135,6	-	-	-	-	164,4	135,6
STORITVE DRUGIH TOZD, IS	-	-	-	-	123,7	74,9	-	-	-	-	123,7	74,9
DELOVNA ORGANIZACIJA	98,1	97,0	100,5	98,2	90,9	86,7	115,3	90,8	89,0	72,6	91,5	91,2

dovoljiva zahvaljujoč zalagam iz preteklega leta.

Nasproti temu pa je devizna situacija porazna. Združevanja deviz s kupci praktično ni bilo, saj smo vsi čakali na nov devizni zakon, ki je pričel veljati šele s 1. 3. 1984. Združeni v OUCMJ razpolagamo sedaj s 45,9 odst. lastnih prilivov, legitimne pravice do nakupa deviz na deviznem trgu pa ne moremo uresničiti, ker ta trg sploh ne obstaja in bo kasneje administrativno urejen.

Da bomo lahko zagotovili uvoz manjkajočih ferolegur za I. kvartal, smo z LB TKB Slovenj Gradec sklenili terminski nakup 400.000 \$. Če se bodo pojavile težave pri kompenzacijskem poslu S & B in če ne bo bistveno povečano združevanje deviz, lahko v začetku II. kvartala pričakujemo zastoje v proizvodnji.

IZVOZ

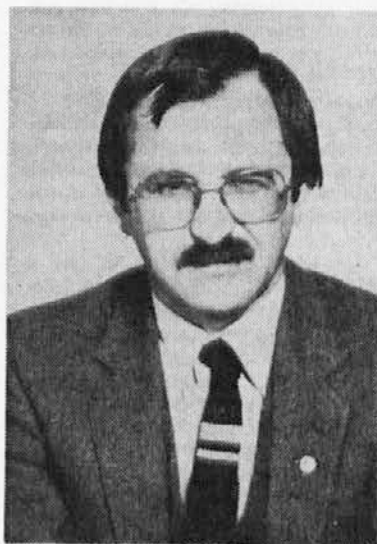
Februarski trend izvoza na konvertibilno tržišče lahko ocenimo kot zelo uspešen, saj smo na-

črtovani mesečni izvoz na konvertibilno področje izpolnili. Izvoz na klirinško področje pa smo presegli kar za 53 odst.

K tako ugodnim izvoznim rezultatom so največ prispevali tozdi Jeklolivarna, Valjarna, Jeklovlek, Stroji in deli ter Orodjarna. Izvojni rezultati bi lahko bili še boljši, če bi se lahko bolj prilagodili zahtevam naročnikov pri rokih in cenah. Gospodarstvo na Zahodu oživlja, povpraševanje kupcev predvsem po polizdelkih je večje, kot so naše proizvodne možnosti. Že v prvih mesecih ugotavljamo, da načrtovane terminske dinamike ne bomo mogli držati.

Veliko je tudi neskladje med konkurenčnimi in našimi cenami, kar nam večkrat onemogoča, da bi zaključili asortimentsko ugodna naročila. Z letošnjimi cenami se zelo težko vključujemo v mednarodno menjavo. Do kraja februarja nam je uspelo pridobiti naročil za 13,6 milijona \$ na konvertibilnem področju, na klirinškem pa za 4,9 milijona \$.

se v železarni usmerili v razširitev večjih metalurških obratov, toplotna obdelava pa je ostala ob strani. Posledica tega je, da v Kalilnici le izjemoma iščemo delo, večinoma pa ga je preveč.

Maks Večko

Prvi pridejo na vrsto izdelki domačih tozдов za izvoz, zatem proizvodnja domačih tozдов, 13 % prihodka pa pridobimo za usluge zunanjim tozdom s pogojem, da je material naš. Za zunanje naročnike delamo le na

kapacitetah, ki so manj obremenjene, to je pri plamenskem kaljenju, druge pa so zasedene z našimi izdelki.

V Kalilnici obdelamo večino izvoza Jeklolivarne, 80 % proizvodnje Strojev in delov ter praktično njihov celoten izvoz.

Pri nas je prikaz proizvodnje v tonah samo približno merilo uspešnosti, ker lahko enako težke izdelke kalimo različno dolgo. Zato merimo uspešnost s t. i. obratovalnimi urami. Februarja smo dobro poslovali, nekoliko smo presegli mesečni plan 12.000 obratovalnih ur na globinskih pečeh. Pri indukcijskem kaljenju pa je bil rezultat še nekaj boljši. Realizirali smo 447 ton, kar je na nivoju plana in precej več kot januarja. Že vrsto let opažamo, da smo manj uspešni samo v času številnejših dopustov, ko so na delu manj izkušene ekipe. To velja predvsem za poletne mesece. Finančni rezultati so običajno slabši proti koncu leta, ker obračunavamo po konstantni dogovorjeni ceni, druge postavke pa se medtem dražijo.

Medsebojni odnosi v našem tozdu so dobri, pohvalil pa bi tudi sodelovanje med tozdi v celotni železarni. Poznam namreč primere iz drugih delovnih organizacij, ko tozdi med seboj ne le niso povezani, ampak celo sovražno razpoloženi.

Pripravil Marko Vrečič

BESEDA TOZDOV

Adalbert Potočnik, ravnatelj tozda Orodjarna:

»Orodjarna se je v drugi polovici 1. 1980 odcepila od Strojev in delov in postala samostojen tozod. Po osamosvojitvi se je razširila materialno in kadrovska širila izdelavo normalij in in orodij za plastiko. Začeli smo proizvajati za zunanje kupce, ki imajo krajše termine, zato večkrat doma nismo bili vsemu kos. Zadnji čas poskušamo tudi bolj ustreči našim tozdom, ker se zavedamo, da je interna proizvodnja naša obveznost. Posebej moramo upoštevati želje in dobavne

nismo mogli aktivirati. V II. kvartalu 83 pa nam je uspelo pridobiti lastno materialno skladišče. Tako sedaj vsa dela, od prevzema in izdaje vložnega materiala do razreza opravljamo sami. Računamo še na nakup erozimat, s katerim so opremljene vse sodobne orodjarne.

Februar je bil za nas ugoden mesec. Tonažno realizacijo smo presegli za 3,9 %, finančno pa za 28,3 %. Letošnji plan je zelo napet, po finančni plati za 85 % višji kot lanski. Mislim pa, da ga lahko dosežemo. Za leto imamo dovolj naročil. Odpirajo se nam še izvozna naročila za nože za lupljenje debel in orodne plošče v ZDA. S kovanim vložnim materialom smo preskrbljeni podobno kot z litim, le da ima Jeklolivarna nekoliko daljše roke. V II. polletju nam bo vložnega materiala zmanjkalo, a smo že obvestili tozde, da ga bodo forsirano dobavili.

Nekaj manjših težav nam povzročajo še neurejeni higienski in poslovnih prostorov, ker gostujemo v baraki pri tozdu RPT.

Maks Večko, dipl. inž., ravnatelj tozda Kalilnica:

»Začetki kalilnice segajo v leto 1942, ko je začelo delati 8 globinskih peči, ki obratujejo še danes. Pozneje smo dogradili še 10 globinskih peči, tako da imamo dovolj kapacitet, močno pa zaostrjamo po kvaliteti. Naša tehnologija je skrajno zastarela, draga, nezanesljiva in zahteva veliko delovnih naporov. V svetu se uveljavljajo vakuumске naprave, ki so manj zapravljeve, olajšajo težko delo in dosegaajo kvalitete, ki jih zahteva današnje tržišče. V Jugoslaviji vakuumsko kalijo le dele za letala, drugod pa vrsto izdelkov. Opuščajo solne kopeli, ki imajo strupene odpadke. Žal je naša oprema uvozna, zato verjetno ni možnosti, da bi jo izboljšali v krajšem času. Ko je bila akumulativna sposobnost višja, smo

Adalbert Potočnik

roke za tiste tozde, ki izvažajo svoje izdelke na konvertibilno tržišče. Pri nas, v proizvodnji se včasih zatakne pri termični obdelavi, zmanjka vložnega materiala ali pa izdelek obliči v skladišču oz. pri stroju. Nismo pa vsega sami krivi. Večkrat v tozdih prepozno naročijo orodja in postavljajo nesmiselno kratke roke. Prav tako nas omejuje prezasedenost kapacitet in iztrošenost naših strojev.

Zamenjati bi morali rezkalne stroje, vendar je naročena oprema zakasnila, tako da je lani še

PROGRAMSKO VOLILNA KONFERENCA OBČINSKE ORGANIZACIJE ZKS RAVNE NA KOROŠKEM

20. 3. 1984 je bila na Ravnah programsko-volilna konferenca občinske organizacije ZKS. Na njej so sprejeli poročila o delu v preteklih dveh letih, v razpravah pa kritično ocenili predvsem delegatske odnose in probleme v družbenih dejavnostih. Za predsednika občinskega komiteja ZKS so ponovno izvolili Marjana Vončino, za sekretarja pa Eda Lorberja.

Med uspehe šteje spoznanje komunistov v osn. organizacijah, da morajo združevati delo in sredstva v DO, sozidih ali v reproverigah, predvsem pa povečevati izvoz.

Delitvi OD po delu in rezultatih dela bo treba še naprej nameniti vso pozornost, saj je vse preveč uravnilovskega sivila.

Pri nagrajevanju so bili zapostavljeni v gostinstvu, trgovini in v družbenih dejavnostih (v zdravstvu in šolstvu).

Letos bo končalo šolanje v občini okoli 360 mladih, skupno bo iskalo zaposlitev okoli 550 ljudi, OZD pa bodo potrebovale okoli 480 delavcev. Suficitarni poklici pri nas postajajo medicinske sestre, ekonomski, administrativni in kemijski tehniki.

Reorganizacija KS je dosegla svoj namen, tudi informiranje v občini se je izboljšalo.

V občini Ravne je bilo 1. 1981 1513 članov ZK, v 1. 1983 pa 1599, kar pomeni povečanje za 5,68 %. Vidni uspehi so bili doseženi:

- pri podružbljanju kadrovske politike,
- pri zagotavljanju demokratičnega postopka evidentiranja,
- na področju kolektivne in osebne odgovornosti,
- pri dopolnjevanju in uresničevanju družbenega dogovora o kadrovske politiki v občini Ravne,
- na področju SLO in DS.

Poslovni grafikon — nov prispevek k boljši obveščenosti

Delovna skupnost za gospodarjenje (službi za AOP in statistiko) je konec februarja v formatu biltena izdala »Poslovne grafikone Železarne Ravne leta 1983«. V njej je objavljenih 78 grafikonov, ki jih je izrisal naš računalnik, ter uvodno besedilo. Iz tega povzemamo.

Računalniška oprema za risanje načrtov nam omogoča izdelavo različnih grafikonov. Tako lahko v razmeroma kratkem času pripravimo precej grafičnih informacij, ne da bi bilo za to treba posebej zaposlovati risarje.

PREDNOST GRAFIČNIH INFORMACIJ

Slika in risba imata pri vsaki razlagi že dalj časa določene prednosti pred pisano besedo:

- večji je pregled
- informacije so bolj zgoščene
- z grafičnimi informacijami dosežemo večjo stopnjo standardizacije
- take informacije so varčnejše.

NAJPOMEMBNEJŠI PODATKI O POSLOVANJU

V delovni skupnosti za gospodarjenje so za začetek grafično obdelali podatke o doseženi proizvodnji, številu zaposlenih, produktivnosti, neuspeli proizvodnji in porabi energije za vso železarno in tozde: Jeklarno, Jeklolararno, Valjarno, Kovačnico, Stroje in dele, Industrijske nože in (delno) Pnevmatične stroje. Ker grafikoni obsegajo obdobje 8 let (1976—1983), je podoba rasti in padcev tembolj zanimiva.

PORABA ENERGIJE V NOVI PODOBI

Navajeni smo, da tozda Energija daje podatke o porabi posameznih medijev energije. Seveda pa je tudi možno vse te medije preračunati v KWh. Prav ta način so v grafikoni uporabili pri prikazu porabljene energije v preteklih letih po tozdi. Porabo energije na tono proizvodnje (specifična poraba) so izračunali iz KWh porabljene energije in prikazane proizvodnje.

Primerjava specifične porabe energije pri nas in v svetu je pokazala, da se naše vrednosti gibljejo znotraj priznanih vrednosti za posamezne vrste proizvodnje (Jeklarno, Jeklolararno, Valjarno, Kovačnica). Odstopanja so pogojena z uvajanjem novih tehnologij.

POZIV K SODELOVANJU

Poslovni grafikoni so bili izdelani zato, da dobimo čimboljše informacije in se bomo potem lahko še bolje odločali. Prejeli so jih ravnatelji, člani poslovnega odbora in nekateri samoupravni organi.

Zaželeno je, da dajo nanje pripombe za izboljšanje oziroma predloge, katera področja bi še kazalo predstaviti na ta način, pa tudi, kako grafično informiranje uporabiti v sklopu našega sistema informiranja. Zdaj so namreč grafikoni namenjeni le za interno uporabo in jih zato še ponatisniti ne moremo.

Z odločitvijo torej res ne kaže odlašati.

Predlogi iz tozda prevečkrat ostanejo sredi poti

POGOVOR S SEKRETARJEM OO ZK V TOZDU TRO

Kakor v večini osnovnih organizacij ZK v Železarni Ravne so tudi v tozdu TRO na Prevaljah komunisti »pomladili« svoje vodstvo. Zamenjali so nekaj članov sekretariata, sekretar pa je še v drugem mandatu ostal Zvonko Topler. Z njim sem se pogovarjala o dejavnosti komunistov in o problematiki tozda, ki jo osnovna organizacija pomaga reševati.

»V naši osnovni organizaciji se največ ukvarjamo s proizvodno problematiko. Veliko smo si prizadevali za izvoz in zastavljene cilje smo v precejšnji meri dosegli. Če se ne bi tako angažirali, uspeh ne bi bil tolikšen. Mislim, da se moramo kot avantgarda delavcev vključevati v reševanje vseh odprtih problemov. Imamo npr. premajhne zmogljivosti za izdelavo nekaterih orodij. Odklanjati moramo naročila krožnih žag za izvoz na zahod, klirinških naročil skoraj ne obravnavamo. Včasih pa kupci ne pristanejo na dolge roke in tako izgubljamo tržišče. Zadnja leta nismo nič investirali v stroje za izdelavo orodij za les in plastične mase. Dobili smo nekaj starih strojev iz železarne — na njih izdelamo 20 % nožev. Za izvoz je na takih strojih težko delati.«

»Ali investicija v proizvodno karbidnih trdin ni bila v skladu s potrebami vašega tozda?«

»Ta investicija je bila nujna, saj smo imeli prej s tem materialom velike težave. Vendar so tuji partnerji prispevali kar 62 % sredstev. V kooperaciji z njimi ustvarjamo devize za uvoz granulata za izdelavo videa ploščic. Delo

tega oddelka je močno povezano s proizvodnjo v celotnem tozdu, zato ne moremo razumeti, zakaj nekateri hočejo, da bi bil to samostojen tozd. Mislim, da je prav tako, kot je zdaj: karbidne trdine so oddelke tozda TRO, poslovni uspeh pa si izračunavajo za sebe.

»Nova proizvodnja vam je torej razširila in povečala možnosti za izdelavo orodij, premajhne zmogljivosti pa vas pri tem ovirajo. kako se rešujete iz tega?«

»Velike želje imamo, da bi našo proizvodnjo povečali. Taka orodja kot mi izdelujeta le še dve tovarni v državi. Mi pokrivamo le slovensko tržišče, ostalo smo zanemarili. Nujno je, da povečamo naše kapacitete, vendar je s predlogi težko prodreti. Prevečkrat ostanejo nerešeni, sredi poti. Morda jih premalo podkrepimo z argumenti, da bi poslovodni odbor zainteresirali zanje. Navadno pa je tako, da kdor je bolj siten, prej uspe kot tisti, kdor gre po redni poti. Priti pa bi morali do pravičnega spoznanja, in vlagati tam, kjer so res možnosti. Mi imamo velike možnosti za izvoz na zahodno tržišče, tudi cene so za nas tam ugodne, zato ni prav, da čakamo, kdaj nas bo prehitel kdo drug.«

»Kako ugotavljate potrebe domačih in tujih tržišč po vaših izdelkih?«

»V preteklosti smo sodelovali na raznih gospodarskih sejnih, na primer na lesnem sejnu v Celovcu, v Skopje pa smo hodili z noži za tobak. Zdaj na sejmih ne sodelujemo več. Avstrijsko tržišče, sicer zelo ugodno, je ostalo neosvojeno, izgubili smo tudi makedonske

Monter vzmeti

kupce. Nasploh imamo z našo komercialno službo težave. Že več mesecev nimamo referenta za prodajo orodij za izvrtine in to se že pozna pri naročilih.«

»Vaš tozd je v drugem kraju kot glavna delovna organizacija. Ali to vpliva na obveščenost vaših delavcev o skupni problematiki v železarni in ali imate vi dovolj možnosti, da o vaših interesih in problemih poročate vodstvu delovne organizacije in družbenopolitičnih organizacij?«

»Menim, da smo o skupnih problemih, čeprav smo dislocirani tozd, dovolj dobro obveščeni. Sami bi se v glasilih železarne morda radi večkrat videli, a najbrž sami tudi premalo naredimo za to. Komunisti smo se lani na ravni delovne organizacije redno sestajali. Akcijska konferenca je bila zelo primerne oblike za izražanje in izmenjavo naših mnenj, zato se mi zdi škoda, da je v zadnjem času povsem zaspala. Komunisti Železarne Ravne smo se letos sestali le enkrat, in to s predsednikom sindikata.«

»Osnovne organizacije ZK povezujejo tudi koordinatori. Kako sodelujete z njimi?«

»S koordinatorjem Miroslavom Paškanom dobro sodelujemo, a to je premalo, da bi za naša mnenja in predloge slišali tudi drugi v delovni organizaciji.«

»Za vsako organizacijo je pomembno, da si zna najti mesto v svojem okolju. Ste ga vi našli?«

»Mislim, da imajo delavci našega tozda zaupanje v nas in da smo komunisti našli svoje mesto med njimi. Moti me, če mi kdo reče, da se preveč ubadamo s proizvodno problematiko. Komunisti se moramo poglobljati v te probleme in jih reševati skupaj z vsemi zaposlenimi. Ne moremo čakati na

nekoga tretjega, da bo to delal namesto nas.«

»Od komunistov pričakujemo, da so tudi dobri samoupravljalci. Brez dobre obveščenosti in razgledanosti po družbenopolitični stvarnosti pa je težko prav odločati. Kako v vaši OO skrbite za idejnopolično izobraževanje članov?«

»Pri nas je to dobro organizirano. Na sestankih osnovne organizacije imamo vedno točko, posvečeno tej temi. Včasih povabimo tujega predavatelja, navadno pa govori kdo izmed nas. Zdaj imamo enega našega člana v trimesečni, enega pa v enoletni politični šoli. Od kadrovske službe smo dobili dopis, da pošiljamo preveč kandidatov na to izobraževanje. Mislim, da kritika ni upravičena, saj absolventi tega izobraževanja pozneje aktivno delujejo v samoupravnih organih in vodstvih družbenopolitičnih organizacij v tozdu.«

»S čim, razen s proizvodno problematiko, se bo vaša osnovna organizacija letos še posebej ukvarjala?«

»Komunisti in sindikalni delavci vodimo aktivnosti za uvedbo samoprištevanja. Naš tozd je nekaj boter prevajalske osnovne šole. Z njo dobro sodelujemo in vemo, v kakšni prostorski stiski je. Moramo ji pomagati, da pridobi dodatne prostore in si omogoči redno delo in enozmenny pouk.«

»Ponekod se pritožujejo, da je preveč sestankov med delovnim časom. Kdaj jih imate pri vas?«

»Le družbenopolitična koordinacija se sestaja ponavadi dopoldne, drugi sestanki so pa večinoma ob pol dveh, ko delovna storilnost že itak ni na višku in delovni proces ni preveč moten.«

»Kako kot družbenopolitični delavec ocenjujete pripravljenost za delo in delovno disciplino v vašem tozdu?«

»Izrada delovnega časa in odnos do delovnih naprav sta zelo dobra. To izhaja iz tradicije stare pilarne, kjer je bila disciplina na višku. Fluktuacija je pri nas nizka, delovna zavest visoka. Delavci se trudijo, da dosežejo plan, ki ga vsako leto povečujemo. Kljub dobri rezultati smo po osebnih dohodkih na repu lestvice v delovni organizaciji. Menim, da nismo plačani po rezultatih dela — preveč deluje uravnilovka. Dober delavec bi moral biti spodbudno nagraden.«

»Slišati je, da se nekateri ljudje iz vašega tozda še vedno ne morejo zvesti v to, da ste tozde Železarne Ravne in ne več samostojna delovna organizacija. Kaj menite o tem?«

»Proizvodnjo smo pri nas začeli preusmerjati že pred leti, ko sta proizvodnja in prodaja pil postajali vedno bolj nerentabilni. Po 70. letu smo zašli v tako krizo, da smo morali proizvodnjo popolnoma spremeniti. Naravna pot je vodila v železarno, od koder smo dobivali surovine za naše izdelke. Ko smo se združili, so se prenehale mnoge težave, ki smo jih prej imeli z materialom. Naši ljudje so sprejeli dejstvo, da smo del železarne. Nesporazumi so bili v zvezi z znakom. Kupci že iz preteklosti poznajo naš zaščitni znak z napisom TRO in nesmiselno ga je bilo zamenjati. Najprej smo ga spremenili, nato znova uvedli starega, a nekateri tega še vedno ne upoštevajo.«

»Kot dislociran tozde imate nekatere stvari organizirane drugače kot tozdi znotraj plotu železarne. Sami npr. organizirate malice, niste udeleženi pri skupnih manifestacijah na ravni delovne organizacije. Ali se po čem bistveno razločujete od ostalih tozdov?«

»No, ravno po plotu, ki ga omenjate. V tozdu imamo vse oddelke narodne in civilne zaščite, ki v posameznih tozdih

znotraj železarne niso potrebni. Moram reči, da vsi uspešno delujejo, predvsem imamo dobro organizirano dežurstvo med prazniki. Probleme imamo le z vratarsko službo. Lani je bilo ukradenih krožnih žag in rezkarjev za 150.000 dinarjev. Nobenega tatu nismo ujeli. Po akciji družbenopolitičnih organizacij, in ko smo povišali ograjo na kritičnem delu, je bilo nekaj časa zatišje, zdaj pa se je znova začelo. Najbrž kraj ne bomo preprečili drugače, kot da bodo materialno odgovorni vsi delavci oddelka, v katerem kaj zmanjka. Vse preveč še deluje lažna delavska solidarnost.«

»Kako TRO sodeluje s tozdi, ki imajo podobno proizvodnjo?«

»V zadnjih letih smo poglobili sodelovanje s tozdom Industrijski noži. Večkrat nam priskočijo na pomoč z materialom, da lahko realiziramo izvoz. Sicer nimamo posebnih težav z materialom, predvsem za planirano proizvodnjo, po izredni poti pa je težko kaj dobiti. V takih primerih je medtozdovska pomoč zelo dobrodošla.«

»Ali se povezujete tudi navzven?«

»Naš tozde že dolgo sodeluje z delovno organizacijo INLES v Ribnici. Po sindikalni liniji imamo z njimi tudi drugačne stike, naši delavci spoznavajo njihovo proizvodnjo, oni pa našo. Za nas je pomembno, da vidimo, kako se uporabljajo naša orodja. Potem jih izdelujemo s čisto drugačnim odnosom, kot bi jih sicer.«

»Kaj bi še sami želeli poudariti?«

»Po proizvodnih rezultatih smo med prvimi petimi tozdi Železarne Ravne. Menim, da bi morali v naših sredstvih obveščanja in tudi drugod najboljšim tozdom nameniti več pozornosti.«

»Tovariš sekretar, hvala za pogovor!«

Mojca Potočnik

Kazalniki za presojo rezultatov dela in poslovanja

I. SPLOŠNO O IZRAZNI MOČI KAZALNIKOV

Po določilih zakona o združenem delu mora ocena dela delavcev in poslovanja organizacije združenega dela temeljiti na naslednjih primerjavah:

- z načrtovanimi nalogami
- z dosežki v preteklih obdobjih
- z dosežki v drugih (podobnih, sorodnih ali dohodkovno povezanih) organizacijah združenega dela
- s povprečnimi dosežki v panogi, v ožji ali širši družbenopolitični skupnosti in podobno.

V 140. členu zakona o združenem delu je opredeljenih osem obveznih kazalnikov za primerjanje rezultatov, po odloku zveznega izvršnega sveta (Ur. list SFRJ, št. 8/78) pa je bilo predpisanih še nadaljnjih devet. Organizacije združenega dela pa si po svojih potrebah in posebnostih lahko same določijo še druge kazalnike, bodisi izpeljane iz obveznih bodisi povsem nove.

Če bi lahko presojali uspešnost poslovanja na podlagi enega samega kazalnika, bi bila naša naloga prav preprosta. Vendar pa v naših družbeno-ekonomskih okoliščinah še nismo uspeli določiti takega kazalnika, ki bi nam omogočal celovito sodbo. Potrebni je več kazalnikov, od katerih vsak odpira pogled le v povsem določeni smeri. Čim več je takšnih kazalnikov, tem bolj vsestransko lahko osvetlimo rezultate poslovanja. Pri tem smo pa tudi v večjih težavah, ko želimo ustvariti celovito sodbo o teh kazalnikih. Eni kazalniki so bolj ugodni, drugi pa manj in

moramo vedeti, katerim kaže pripisati večjo težo pri oblikovanju ustrezne sodbe. Vsak kazalnik ima svojo specifično izrazno moč, zato mora biti glavni napor posvečen spoznavanju te izrazne moči.

Če želimo s kakim kazalnikom utemeljevati več, kot po svoji zasnovi lahko nudi, pa pomeni to dezinformacija. Na žalost se v naši vsakdanji praksi zelo pogosto dogaja, da zlorabljamo nekatere kazalnike, ki v samostojnih prikazovanjih in v nekaterih okoliščinah daleč nimajo tiste izrazne moči, kot jim jo pripisujemo.

II. OBVEZNI KAZALNIKI

Na kratko bomo opisali posamezne kazalnike, ki so obvezni po določilih zakona o združenem delu (številčeni od 1 do 8) in po odloku zveznega izvršnega sveta (9 do 17).

1. Dohodek na delavca je razmerje med dohodkom, doseženim v obračunski dobi, in povprečnim številom zaposlenih v isti dobi. Kazalec torej pove, koliko (dinarjev) dohodka je povprečno dosegel posamezni (povprečni) delavec; če ga kot kazalec produktivnosti primerjamo z dosežki drugih organizacij, ne smemo pozabiti, da je velikost doseženega dohodka odvisna ne le od velikosti in kakovosti živega dela, temveč tudi od drugih okoliščin, predvsem od tehnične opremljenosti, izkoriščanja zmogljivosti in cen.

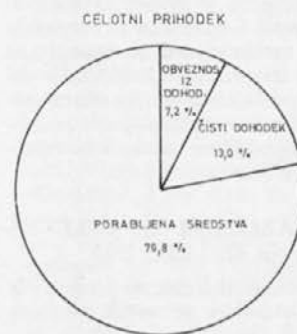
2. Dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi, to je razmerje med doseženim dohodkom in povprečno

uporabljenimi sredstvi, oboje seveda za isto dobo, pokaže, koliko dinarjev dohodka so delavci pridobili v vsakim dinarjem uporabljenih sredstev (oziroma če količnik tega razmerja pomnožimo s 100, koliko dinarjev dohodka so dosegli z vsakimi sto dinarji uporabljenih sredstev). Če vzamemo okoliščine, omenjene ob prvem kazalcu (tehnično opremljenost, izkoriščanje zmogljivosti, cene in drugo) kot nespremenljive, je velikost drugega kazalca odvisna od količine in kakovosti živega dela. Seveda pa nam ta kazalec sam zase ničesar ne pove o kakovosti gospodarjenja s poslovnimi sredstvi in tudi ne o možnostih za vlaganja v razširjeno reprodukcijo.

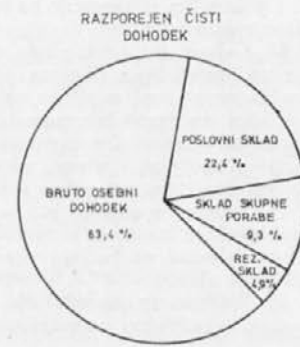
Uradna metodologija za izračun povprečno usposobljenih poslovnih sredstev (PUPS) je komplicirana in predvideva, da se vzamejo bilance stanja sedanje vrednosti osnovnih sredstev, vrednosti zalog, terjatev, gotovine, vrednostnih papirjev in nedokončanih investicij. Za izračun kazalnikov za I. kvartal se npr. seštejejo stanja 1. 1. in 31. 3. ter delijo z 2, za zaključni račun pa se seštejejo stanja 1. 1., 31. 3., 30. 6., 30. 9. in 31. 12. ter delijo s 5.

3. Čisti dohodek na delavca je razmerje med čistim dohodkom in povprečnim številom zaposlenih delavcev. Upošteva samo živo delo, ne pa tudi vpliva tehnično-organizacijskih okoliščin, v katerih delajo, ta kazalec delavcem določa okvire pri razporejanju čistega dohodka za osebne dohodke in sklade.

STRUKTURA DELITVE CELOTNEGA PRIHODKA IN ČISTEGA DOHODKA ZA ŽELEZARNO RAVNE ZA LETO 1983

	Mio din
CELOTNI DOHODEK	21.886
PORABLJENA SREDSTVA	17.444
OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	1.565
ČISTI DOHODEK DOSEŽEN	2.657

	Mio din
RAZPOREJEN ČISTI DOHODEK	2.861
OSEBNI DOHODKI	1.814
POSLOVNI SKLAD	640
REZERVNI SKLAD	139
SKLAD SKUPNE PORABE	268

4. Akumulacija v primerjavi z dohodkom, to je razmerje med akumulacijo (to je sredstvi, izločenimi za izboljševanje in razširjanje materialne osnove dela ter za ustvarjanje oziroma obnavljanje rezerv) in dohodkom, ne upošteva vpliva tehnične opremljenosti na velikost dohodka, zato ta kazalec ne pove, kakšna je skrb za razširjanje materialne osnove dela.

5. Akumulacija v primerjavi s čistim dohodkom je razmerje med akumulacijo (kot pri 4. kazalcu) in čistim dohodkom. Da bi delavci dobili realno oceno akumulacije in reprodukcijske sposobnosti svoje temeljne organizacije, morajo upoštevati tudi tehnično-organizacijske posebnosti svoje organizacije in dejavnosti.

6. Akumulacija v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi je razmerje med akumulacijo (kot pri 4. kazalcu) in povprečno uporabljenimi sredstvi. Izraža stopnjo povečevanja družbenih sredstev v okviru posamezne temeljne organizacije, torej neposredno kaže, kako dobro (ali slabo) gospodari s poslovnimi sredstvi.

7. Osebni dohodek in sredstva za skupno porabo na delavca, to je razmerje med čistim dohodkom, zmanjšanim za sredstva za izboljševanje in razširjanje materialne osnove dela ter za ustvarjanje in obnavljanje rezerv, in povprečnim številom delavcev, je delavcem v združenem delu, ki imajo seveda tudi svoje osebne cilje in potrebe, pri ocenjevanju njihovega dela in poslovanja organizacije združenega dela najbližji in najbolj razumljiv kazalec. Imenujemo ga tudi povprečni delavčev dohodek.

8. Čisti osebni dohodek na delavca je razmerje med vsemi, delavcem izplačanimi sredstvi za osebne dohodke, in povprečnim številom delavcev. Te kazalce lahko pri izkazovanju rezultatov dela delavcev uporabljajo organizacije združenega dela s področij gospodarskih in drugih družbenih dejavnosti, računajo pa se lahko tudi na podlagi povprečnega števila pogojenih delavcev.

9. Izločanje iz osebnega dohodka na delavca povprečno na mesec kot razmerje med zneskom plačanih prispevkov in davkov iz osebnih dohodkov in povprečnim številom delavcev na podlagi vkalkuliranih delovnih ur (mesečno povprečje).

10. Izločanje iz dohodka na delavca kot razmerje med zneskom prispevkov, davkov ter pogodbenih in drugih obveznosti iz dohodka in povprečnim številom delavcev na podlagi vkalkuliranih delovnih ur med obračunsko dobo.

11. Akumulacija z amortizacijo v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi kot razmerje med zneskom akumulacije, povečanim za amortizacijo, obračunano po predpisanih minimalnih stopnjah, in zneskom povprečno uporabljenih poslovnih sredstev (osnovnih in obratnih).

12. Povprečno uporabljena poslovna sredstva na delavca kot razmerje med povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi (osnovnimi in obratnimi) in povprečnim številom delavcev na podlagi vkalkuliranih delovnih ur.

13. Celotni prihodek glede na porabljena sredstva kot razmerje med zneskom celotnega prihodka in zneskom porabljenih sredstev.

To razmerje je kazalnik ekonomičnosti, ki pa je docela neobčutljiv za določeno zamenjavo prvin poslovnega procesa, npr. namesto ročnega dela vpeljava strojne obdelave. Če se bomo odpravili kooperantu in začeli sami izdelovati kak sestavni del, se bo kazalnik ekonomičnosti izboljšal, celotni stroški proizvodnje (vključujoč osebne dohodke in z njimi povezane prispevke) pa

KAZALCI REZULTATOV DELA ZA ČAS OD 1. 1. DO 31. 12. 1983

Zap. št.	K A Z A L E C	Enota	Doseženo 1982	Plan 1983	Doseženo 1983	I n d e k s	
						4:2	4:3
1.	Dohodek na delavca	din	638.122,14	681.267,00	797.637,38	125,0	117,1
2.	Dohodek v primerjavi s PUPS	%	32,68	19,50	30,92	94,6	158,6
3.	Čisti dohodek na delavca	din	418.252,40	445.730,00	515.371,52	123,2	115,6
4.	Akumulacija v primerjavi z dohodkom	%	21,69	18,61	20,00	92,2	107,5
5.	Akumulacija v primerjavi s čistim dohod.	%	33,09	28,44	30,06	90,9	105,7
6.	Akumulacija v primerjavi s PUPS	%	7,12	3,63	6,01	84,4	165,6
7.	Osební dohodek in sredstva za SP na del.	din	25.242,33	27.752,58	31.297,42	124,0	112,8
8.	Čisti osební dohodek na delavca	din	15.782,58	16.672,25	19.802,90	125,5	118,8
9.	Izločanja iz osebnega dohodka na delavca	din	5.797,05	6.735,92	7.615,56	131,4	113,1
10.	Izločanje iz dohodka na delavca	din	148.221,94	169.056,00	204.684,49	138,1	121,1
11.	Akumulacija z am. v prim. s PUPS	%	13,56	8,33	12,94	95,4	155,4
12.	Poprečno uporabljena sredstva na delavca	din	1.953.071,39	3.492.966,00	2.580.382,06	132,1	73,9
13.	Celotni prihodek proti porabljenim sred.	razmerje	1,30	1,27	1,25	96,2	98,4
14.	Celotni prihodek proti pop.upor. obr. sred.	razmerje	2,70	1,30	2,70	100,0	207,7
15.	Izguba na delavca	din	213,47	0,00	649,08	304,1	
16.	Sredstva za reprodukcijo v primer. s PUPS	%	13,56	0,00	12,94	95,4	
17.	Odplačila za inv. kred. v prim.s sred.za rep.	%	33,19	0,00	46,53	140,2	

* PUPS - poprečno uporabljena poslovna sredstva

Kazalci po 140. členu Zakona o združenem delu in odloka zveznega izvršnega sveta (Ur. list SFRJ št. 8/78)

se bodo morda celo znatno povečali. Če zanemarimo omejeno izrazno moč tega kazalnika, kaj hitro zamenjamo resnico s polresnico, informacijo pa sprememo v dezinformacijo.

14. Celotni prihodek glede na poprečno uporabljena obratna sredstva kot razmerje med zneskom celotnega prihodka in poprečno uporabljenimi obratnimi sredstvi (= poprečno uporabljena poslovna sredstva minus poprečno uporabljena osnovna sredstva).

15. Izguba na delavca kot razmerje med zneskom izgube in poprečnim številom delavcev na podlagi vkalkuliranih delovnih ur.

16. Sredstva za reprodukcijo v primerjavi s poprečno uporabljenimi po-

slovnimi sredstvi kot razmerje med sredstvi za reprodukcijo in poprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi.

17. Odplačila za investicijske kredite v primerjavi s sredstvi za reprodukcijo kot razmerje med obveznostjo za odplačilo investicijskih kreditov, ki zapadejo v naslednjem letu, in obveznostjo v zvezi z že zapadlimi, pa še ne plačanimi odplačili ter sredstvi za reprodukcijo za obračunsko dobo.

III. KAZALNIKI ZA ŽELEZARNO RAVNE ZA LETO 1983

Uradna metodologija za izračun obveznih kazalnikov se nanaša na posa-

mežno temeljno organizacijo oz. delovno skupnost. Brez konsolidacije posameznih bilančnih postavk ta metodologija ni uporabna za kazalnike na ravni delovne organizacije, sestavljene organizacije, občine ali republike. Nujno bi bila potrebna metodologija, ki bi omogočala izračun relevantnih kazalnikov tudi za širše poslovne ekonomske sisteme, kot je temeljna organizacija, s tem bi lahko dobil družbenoekonomski sistem informiranja znatno večjo avtoriteto in učinkovitost.

V nadaljevanju so izračunani obvezni kazalniki za našo delovno organizacijo za presojo poslovanja v letu 1983. Pri izračunu teh kazalnikov se nismo držali v celoti metodologije, ki je pred-

pisana na tozod, ampak smo pri izračunu doseženih uporabljenih poslovnih sredstev izločili vpliv internih razmerij, ki so nastala pri medsebojnem poslovanju tozdov, kar po našem mnenju daje bolj realno predstavbo o poprečno uporabljenih sredstvih na ravni DO.

Maks Pečl, dipl. oec.

Uporabljena literatura

Dr. Ivan Turk, Izkazovanje in presojanje rezultatov poslovanja OZD

Franc Prodnik, Informacija o knjigovodstvu

Zakon o združenem delu

Po halah in pisarnah

KDAJ USPEŠNEJŠI SKUPNI INŽENIRING SLOVENSkih ŽELEZARN

Že pred šestimi leti so slovenski železarji ugotovili, da bi za uspešno realizacijo skupnih investicij in za močnejši prodor na domače in tuje tržišče potrebovali skupno projektno organizacijo. V SaS o združevanju v sozd Slovenske železarne iz leta 1978 so postavili določilo, da je treba ustanoviti storitveno delovno organizacijo, ki bi se ukvarjala s projektiranjem proizvodnih zmogljivosti, naprav in druge opreme, prednostno za potrebe DO v sozdu, izdelovala projekte za izboljšanje obstoječe in uveljavljanje nove proizvodnje, skrbela za izvedbo projektnih nalog do realizacije v proizvodnji in v interesu DO nastopala kot nosilec projektnih nalog izven SŽ v državi in inozemstvu. Pri-

pravljalna skupina je predlagala Inženiring Bled (IB) za jedro, kjer bi se razvile aktivnosti skupnega inženiringa. V sporazumu med IB in sozd SŽ je bilo določeno področje dejavnosti: priprava surovin za visoke peči in jeklarne, izdelava dokumentacije za naprave pri proizvodnji surovega železa, jekla in ferolegur ter priprava dokumentacije za vse vrste naprav, visokih in nizkih gradenj v železarstvu.

Delo je steklo v marcu leta 1981. IB je izdelal več idejnih rešitev, projektov in izvedbene dokumentacije za potrebe posameznih delovnih organizacij in več DO v združenju. Nekaj storitev so prodali interesantom izven sozda. Jugoslovanske železarne in livarne so bile seznanje-

ne z uslugami, ki jih lahko dobijo prek IB. Pri izvedbi (uvajanju industrijskih peči za taljenje v nekaterih železarnah in livarnah v Jugoslaviji) so bolj sodelovali Jeseničani in Štorani. Realizirani projekti niso veliki in obsežni, vsaj ne toliko, kot so možnosti. Doslej opravljene naloge ne pokrivajo vseh načrtovanih hotenj in želja, ki so jih slovenski železarji napisali v dokument o združitvi.

V Železarni Ravne oz. v tozdu PII se še niso močnejše povezali z IB. Lani so sodelovali pri uvedbi panelov v Jeklarni skupno z Jeseničani. Za letos pripravljajo dva projekta, predgrevalne vložke v Jeklarni in uvedbo cevnih rekuperatorjev za peči. Vseeno menijo, da možnosti še daleč niso izčrpane. IB na primer ni uspel prodreti na tuji trg, čeprav je v Železarni Ravne in drugod za to veliko možnosti. Doslej se je IB ukvarjal s sprotnimi zadevami in opravljal koordinacijo, moral pa bi poiskati kupce našega znanja in organizirati prodajo. Vendar za to organizacijsko in kadrovske ni usposobljen. IB bi moral imeti orga-

nizacijsko jedro iz marketinga, finančno-komercialnega področja ipd. Za izvedbo projektnih nalog do realizacije v proizvodnji se bi moral povezovati z organizacijami z ožjih, specializiranih področij, na primer z montažnimi podjetji. Koga bodo pritegnili k posamezni nalogi, je seveda odvisno od konkretnega primera.

Osnovni razlog, da delo skupnega inženiringa ni prav zaživele, je po mnenju poslovodnega sveta sozda SŽ, podobno menijo v tozdu PII, neurejen status Inženiringa Bled, ki ni član sozda Slovenske železarne. Zato se pojavljajo težave pri združevanju dela in sredstev za skupne potrebe. Da bi IB uspešneje deloval, bi se moral bolj prilagoditi potrebam sozda SŽ, prav tako pa bi morali razdelati delitev dela med skupno projektno organizacijo in posameznimi v delovnih organizacijah.

(Informacije sta prispevala inž. Milan Marolt, sozd SŽ, in inž. Jože Borštner, ravnatelj tozda PII)

Marko Vrečič

MNENJA DELAVCEV:

O delu, osebnem prispevku in nagrajevanju

Franc Potočnik, vzdrževalec žerjavov v tozdu SGV:

»Vzdrževalci imamo zelo raznoliko delo. Prizadevamo si, da okvare na žerjavih kar najhitreje odpravimo, predvsem v topilnici, kovačnici in valjarni, kjer je proizvodnja močno odvisna od njih. Delamo v zelo težkem okolju; v topilnici se marsikdaj zgodi, da obstoji žerjav ravno nad pečjo, kjer se tako kadi, da skoraj nič ne vidiš pred sabo, pa še vročina je huda.

Za delo, ki ga opravljamo, nismo najbolj nagrajeni. Ne delamo na normo, ampak delovodja oceni, koliko časa je potrebno za kako popravilo. Navadno pa popravljamo dalj časa, ker ob izkazani odkrijemo še druge napake. Po nas prihajajo tudi na dom ob prostih dnevih in ponoči. Dežurna ekipa je namreč prešibka in ne zmore vsega. Zato se mi ne zdi prav, da so nadure, ki so nujne, tako visoko obdavčene.

Pridnost in ustvarjalnost se pokažeta, če napravo hitro popravimo. Vendar mora biti vsaj 90% rezervnih delov zagotovljenih. Nam pa jih marsikdaj primanjkuje in tudi orodja so slaba in včasih neustrezna. Potem ne moreš narediti toliko, kot bi rad. Dolgo smo imeli težave s prevozom, šele lani smo dobili kombi. Tako zdaj laže in hitreje pridemo k žerjavu, ki ga je treba popraviti. Muči nas še to, da je naša delavnica veliko pretesna.

Franc Potočnik

V skupini si delo dobro organiziramo, mislim pa, da bi morala priprava dela z nami bolj sodelovati. Tehnologa ne bi smelo biti sram poprašati, kako bi kakšno stvar naredili. Vzdrževalci si želimo bolj human odnos vodstev proizvodnih tozdov do nas, da ne bi za vsako ceno zahtevali nekaj, kar je neizvedljivo. Sicer pa menim, da je delovna zavest v naši skupini dovolj dobra.

Terezija Obretan, strugarka v SiD:

»Trenutno nadomeščam delavko pri stroju, kjer se piše režija, drugače delam na normo. Menim, da določanje osebnega prispevka ni v redu. Režijski delavec ima okrog 20% OP, ne glede na to, koliko naredi, če pa delaš na normo, moraš biti zelo priden, da jo presežeš za 15%. Tudi norme niso v redu. Pri serijskih delih že, pri majhnih količinah in pri posameznih izdelkih pa ne, ker moraš pogosto menjati orodje in prilagajati stroj, to pa v normo ni vračunano. Tehnolog ne vidi kosa, ki ga obdeluješ. Ne predstavlja si, koliko moraš od-

Terezija Obretan

stružiti. Upošteva dimenzijo, gre pa še za to, kolikšen je izdelek prej in kako trd je material.

Hudo je, če delaš in delaš, pa ne moreš doseči norme. Vzame ti veselje do dela. Normirec bi moral biti le tisti, ki je že delal pri stroju, ne pa nekdo, ki pride iz šole, pa se na delo ne spozna.

Mislim, da posebno slabih delavcev pri nas ni. Take dajo drugam. Pri osebnem prispevku naj bi upoštevali tudi gospodarnost. Na porabo materiala delavci ne moremo vplivati, razen da ne delamo izmečka. Lahko pa delamo tako, da ne kvarimo orodja. Nekateri prej ne delajo, potem hočejo na hitro nekaj narediti. Material ne vzdržijo in se polomi. Če pri delu posebno hitiš, tudi delaš napake, ki jih drugače ne bi.

Če dobro delamo, nimamo izmečka. Dobimo dodatek za kakovost. To je 3%. Če narediš izmeček, teh 3% ne dobiš, lahko pa ti do 3% vzamejo, če je izmečka več. Meni se to ne zgodi, ker pazim pri delu. Prav bi bilo, da bi bil dodatek za kakovost večji. V Pnevmatičnih strojih imajo npr. 5%. Za slabo delo mu potem lahko toliko tudi odtrgajo, a mislim, da je tako prav. Dober delavec bi moral biti za dobro delo dobro nagrajen.

Rudi Mlinar, delovodja brusilnice v SiD:

»Delo in izdelki, ki jih obdelujemo v naši delavnici, so zelo raznoliki. Nismo vezani na nor-

Rudi Mlinar

mo in bi jo bilo tudi težko postaviti. Čas obdelave ni odvisen toliko od teže in velikosti obdelovanca, ampak bolj od prvotne in zahtevane oblike. Različna je tudi zahtevnost in natančnost obdelave.

Pri delu prideta do izraza pridnost in iznajdljivost. Na nekaj strojih delamo na daljši rok, na zalogo, nekaj pa jih je namenjenih za sprotne in najnujnejša naročila. Nekatere stvari je treba narediti takoj, včasih mora delavec odložiti kos, ki se mu ne mudi, in vpeti v stroj nujnega. Glede tehnologije je tako, da se je treba pri vsakem izdelku znajti, kak način obdelave bo najboljši.

Po pridnosti se naši delavci seveda razlikujejo med seboj, ne morem pa tega reči za osebne dohodke. Razpon za OP je preozek, suče se od 117 do 121%. Vendar nam za natančnejše določanje osebnega prispevka manjkajo kriteriji. Zdaj je tako, da delavci proti koncu meseca, ko vedo, da se bodo delili %, bolj pridno delajo kot prej. OP pa bi moral odraziti delavnost in produktivnost v vsem mesecu.

Oddelke, kjer delo ni na normo, je težje voditi kot tiste, kjer morajo dosegati in želijo presegati normo. Tu dela tudi ne moreš planirati na daljši rok, da bi bilo enakomerno porazdeljeno, ampak le dnevno in tedensko. Ljudi moraš spodbujati k delu, kakor veš in znaš. Včasih res delo samo priganja, včasih pa bi lahko kdo tudi ves ših presedel, pa se ne bi nikjer poznalo. Tako nedelavnih ljudi na srečo nimamo, pogosti pa so pri nas izostanki za nego otrok in porodniške dopuste, kajti zaposlenih imamo precej žensk. Na srečo pa so ljudje usposobljeni za delo na več strojih in lahko vskočijo, kadar je treba.

Peter Wlodyga, ključavničar v Orodjarni:

»Kdor se trudi, je premalo plačan, tisti, ki slabo dela, pa dobi preveč, da bi delal bolje. Nanj ni mogoče veliko vplivati. Če se sam ne zaveda, da 15. ni upravičen nesti vsega OD domov, mu ne moreš pomagati. Vendar naši delavci niso leni. Poskuse lenobe še vedno pravočasno prekinemo. Izmečka pri ključavničarskem delu skoraj ni, več ga je pri strojih, če kaj odpove.

Pri nas pride bolj kot marljivost do izraza iznajdljivost, saj delamo skoraj samo unikate, serijske proizvodnje nimamo. Pri vsakem izdelku se moraš znajti, kako ga boš delal. Želeli bi le to, da bi bilo delo bolj enakomerno

razporejeno, ne pa, da pol meseca ni kaj prida dela, potem pa se na mrtvo mudi. V pripravi dela namreč predolgo zadržujejo naročila, potem imamo v proizvodnji prekratke roke, delo pa je tudi premalo pripravljeno.

Rezerve za dobro delo so torej še drugje, ne le pri dobrih delavcih, kjer jih ponavadi iščemo. Dober delavec pričakuje tudi dobro plačilo. Zdaj je pa tako, da iz okvirja ne moreš. Potem začne marsikdo razmišljati, zakaj bi toliko delal, ko itak ne more biti bolje nagrajen.

Menim, da bi morali pri nas izdelovati specialna orodja, za kar smo usposobljeni. Smo premajhen tozd, da bi se mogli kosati po tonaži z drugimi. V specialnosti je tudi denar. Na tržišču bi morali iskati dela, ki smo

Peter Wlodyga

jih sposobni narediti, čeprav vsega z našimi stroji in pripomočki tudi ne moremo. Marsikdaj se je treba znajti, da si delo sploh omogočiš ali olajšaš in poenostaviš. Velike inovacije pa niso možne, saj nimamo serijskega dela in si moramo tehnologijo sproti prilagajati.

Andelko Krautberger, delovodja v Jeklarni I:

»Pri pečeh imamo skupinsko normo, torej imajo v skupini, npr. pri eni peči, vsi enake % za normo in osebni prispevek. To seveda ni najbolj prav, kajti pri delu niso vsi enako prizadevni,

Andelko Krautberger

na ta način pa pridni delajo še za lene. Seveda nikogar ne pustimo postopati, če morajo drugi delati, toda nekateri so že taki, da ne bi nič naredili, če jih ne bi kar naprej priganjali k delu. Med delavci je v tem pogledu še nekaka lažna solidarnost. Noben den ne bo rekel drugemu, ti, to

pa to napravi. Opozorijo pa mene, da ga spravim delat. Na sestankih delovnih skupin tudi povejo, kaj je narobe, da se ne dela, kot bi bilo treba. Ko pa določimo % OP, neradi vidijo, da bi imel kdo bistveno več ali manj kot drugi.

Pri nas smo že imeli sistem ocenjevanja pridnosti. Točkovali smo od 1 do 10. Bilo je veliko kritik. Vsak, kdor je dobil manj, je bil prizadet, nihče ni hotel priznati, da je bil drugi bolj pridni. Sistem ocenjevanja je bil tudi nesamoupravno sprejet, zato smo ga ukinili.

Zdaj imamo dnevni obračun. Za vsak dan sproti pišemo, kaj kdo dela, koliko naredi. Zaradi pomanjkanja ljudi morajo nekateri delati na različnih delovnih mestih. Osebnih prispevek takega delavca je odvisen od delovnih rezultatov skupin, pri katerih dela. To ni vedno pravično, pa tudi težavno je, saj se mora vedno znova prilagajati sodelavcem in njihovem načinu dela. Skupinska norma pač ni najboljša rešitev, ker ne spodbuja posameznikov. Težko pa je pri nas določiti kriterije za ugotavljanje OP posameznega delavca, ko le skupno dela da rezultat.

Služba za sistem OD ima naloge, da pripravi ustrezna merila, vendar, kot vse kaže, brez ocenjevanja delovodij ne bo šlo. Mi se seveda — zaradi slabih izkušenj — ocenjevanja otepamo. Če bi hotel delavca objektivno oceniti, bi moral res ves mesec spremljati njegovo delo in prizadevnost. Premalo je, če to počneš le zadnja dva dni.

Zaželeno bi bilo, da bi delavci v skupini sami vplivali na tiste, ki se delu izmikajo. Učinek bi bil gotovo večji kot tedaj, ko posreduje delovodja. Kljub vsem registriranim disciplinskim prekrškom pa mislim, da delavci v Jeklarni niso bistveno manj delavni in disciplinirani kot v drugih obratih, pri nas jih le bolj strogo ocenjujemo. V to nas je prisilila narava našega dela.

Stefan Glavica, vodja adjus-taže profilov v Valjarni:

»Približno polovica ljudi v adjus-taži dela na normo, ostali so plačani po času. Med obojimi so zelo pridni in tudi taki, ki izkoriščajo sodelavce in družbo. Po vseh pravilnikih so za nedelavnost sankcije, a postopek je predolg, da bi se koga lotil po tej plati. Raje se skregaš, a učinek ni tak, kot bi bil, ko bi se poznalo v kuverti. Vendar bi v tem primeru prizadeti iskali pomoč drugje, saj »socialnim problemom« zelo radi pomagamo.

Stefan Glavica

Pri nas smo že imeli sistem ocenjevanja delavcev. Nismo ga izpopolnjevali, zato je postal neustrezen in smo ga opustili. Po novem sistemu imajo vsi v oddelku, ki so plačani po času, enako stimulacijo, odvisno od skupnega prihodka Valjarne. Razmišljamo, kako bi stimulirali posamezne delavce oziroma jih nagrajevali po delu in osebnem prispevku. Če ocenjuje delovodja ali vodja, mu hitro očitajo, da ocenjuje po simpatijah ali osebnih zamerah. Zato iščemo objektivna merila. Začeli smo zbirati podatke, da bomo uvedli normo tudi za delavce, ki so zdaj plačani po času. Povezana bo z normo adjusterjev in ravnalcev na ravnalnih strojih.

Ne gre za to, da bi proizvajali invalide, ampak, da bi tiste, ki več delajo, tudi bolje nagrajevali, in da bi lenuhom zbili veselje do postopanja. Že leta se ukvarjamo s tem problemom, a ga do zdaj nismo mogli rešiti. Upam, da nam bo zdaj uspelo. Sodelujejo delovodji, normirska služba, vodja in sekretariat za samoupravljanje v tozdu. Novi sistem bomo preizkusili že prihodnji mesec.

Ko bomo delo normirali, bo gotovo za marsikoga težko, a bo bolj pravično. Stimulacija je potrebna — ko smo prenehali z ocenjevanjem, se je namreč odnos do dela pričel slabšati. Tudi delavci sami menijo, da se mora delovna disciplina popraviti. Na delovnih skupinah so izjavili, da je treba v tozdu izboljšati delovno disciplino vse od ravnatelja navzdol, niso pa povedali, kako jo bodo sami izboljšali. Zdaj bomo pripravili delovni plan in predlagali, kako izboljšati delovno disciplino, ki je na splošno precej slaba. Gre za neupoštevanje časa malic, debatne krožke med delom in podobno. Ni dovolj, da o disciplini veliko pišemo in govorimo; moramo se zresniti in se začeti zavedati vsak svoje odgovornosti.

Avugust Krančan, valjar na valjarskem ogrodju srednje proge:

»Valjarji na progi imamo skupinsko normo. Delam na srednji progi valjarne in menim, da na-

ša skupina dela zelo dobro. Med nami ni lenuhov. Vsak ve, kaj mora narediti, da gre delo naprej. Normo redno presegamo za 10 do 15 %.

Avgust Krančan

Če delam ves mesec, imam polno stimulacijo, če sem vmes v bolniški ali na dopustu, se mi za tiste dneve odšteje. Višina OD je odvisna tudi od števila šihov, od tega, koliko jih opraviš v nočni izmeni, ob nedeljah in praznikih. Dodatek za 4. izmeno pa se mi zdi premajhen. Dal bi tisti denar tistemu, ki bi hotel delati večino nedelj v letu, jaz pa bi bil — za malo manj denarja — prost.

Ob nedeljah in praznikih ter ponoči veliko delamo, tudi tok je takrat cenejši, zato je dohodek za železarno večji. Zato 4. izmene ne bi bilo smiselno ukinjati, zaslužili bi si le večji osebni dohodek. Četrte izmene smo se navadili, vsi redno prihajamo na šiht, tako da delo v vseh izmenah nemoteno teče.

Delovne razmere so v valjarni različne, teže je pri peči kot drugje. Ob progi je neznosna vročina, posebno poleti. Kljub temu delavci valjarne ne zapuščajo hitro. V naši skupini smo sami taki, ki delamo tu že 20, 30 let. Delovna zavest v skupini je dobra in hitro se je navzamejo tudi mlajši. Pred kratkim sta prišla dva novince, pa sta se hitro vživela v skupinsko delo. Zdaj že delata v izmenah.

Mojca Potočnik

Železarji delegati

Konec februarja in v marcu je bila dokaj živahna družbenopolitična dejavnost.

Konferenca delegacij za zbor združenega dela je na zadnjih sejah izoblikovala naslednje pripombe, stališča in vprašanja:

— Delegati si še vedno želijo krajša in razumljivejša gradiva.

— Ponovno bi bilo treba preučiti učinkovitost usmerjenega izobraževanja, posebej pa praktično delo, ki ga je premalo.

— Nezadovoljni so s prehrano na COŠ Koroški jeklarni in opozarjajo na slabo vzdrževanje šole in njenih športnih objektov.

— Konferenca zahteva odgovor na vprašanje, kako daleč smo z ureditvijo križišča pred glavnim vhodom v železarno.

vneprej vedeti, da ne bosta zasedena? Bolje bi bilo prispevati za študentske domove v Mariboru in Ljubljani.

Nekaj pripomb je bilo tudi na seji **konference delegacij za stanovanjsko gospodarstvo**:

V tozdu SiD menijo, da bi morali preiti na ekonomske stanarine, vendar postopno.

— Delegati menijo, da je pri kontroli in prevzemu stanovanj veliko malomarnosti. V stanovanjih na Javorniku so bila še po dveh letih potrebna večja popravila ogrevanja.

— V polstolpnih na Čečovu imajo velike težave z odtoki, zato delegati predlagajo, da se njihova ureditev planira za leto 1984.

Konferenca delegacij za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pa je uskladila naslednje predloge:

— Podpirajo predlog za uskladitev pokojnin (8,5 %) in drugih denarnih nadomestil.

— Zanima jih, kakšne možnosti rekreacije imajo upokojenci v občini Ravne in kolikšna sredstva so bila potrošena v ta namen.

— Sprašujejo se, zakaj v občini ne dosega niti republiškega poprečja pokojnin, če naj bi težka industrija imela višje pokojnine.

— Konferenca zahteva podatke o številu zgrajenih stanovanj iz sklada za gradnjo domov in stanovanj za upokojence.

— Podpirajo predlog predsedstva zbora (enote) za sofinanciranje dejavnosti skupnosti socialnega varstva in skupne evidence za leto 84.

Pripombe konferenc delegacij za zbor uporabnikov in izvajalcev skupščine **občinske raziskovalne skupnosti**:

— Nosilci številnih raziskovalnih nalog niso oddali poročil, kar kaže na njihovo neresnost. Skupščina naj čim prej od njih zahteva poročila.

— Realno zmanjšanje sredstev v letu 84 lahko ogrozi nekatere nujne raziskovalne naloge.

— V bodoče naj raziskovalci ob sprejemanju naslovov predložijo program. Če je naloga večletna, naj predložijo enoletne programe.

— Pri lanskim izdelanih nalogah konferenca pogrša imena recenzentov.

— Nekatere naloge iz l. 84 so čisto tehnološke, vezane na komercialni proizvod. Za take naloge bi morale delovne organizacije nameniti lastna sredstva.

— Ker so dosednji rezultati vzpodbudni, je treba pospešiti raziskave pegmatitov (vrsta granita) in se odločiti o gradnji rudnika.

Konferenca delegacij za kulturo je sprejela sklepe in stališča:

— Strokovna služba naj posreduje zapisnik v roku sedmih dni po seji, da bodo lahko delegati obveščali bazo, dokler so stvari še aktualne.

— Konferenca pričakuje odgovor na vprašanje o odhodkih Likovnega salona in o predračunu za ureditev spominkega parka na Poljani. (Medtem je koroška osrednja knjižnica dr. Franc Sušnik, katere notranja organizacijska enota je Likovni salon, že odgovorila: za osem do deset vsakoletnih razstav, vsako si poprečno ogleda več kot 1000 obiskovalcev, predvsem osnovnošolcev in dijakov, so bili izdatki v letu 1983 okrog 275.000,00 din).

— Kulturna skupnost naj ukrene vse potrebno, da bo lahko tov. Lečnik popravil kapelico na Trgu svobode.

— Strokovna služba ZKO naj spodbudi ustanovitev mešanega pevskega zbora na Ravnah, razmisli o uvedbi gledališkega abonmaja in vzpodbuja oživljanje koroških šeg in navad (!?)

Konferenca delegacij za izobraževanje je imela naslednja stališča, pripombe in vprašanja:

— Zakaj je manjša planirana vsota za regresiranje učbenikov?

— Izobraževalna skupnost planira za l. 84 enaka sredstva za prehrano otrok kot v letu 83. Delegate zanima, če to ne pomeni zmanjšanje števila na brezplačno hrano upravičenih otrok.

— Konferenca želi nekaj pojasnil iz SaS o medsebojni izmenjavi.

Zdravstveno varstvo

Konferenca nima pripomb na gradivo, meni pa, da bi morali presečke SIS nameniti za nabavo opreme v slovenski bolnišnici, ne pa za pospeševanje izvoza.

Konferenca delegacij za zaposlovanje se zavzema, da bi vse štipendiste zapo-

slili za nedoločen čas, neštipendiste pa vsaj za določen čas. Dogovoriti se je treba, za katera neproizvodna področja naj bi razpisali kadrovske štipendije.

Delegati kritizirajo obstoječo mrežo šol, ki ima prevelike kapacitete.

Konferenca delegacij za socialno skrbstvo se je strinjala s 33,70% povišanjem preživetja in izrazila željo po poročilih o izvajanju nege na domu, ko bo zaživel.

Delegati konference delegacij za otroško varstvo so predlagali, naj bi se v regiji dogovorili za povišanje otroškega dodatka, menili, da naj bi otroci hodili v vrtec tam, kjer stanujejo, ne pa da se vozijo iz kraja v kraj, in izrazili nezadovoljstvo s planiranjem zmogljivosti vrtcev.

(Vir: zapisnik s sej konference delegacij)

GLOBINSKA PEČ ELPIT ŠT. 3 PREDELANA NA PLIN

Po več kot 3-mesečnem izpadu iz obratovanja je bila dana 27. 2. 1984 v sušenje in ogrevanje globinska peč ELPIT št. 3 v bluming valjarni. Pred predelavo je bila ta peč ogrevana z mazutom, sedaj pa je ogrevana z zemeljskim plinom. Od petih peči, ki jih uporabljamo v valjarni za ogrevanje ingotov za prevlanjanje na težki progi, je to prva peč, ki je bila predelana. Zadnja, peta peč, ki je bila postavljena pred enim letom, je že bila opremljena na plin.

Predelava peči s tekočega energetskega medija na plinasto gorivo pa ni enostavna zadeva, saj zahteva veliko dela in finančnih sredstev. Pri predelavi peči je treba najprej porušiti in odstraniti obzidavo, zamenjati del plašča peči in strojno opremo, vse energetske vode in gorilnike, montirati novo merilno-regulacijsko opremo ter peč na novo obzidati. V našem primeru smo odstranili polovico celotne obzidave in vgradili 155 ton ognjevdzdržnih materialov, v celoti iz domače proizvodnje. Pri obzidavi smo posebej pazili na dobro dodatno izolativnost sten in na osnovi izkušenj iz prejšnjih remontov izvedli razne spremembe obzidave detajlov, tako da bi bila življenjska doba le-teh čim daljša. Obzidavo peči je strokovno in v predvidenem roku izvedla skupina industrijskih zidarjev. Montažo in povezavo nove merilno-regulacijske opreme so izvedli naši šibkotokaši, strojno opremo in energetske vode pa monterji IMP-ja.

Prednosti predelave so: čistejša goriva, enakomerno ogrevanje ingotov, manj škajanja in kot posledica tega daljši časi čiščenja dna komor. Precizna regulacija temperature, kontinuitetna dobava plina v omrežju ter daljša vzdržnost obzidave. V sedanjem času, ko primanjkuje mazuta in so dobave neredne, je vsaka predelava peči na plin zelo pomembna.

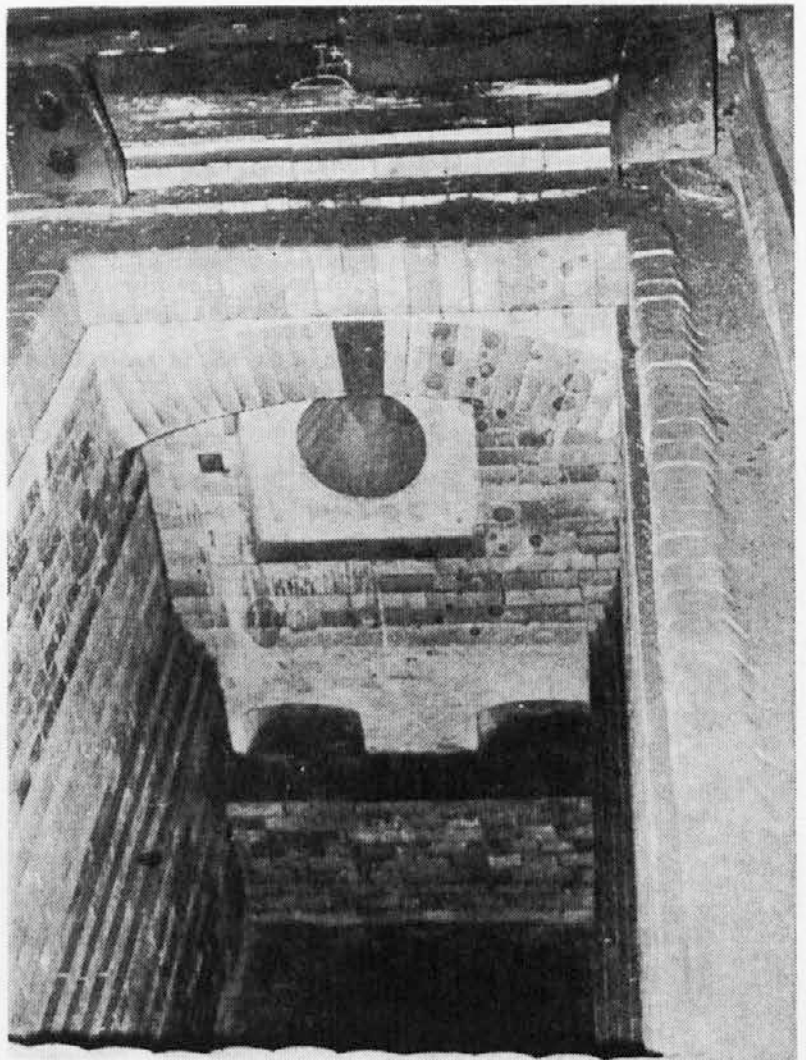
V. Irman, tozdg SGV

REKONSTRUKCIJA VROČE ŽAGE NA BLUMINGU

Za razrez vročih gredic na blumingu v valjarni smo imeli na razpolago 350-tonske škarje in krožno žago ŠKODA. Z žago smo rezali predvsem gredice, ki so šle za utopno kovanje, s škarjami pa vse gredice, namenjene za nadaljnjo predelavo na srednji, lahki progi ali pa v kovačnici. Pri rezanju na splošno ni bilo težav, že dolga leta nazaj pa smo imeli težave z rezanjem gredic visoko legiranega orodnega jekla, grupe OCR-12. Rezanje na žagi zaradi velike trdnosti ni prišlo v poštev, pri rezanju na škarjah pa je večkrat prišlo do loma varnostnih čepov. Pri vsakem takem lomu je nastal zastoj zaradi menjav teh čepov, medtem sta se pa najmanj dva valjanca ohladila v tolčki meri, da jih na škarjah nismo mogli več odrezati. Ti valjanci so se sicer kasneje porezali avtogeno in elektrooblačno, vendar pa so zatem vse gredice zaradi notranjih napetosti počile po dolžini in romale v izmeček. Če ra-

čunamo, da je teža enega valjanca 1000 kg, cena tega jekla pa okrog 200 din za kg, je pri vsakem takem lomu nastala škoda znašala $2000 \times 200 = 400.000$ din ali 40 starih milijonov.

Iz tuje strokovne literature, največ pa z osebnim kontaktom s predstavnikom firme TYROLIT, ki proizvaja sredstva za brušenje, smo izvedeli o več ali manj uspešnih predelavah žag za rezanje s tornimi brusnimi ploščami — rezalkami. Že leta 1982 smo se odločili, da takšno predelavo izvedemo tudi pri nas. Celo leto 1983, največ pa ob letnem remontu proge smo na tem intenzivno delali in delo v decembru istega leta tudi končali. Ko je v začetku januarja letos prispela prva pošiljka rezalk, smo 15. januarja pričeli s poskusnim rezanjem. Danes, dobra dva meseca, odkar uporabljamo rezalke, ugotavljamo, da so rezultati presegli vsa pričakovanja. Uporabo rezalk smo omejili zaenkrat samo na reza-

Komora globinske peči

nje jekel grupe OCR-12, kjer smo pri rezanju imeli največ izmečka. V tem poskusnem obdobju dveh mesecev je bilo izvaljanih 500 t omenjenih jekel. Rezalk je bilo vgrajenih 8, od tega so se zlomile 3. Lomi so nastali zaradi slabega vpenjanja valjanca. Ko se je to popravilo, lomov ni več. Izmečka je pri teh lomih nastalo 5,5 t. Če računamo, da se je rezalo praktično s petimi rezalkami, ugotavljamo, da je z eno rezalko zrezano poprečno 100 t gredic. Evidenca števila rezov pa kaže, da to še ni zgornja meja zmogljivosti rezalke, saj storilnost od rezalke do rezalke raste. Upoštevati je treba tudi dejstvo, da si proizvajalci rezalk močno prizadevajo za boljšo vzdržnost letih. Pri tem nam gre na roko tudi dejstvo, da smo razen ZDA in SZ edini na svetu, ki uporabljamo rezalke s premerom 1500 mm, običajno se uporabljajo premeri do 1250 mm. Vsaj tako izjavljajo predstavniki proizvajalcev rezalk.

Sicer pa je celotna predelava usmerjena v to, da se rezalka izkoristi do maksimuma. Na stroju ŠKODA se bo izkoristila od 1500 do 1250 mm, nato se bo vgradila na stroju MORGARDSHAMAR na srednji progi ali pa na stroj v kovačnici. Preučuje pa se še možnost, kako preostale rezalke pa uporabi na obeh strojih uporabiti še na brusilnem stroju CM za brušenje gredic. V tem primeru bi se preostanki rezalk zložili po 4 kose v »paket«.

Sistem vpenjanja pa je prirejen tako, da omogoča tudi uporabo jeklenih žaginskih listov, s katerimi se bodo rezala nizkoogljčena jekla. Ta jekla se namreč z

rezalko zelo slabo režejo, ker se pri rezanju nataljeno jeklo lepi na rezalko, ki se nato prične krčiti. Tega pojava pri visoko legiranih jeklih ni.

Ob zaključku je treba še omeniti, kaj smo s to predelavo dosegli.

1. Slejkoprej bi morali nabaviti rezalni stroj iz uvoza. S predelavo stare žage pa smo dobili stroj, ki je po svoji funkcionalnosti skoraj enakovreden rezalnemu stroju. V nekaterih pogledih ga celo prekaša (možnost uporabe jeklenih žaginskih listov).

2. Izmeček visoko legiranih orodnih jekel, ki je nastal zaradi rezanja in je znašal okrog 100 t letno, se ne pojavlja več in ga tudi v bodoče ne bo.

3. Možno je rezati tudi ohlajene valjance, ne glede na kvaliteto.

4. Lomov varnostnih čepov na škarjah zaradi preobremenitve ne bo več, če pa se bo to še dogajalo, bo vzrok normalna obraba in staranje materiala.

5. Zastoji zaradi menjave varnostnih čepov se bodo zmanjšali na minimum.

6. Rez z rezalko je čist, brez »brade«, kot je to primer pri rezanju z žago.

7. Pri rezanju na škarjah se gredice ukrivijo, pri rezanju z rezalko pa ostanejo lepo ravne.

8. Ropot rezalke je veliko manjši kot pri žagi, tudi žarečih delcev je veliko manj.

To so ugotovitve, ki so se pokazale v dosedanjem, razmeroma kratkem času obratovanja. Poskusno obratovanje do konca letošnjega leta bo pa nedvomno to dokončno potrdilo.

Franc Lončar, inž.

KAJ SMO OPRAVILI POSLOVNO NA TUJEM

Ing. Jože Geršak, PO, je v ZDA obiskal več podjetij v zvezi z izvozom naših izdelkov na ameriško tržišče in z zagotavljanjem novih poslov.

Alojz Karničnik, ravnatelj tozda Armature, **Erik Krautberger**, tozda Armature, in **ing. Anton Pratkanar**, tozda RPT, so pri firmi Molenda v Krombachu, ZRN, reševali tehnično problematiko ventilov.

Edvard Javornik, ravnatelj Del. skupnosti PFS, in **ing. Vladimir Rac**, ravnatelj tozda Jeklarne, sta se v Linzu in Kapfenbergu v Avstriji udeležila razgovorov o nadaljnjem razvoju jeklarstva.

Peči za ogrevanje gredic v valjarni so si pri firmi LOI in Böhler v Düsseldorfu v ZRN ogledali **Marjan Blažič**, valjar, **ing. Sead Karadža**, ravnatelj tozda Valjarna, in **Janez Strah** iz tozda PII.

Ing. Ferdo Gnamuš, ravnatelj tozda Komerciala, je zaradi naročil za kovane in valjane proizvode za 2. in 3. kvartal in ob sklenitvi pogodbe za mehansko stiskalnico obiskal firmi Rudmetal in Metalsnob v Bolgariji.

Drago Cvitanč, tozda PII, je v firmi Kunkel Wagner v Alfeldu, Avstrija, prevzel opremo kaluparskega stroja. **Teodor Dobrodel** in **Ivan Krof**, oba iz tozda SGV, sta se pri isti firmi ob pre-

vzemu naprave strokovno usposabljal.

Ing. Jože Geršak, član PO, je na Dunaju obiskal firmo Ferrom in predstavništvo Metalke, v Brnu pa Šmeralove zavode zaradi poslovno tehničnega sodelovanja.

Ivan Hočevar in **Janez Hajnže** iz tozda SGV sta pri firmi Hottinger v Mannheimu, ZRN, prevzela jedrarske stroje.

Franc Marolt, tozda ETS, in **ing. Edvard Štruel**, tozda RPT, sta v Angliji pri družbi Fordath prevzela prevozniki mešalec za težko livarno.

Esad Kambur in **Vinko Čibron** iz tozda PII sta v firmi R. Schmidt v ZRN prerisovala načrte za potrebe Železarne Ravne.

Ivana Klančnik iz Komerciala je obiskala firmo Cremona v Milanu zaradi izvoza naših nožev.

Andrej Skutnik, vodja uvoznega oddelka v tozdu Komerciala, je obiskal več inozemskih firm zaradi kompenzacijskih poslov, in sicer v Düsseldorfu, Neussu in Nürnbergu v ZRN.

Ing. Janko Gnamuš, tozda RPT, je na univerzi v Leobnu v Avstriji pregledal rezultate v nalogi Vplivi in odvisnosti na spajanju dveh različnih kovin pri valjanju.

(Vir: potrdila PO za prehod meje)

Uspešnost in kreativnost raste s številom dobrih informacij, pa da pa pri skrbnem čuvanju podatkov.

Psihologi ugotavljajo, da so mešane skupine uspešnejše kot homogeni teami. V prvih pride do več nasprotujočih mnenj, ki jih ne smemo dušiti. Raziskovalna skupina mora biti v svojih stikih agilna, navznoter in navzven.

Po vsem tem lahko podamo približno opredelitev ustvarjalnosti. Zanj je značilna rešitev problema na originalen način, ki prekaša prejšnje izkušnje in jim zato v določeni meri nasprotuje. V samem kreativnem procesu pa je pomemben divergentni (raznosmerni) način mišljenja. Rešitev problema ni enoznačno določena.

Marko Vrečič

IZ OBČINE IN REGIJE

INDUSTRIJA V JANUARJU 1984

Industrijska proizvodnja v občini Ravne je januarja za 1,7% zaostala za povprečno mesečno proizvodnjo lani. Zaloge gotovih izdelkov so bile za 3,6% nižje od lanskega letnega povprečja oz. za 7,1% višje kot januarja 1983. V Grafiki Prevalje so še vedno zaskrbljeni zaradi slabe oskrbe z domačimi in uvoženimi surovinami in materiali.

ČRNE GRADNJE

Komite za varstvo okolja in urejanje prostora je lani prejel 100 prijav črnih gradenj (stanovanjske hiše, vikendi, garaže, prizidki), ki so jih posredovali občani sami. Komite je izdal 1370 odločb, sklepov, potrdil in drugih dopisov ter opravil 174 terenskih ogledov v 52 dneh.

Ugotavljajo tudi, da se občani vedno bolj zanimajo za pridobitev dodatnih zemljišč za potrebe vrtničarstva in sadjarstva.

DELO DRUŽBENEGA PRAVOBRANILCA SAMOUPRAVLJANJA

Lani je obravnaval 469 kršitev samoupravnih pravic in družbene lastnine. Rešil je 386 zadev, v letošnje leto pa je bilo prenesenih 83. Tudi lani je v OZD, kjer so bili pri sporazumevanju o cenah prizadeti družbenoekonomski odnosi, ustrezno ukrepal.

KULTURNE PRIREDITVE V LETU 1983

Lani je bilo v občini Ravne 248 prireditev, kar 72 manj kot leto prej. Največ je bilo glasbenih, sledijo pa dramske in folklorne. Na 34 prireditvah so gostovale druge skupine (iz Slovenije, drugih republik ter iz tujine).

VSE VEČ SOCIALNO OGROŽENIH

Zaostruje se socialni položaj nekaterih kategorij prebivalstva. Zaradi tega se je znatno povečalo število iskalcev pomoči. Center za socialno delo Ravne je lani izdal 795 odločb, opravil 820 obiskov na terenu in svetoval ter nudil pomoč v 2964 zadevah, kar je za 32% več kot leta 1982.

Najbolj pereči so problemi ostarelih oseb.

PARCELE ZA INDIVIDUALNO GRADNJO

Ker na Ravnah ni več prostora za individualno gradnjo, je občinski komite za varstvo okolja in urejanje prostora zadal SKIS, da usposobi 15 preostalih gradbenih parcel na Brdinjah. Prav tako mora izvesti javno razpravo in sprejem zazidalnega načrta Dobrije — Tolsti vrh ter odkupiti in urediti parcele za oddajo.

(Vir: Referalne informacije INDOK centra št. 3/84)

O USTVARJALNOSTI

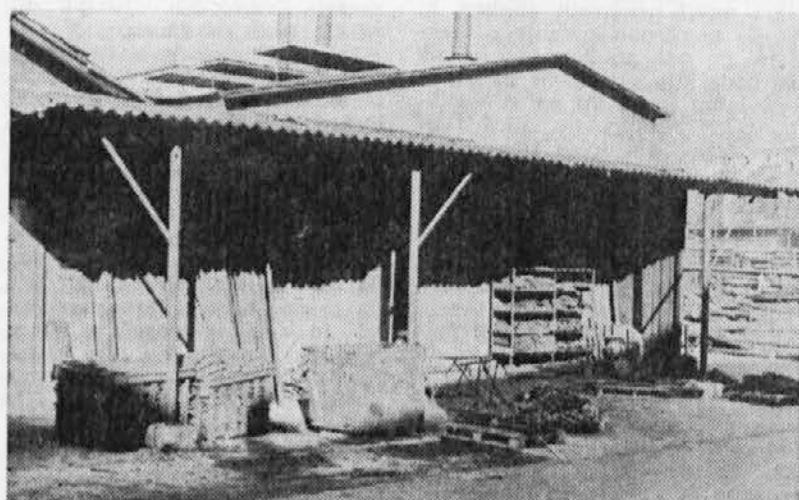
To pomlad bomo v železarni začeli razpravo o ugotavljanju osebnega prispevka delavcev. Ker je pri tem pomembna kategorija ustvarjalnost, bomo na to temo objavili več prispevkov v upanju, da bo potem razprava lažja.

Kanček ustvarjalnosti vsebuje vsaka človeška dejavnost, delo, saj človek za razliko od živali dela zavestno: najprej si naredi načrt, zatem pa ga izvede. Ustvarjalnost v ožjem pomenu pa je bolj redko posejana. Zanj so potrebni dvojni pogoji; posameznikov ali prirojeni in širši skupinski ali družbeni.

Osebnostne značilnosti ustvarjalca so prožnost mišljenja, neobremenjenost predžariščenih (podzavestnih) misli, nekonvencionalnost, čut za spontanost, določena mera izkušenj. Veliko izkušenj lahko povzroči uklenjenost v izhajene poti, kar ne omogoča inovativnosti. Se zdaj si raziskovalci niso na jasnem, kakšna je zveza med ustvarjalnostjo in inteligenco. Poskusi kažejo, da zelo inteligentni ljudje pogosto niso ustvarjalni oz. da je za ustvarjalnost potrebna povprečna inteligenca. Psihologi skušajo ugotoviti, katere spoznavne in mišljenjske značilnosti so lastne ustvarjalnim. Najpomembnejši sta, kot kaže, sposobnosti povezovanja in predstavljanja (imaginacije). Bliže resnici pa je verjetno mnenje, da ustvarjalnost sploh ni zadeva spoznavne spretnosti, temveč celotne človekove osebnosti in njene vrednostnega sistema.

Prvi družbeni pogoj je nedvomno osebna in družbena svoboda. Mnogo potencialov se izgubi že v mladosti zaradi omejenega pojmovanja svobode. Učitelji imajo rajši mirnega, naučenega učenca, ki zna takrat, ko je vprašan, in ne postavlja provokativnih vprašanj. Starši pa raje vzgajajo pridne otroke, da pozneje v življenju ne bi zahajali v težave.

Poleg osnovnega obstaja še vrsta družbenih pogojev. Ustvarjalec v inertnem okolju ne bo veliko dosegel in se bo slejkoprej vklopil v dremajoči tok. Zanimivo je, da ni nepomemben sistem nagrajevanja in dajanja spodbud. Pri tem je vzpodbuda mišljena nekoliko širše, na primer možnost publiciranja, prisostvovanja na raznih seminarjih ipd. Nevzpodbudna je filozofija, naj bo vsak poslovno uspešen, čeprav morajo biti cilji dejavnosti stvarni.

Stara delavnica

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto XI

Ravne na Koroškem, 14. aprila 1984

Št. 4

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Saša Meško, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjørpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

V ŽELEZARNI JE USTANOVljen KLUB BRIGADIRJEV

Zamisel o ustanovitvi kluba brigadirjev v železarni je bila že dlje časa prisotna med mladimi, še zlasti tistimi, ki so sodelovali na mladinskih delovnih akcijah ter so tako čutili potrebo po tesnejši organiziranosti na tem področju. Koordinacijski svet ter komisija za MDA pri njem sta organizirala ustavno skupščino kluba brigadirjev, na kateri so poleg njih bili prisotni še nekdanji brigadirji veterani iz železarne. Škoda, da na področju mladinskega prostovoljnega dela naših poveljnih generacij, vsaj kar se evidence tiče, ni ostalo veliko oziroma je ohranjeno zelo malo dokumentacije glede osebne evidence. Prav je, da tudi v tem zapisu opozorimo vse nekdanje brigadirje veterane, da se osebno javijo v prostorih družbenopolitičnih organizacij železarne (mladinska soba) vsak ponedeljek od 13. do 15. ure, kjer se dobijo tudi vse potrebne informacije v zvezi s članstvom v klubu brigadirjev.

Brigadirji veterani pa bodo s svojim delom in bogatimi izkušnjami veliko pomagali sedanjim generacijam brigadirjev pri premagovanju njihovih težav in problemov, ki pestijo mlade. In ne nazadnje, s klubom brigadirjev v železarni Ravne se je pojavila prva tovrstna oblika brigadirskega organiziranja tudi v koroški krajini in prav bi bilo, da bi se po zamisli mladih železarjev ravnal še kdo.

Silvo Jaš

Takole izginjajo kubiki zemlje

MDA – mladost naše dežele

1. aprila smo praznovali dan brigadirjev. Samo nekaj časa nas še loči od letošnjega brigadirskega poletja, ko se bodo ponovno odprla delovišča letošnjih mladinskih delovnih akcij in ko bosta znova odmevala prešerni brigadirski smeh in pesem.

Veliko je bilo o mladinskem prostovoljnem delu napisano in povedano, tokrat pa se ga bomo lotili malce drugače. V tem in naslednjih nadaljevanjih bi želeli osvetliti prve začetke mladinskih delovnih akcij v naši ožji in širši domovini. Lansko leto je izšla izredno bogato ilustrirana knjiga, ki v pisani besedi in številnih fotografijah prikazuje delovne akcije. Naslov knjige je »Mladinske delovne akcije – mladost naše zemlje«. In ravno zato smo se tudi odločili, da jo na kratko predstavimo in sežemo v preteklost, v začetke, ko se je kalilo in razvijalo mladinsko prostovoljno delo. Ustavljali se bomo ob nekaterih pomembnejših mejnikih, ki dajejo trajen, neminljiv pečat tisočem mladim, ki so gradili našo domovino. Zato bo tudi ta zapis kot odprta knjiga brez konca, tako kot je razgibano mladinsko prostovoljno delo. Tega dopisujejo nove in nove generacije, želje novega dokazovanja v nečem, kar je zaslužio in zasluži največjo družbeno pozornost, skrb in podporo. Sicer pa o mladinskih delovnih akcijah v socialistični Jugoslaviji sploh ne moremo govoriti, ne da bi poudarili izredno vlogo tovariša Tita. Nepojmljiva navdušenost mladih generacij, zlasti v slavnih poveljnih letih na področju mladinskih delovnih akcij, je nedvomno navdihovala tovariša Tita, da je nenehno podpiral velike manifestacije mladinskega prostovoljnega dela, nekaj pa je prav tako neizpodbitno – mlade je Titovo neizmerno zaupanje vzpodbujalo, da so se razdajali na številnih gradbiščih po vsej domovini.

Mladi so takrat opravili približno 80 milijonov prostovoljnih delovnih dni. Tako nam povedo številke. Ne smemo pozabiti, da se je na akcijah marsikdo naučil pisati ali pa je tam pridobil prvo znanje iz bodoče stroke. Za druge so pomenile delovne akcije možnost, da pridejo z dežele, da »vidijo« svet, da gredo v industrijo. Mladina je gradila velike gospodarske objekte, delala tudi takrat, ko ni bilo skoraj nobene mehanizacije. Veliko vprašanje je, ali bi imeli vse to, kar imamo, če ne bi bilo velikih akcij, če ne bi bilo generacije, ki je z delom izpričala delovno junaštvo.

Mladi so gradili proge: Brčko–Banovići (1946 – 90 kilometrov), Šamac–Sarajevo (1947 – 242 kilometrov), Nikšić–Titograd (1947 in 1948 – 16 kilometrov), Doboj–Banja Luka (1951 – 90 kilometrov) in še več drugih manjših prog.

Cela mesta: Novi Beograd, Nova Gorica, Titograd in Novi Travnik so vzniknila spritno zavzetosti mladinskih delovnih brigad.

Zgrajenih je bilo veliko industrijskih objektov: v Železniku, Sevojnu, Kraljevu, Žitniku pri Zagrebu, Varešu, Foči, Vitkoviću, Mladenovcu, Kamniku...

Gradili so hidrocentrale: Mavrovo, Jablanica, Vlasina, Zvornik, Novi Vinodol. Brigadirji so tudi osim let gradili avtocesto »Bratstvo–Enotnost« od Ljubljane do Gevgelije. Samo na tej avtomobilski cesti je delalo nad pol milijona mladih. Pravzaprav je to del bogatega koledarja akcij. Gradili so namreč tudi nasipe, študentska mesta, pionirske proge, opravljali melioracijska dela ter delali na kmetijskih površinah in druge akcije, ki niso ostale zapisane in ki smo jih po krivici pozabili. Delovne akcije, tako »včerajšnje« kot »današnje«, niso prinesle le ekonomske cene koristi, marveč so močno vplivale in vplivajo na krepitev družbenih socialističnih vrednot.

Kamnita trasa

Za svet so naše delovne akcije »čudež«, za mlade pa so bile in so možnost za ideološko izobraževanje, pridobitev tehnične kulture in drugega znanja. Poleg tega je marsikdo prvič dobil možnost, da sodeluje na kakšni kulturni manifestaciji in da se »pokaže pred tovariši«. Nekaj pa je prav gotovo; vojne generacije so se s prostovoljnim delom med vojno in v miru izkazale, generacije, ki še niso bile dovolj stare, da bi se udeležile narodnoosvobodilnega boja, pa dokazujejo s prostovoljnim delom svojo opredelitev. To delajo danes generacije, ki so mlajše od akcij samih. Gre pa tudi za dilemo kronistov. Krivično bi namreč bilo z zgledom enega izmed številnih junaških delovnih dejanj zaznamovati jubileje same.

Tovariš Tito se je pri graditeljskih proge Brčko—Banoviči 26. septembra 1946 seznanil z graditeljskimi uspehi mladih, hkrati pa tudi s številnimi družbenimi, vzgojnimi in izobraževalnimi dejavnostmi. In ko je govoril o pomenu prostovoljnega dela, ki ga opravlja mladina, je med drugim dejal:

»Tovariši in tovarišice, ta proga in delo na njej ne pomenita samo, da ustvarjamo prometni objekt, ki je pomemben za naše gospodarstvo. Tu se dogaja veliko več. Tu se kujejo novi ljudje. Tukaj se kalijo in rastejo iz dela novi ljudje, z novimi pojmi o delu...

Odtod odhajate v svoje kraje po vsej državi in s seboj prinašate ves polet, vso vnemo, vso vztrajnost, vso vero, ki ste jo dobili v lastne moči in vnašate jih v nove množice delovnega ljudstva — tako med kmete kot med delavce in našo inteligenco, med vse naše državljane. S tem opravljate veliko poslanstvo, poslanstvo ustvarjalcev nezadržnega poleta, požrtvovalnosti in pripravljenosti za premagovanje vseh ovir, ki nas čakajo. To je velika stvar, ki je morda daleč važnejša kot gospodarski pomen te naše proge...»

(se nadaljuje)

Silvo Jaš

OD TU IN TAM

Ekipa železarne Ravne, ki sodeluje v ciklu oddaj »Spoznavajmo svet in domovino«, je tudi tokrat zmagala. Pomerila se je z mladimi »Beti« Metlika. Člani ekipe Božo Šetina, Marko Vrečič, Silvo Jaš, Irma Fajmut in Slavko Rosc se bodo v polfinalni javni radijski oddaji pomerili z ekipo Zagorja ob Savi 26. maja v Zagorju.

Sicer pa ta zelo priljubljena javna radijska oddaja »Spoznavajmo svet in domovino« poteka letos zadnjič v tovrstni obliki. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev RTV Ljubljana poslej oddaj v takšni zasedbi in še javnih povrhu ne bo več organizirala. Kot je dejal redaktor oddaje Jurij Holy, je bilo lepo ustvarjati v vseh 25 letih te oddaje, v katerih se je v vseh teh letih predstavilo veliko mladih iz najrazličnejših koncev Slovenije. In ko se oddaja letos tako poslavlja, prevladuje vendarle nekakšen trpek priokus, kajti z njo bodo tako mladi Slovenije izgubili še poslednje, kar je bilo njihovo oz. edino tovrstno oddajo, ki pa je imela veliko poslušalcev tudi med starejšimi. Kakorkoli že, ostaja samo še pet oddaj in potem bo vsega konec, kajti z jesensko sezono bo shema teh oddaj povsem spremenjena, ne bo več javna, potekala bo iz ljubljanskega studia, brez publike in tudi število tekmovalcev v posameznih ekipah bo manjše.

Sicer pa bo o vsebini oddaje tekla beseda tudi na Centru za obveščanje in propagando pri RK ZSMS, kajti prav je, da tudi vodstvo slovenske mladine ima oziroma zavzame do te oddaje svoje stališče.

Kakšen naj bi bil scenarij zaključne prireditve ob dnevu mladosti v Beogradu? O tem je potekala izredno živahna razprava predsednikov in sekretarjev OK ZSMS v Novem mestu, ko so se zbrali marca na svojem posvetu. Iz treh sinopsisov scenarijev za zaključno prireditev v Beogradu se je predsedstvo zvezne konference ZSMJ najbolj ogrelo za predlog skupine Zagrebčanov. Ponazarjal se naj bi namreč napad na Drvar, ki bi ga

prikazali s skoki padalcev na stadion, nanj pa naj bi zapeljal še tank. Zagrebčani tudi vztrajajo, da naj bi igralec, ki bi predstavljaj Tita, publiki na stadionu delil čokoladne bonbone. Zamišljajo pa si tudi, da bi na stadion postavili tirnice, po katerih bi pripeljal modri vlak. Da bi te podrobnosti oplemenitile zaključno prireditev, pa ne menijo le zagrebški avtorji, ampak tudi pripravljalni odbor za proslavo dneva mladosti (povzetki iz Dela).

Sploh pa je ta scenarij naletel na vrsto protestov med mladimi Slovenije in tudi koroške krajine. Tako so po OK ZSMS železarne potekale živahne razprave, v katerih mladi železarji protestirajo proti takšnemu načinu obeleževanja dneva mladosti, hkrati pa se na takšen način tudi norčuje iz veličine tovariša Tita in njegovega dela. Podobno stališče je sprejel tudi koordinacijski svet OK ZSMS železarne Ravne ter ga posredoval na OK ZSMS.

VOKALNO INSTRUMENTALNA SKUPINA KARANTANIJA

Danes vam bomo predstavili skupino, ki je še neznana. Fantje igrajo skupaj že dve leti, vendar so pred kratkim menjali basista in pridobili tudi pevko. Skupina se je v začetku spopadala z vrsto problemov. Največji je bil prostor. V začetku so imeli prostore nad Magistratom na Ravnah, vendar so jih izgubili in so začeli vaditi na bivši gimnaziji.

Skupina je imela tudi že nekaj nastopov, in to predvsem v povezavi z mladinsko organizacijo na Ravnah. Veliko nastopov pa so

Mlade v železarni so marca obiskali predstavniki koordinacijskega sveta OK ZSMS Radenska Radenci. Po ogledu nekaterih proizvodnih obratov so se nato s predstavniki KS OK ZSMS železarne pogovarjali o organiziranosti in delovanju obeh koordinacijskih svetov, pa s tistimi posebnostmi, s katerimi se srečujejo mladi obeh delovnih organizacij. Mladi v Radenski so namreč organizirani v šest OK ZSMS, v železarni pa jih je znatno več. Na tem obisku je bila izražena tudi zanimiva misel o povezovanju in sodelovanju KS OK ZSMS različnih delovnih organizacij po Sloveniji. Mladi železarne že nekaj let tesno sodelujejo s KS OK ZSMS TAM Maribor, tako da je že nekaj izkušenj s tega področja, vsekakor pa bo potrebno ravno o tovrstnem povezovanju v prihodnje še marsikaj doreči, kajti tudi takšna oblika sodelovanja in udeleževanja mladih je potrebna.

S. J.

Mlačič — bas kitara, Uroš Grögl — bobni, Aleksandra Stermec — pevka.

Skupina vadi sedaj tako kot še nikoli. Vsak dan po 4 ure vadijo na Gimnaziji. Vendar pa velja omeniti tudi tole: ko so fantje z novo opremo prišli vaditi na Gimnazijo, jim je čez nekaj tednov nekdo izmaknil nov ojačevalec za kitara, krivca pa še niso odkrili.

Skupina igra skoraj vse zvrsti glasbe, največ pa disco in nekaj rock. Imajo tudi nekaj svojih pesmi, ki jih ustvarita Samo in Miha.

»Karantanija«

imeli za osnovnošolce obeh šol, ki so jih lepo sprejeli.

Fantje so izbojevali obstanek skupine sami, bili so že na meji razpada, saj nikjer niso dobili moralne podpore. Skupina Karantanija vadi sedaj v tej zasedbi: Samo Javornik — solo kitara, Miha Gerold — ritem kitara, Aleš

Vsi so dokaj perspektivni, in z intenzivnim delom lahko kaj dosežejo.

So tudi člani glasbenega združenja Harmonija in imajo veliko možnosti, da nabavijo kvalitetno opremo. Skupina ima svoje cilje in so trdno prepričani, da bodo uspeli.

Franjo Tomaž

Obisk v Cankarjevem domu

Konec februarja smo se tudi učenci naše šole udeležili koncerta »Glasbene madine Slovenije« v Ljubljani. Tisti petek smo se že pred šesto uro zjutraj odpeljali z dvema avtobusoma. Kljub neugodnim vremenskim razmeram smo še pravočasno prispeli pred Cankarjev dom — naš cilj. Izstopili smo pred zgradbo republiške skupščine, nato pa smo si ogledali grobnico narodnih herojev, spomenik revolucije in Kardeljev spomenik. Nekaj korakov stran pa stoji Cankarjev dom. Vsi smo se mu približali polni pričakovanj, saj so mu kritiki in novinarji že peli veliko

slavo. Pred vhodom stoji velika kocka, v katero je vrezan obraz slovenskega pisatelja in socialista Ivana Cankarja.

Stopili smo skozi steklena vrata in že nas je prevzelo veličastje osrednje avle. Na stenah visijo več metrov velike tapiserije, darilo bratskih republik in pokrajin. Z visokega stropa visijo cevaste luči različnih velikosti, vse pa odseva v stropnih ogledalih.

V avli smo si ogledali razstavo najstarejših slovenskih knjig, razstavljenih okrog največje, najbolj dragocene — Biblije. Ta je izšla natanko pred 400 leti.

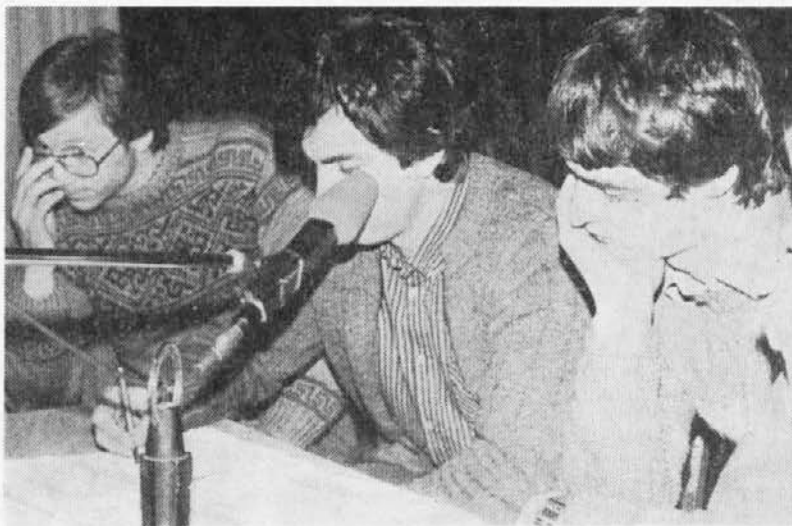
Ob devetih se je pričel koncert. Večina od nas je bila prvič v veliki dvorani. Prevzela nas je njena edinstvena lepota in akustika. Prijazna komentatorka je približno 1400 učenecem iz vse Slovenije predstavila orkester Slovenske filharmonije in dirigenta Uroša Lajovica. Nato so nam nekateri člani orkestra s kratkimi melodijami predstavili svojo skupino instrumentov. Največ aplavza je požel flavtist, ki je zaigral uvodno glasbo k priljubljeni španski nadaljevalki *Modro poletje*.

Simfonični koncert je obsegal dvoje del. Najprej smo poslušali manj znano skladbo slovenskega glasbenika Marija Kogojca, nato pa znano Klasično simfonijo Sergeja Prokofjeva. Na koncu nam je organist predstavil še orgle, ki so med največjimi na svetu. Sestavlja jih okrog desetstisoč piščali vseh velikosti, od nekaj milimetrov do nekaj metrov. Ko je pri zadnji skladbi odprl vse registre, je močno donelo po vsej dvorani. Nagradili smo ga z viharim ploskanjem, nato pa nas je prijazna hostesa popeljala v vse dvorane Cankarjevega doma, ki ležijo pod zemljo. Vsaka ima svojo značilno barvo: velika je bela, srednja rdeča, okrogla je vsa v črnem. V celoti ima dom sedem dvoran, vendar dve še nista dokončno urejeni. Oder v veliki dvorani je velik 16 x 16 m in ga lahko spustijo v globino 19 m. Tudi ostali odri so premični, lahko jih vrtijo ali dvigajo in spuščajo. Vsega tega pa si človek ne more predstavljati prej, dokler sam ne vidi.

Iz Cankarjevega doma smo šli še malo po mestu in si po skupinah ogledali Prešernov in Valvazorjev spomenik, Tromostovje, magistrat, »šuštarški« most, poslopje NUK, univerzo itd. Vtisov je bilo veliko in prav vsi si želimo, da bi še kdaj šli na kako predstavo v Cankarjev dom. Tam se da res veliko videti in mislim, da ga upravičeno prištevamo med edinstvene arhitekturne in kulturne znamenitosti pri nas.

Alenka Leskošek, 8. c.,
COŠ Koroški jeklarji,
Ravne na Koroškem

Spoznávali smo domovino

Zavito vprašanje

Glasbena točka

MLADI ZA MLADI FUŽINAR

V Železarni Ravne je zanesljivo vsaj 1500 delavcev, mlajših od 28 let. Vseeno, ali so člani ZSMS ali ne, so naši delavci in so mladi.

Ker pa se v Mladem fužinarju (če ne šteje mo dopisnikov iz osnovnih šol) pojavlja redno le po 4—5 imen, je nesorazmerje očitno. Zakaj je tako, ni znano. Da bi namreč mladi ne razmišljali, se ne smeali ali jezili, ne grajali ali hvalili, se ne znali za kaj navdušiti, da ne bi imeli svojih mnenj, pomislekov, predlogov — vse to preprosto ni mogoče.

Ali torej predstavlja »prevod« lastne govorjene besede v zapisano tisto nepremagljivo oviro? Spet najbrž ne bo res. Če pa bi bilo, imamo vendar »prevajalce« — lektorje, slaviste, ljudi peresa, ki brž popravijo malo slabši pravopis.

Ali nas blokira resnica, da barika iz tisoč knjig ne ustavi niti enega tanka in zato nima smisla pisati knjig, kaj šele člankov? — Taka epidemija črnogledosti ni znana.

Zato nekaj predlogov za sodelovanje oziroma kar naslovov za bodoče dopisnike:

»Smeh ni greh«

»To stran Mladega fužinarja smo napisali, poslikali in uredili mladi iz tozda — delovne skupnosti...«

»Najboljša diskusija mladega delegata v preteklem mesecu«

»Kam (naj) se dam, ko nisem na delu?«

»Ali je potreben tako dolg vojaški rok?«

»Kako bom (še mlad) pričakal stanovanje?«

»Mladi po svetu, mladi pri nas«

»Kaj me moti na delovnem mestu«

»Ljubzenska zgodba«

»Nasveti pametnega pivca«

Pišite v narečju, slengu, pogovornem jeziku, knjižno, kakor hočete in morete. Ljudi, države in družbene ureditve ne smete žaliti, tudi obrekovati ne.

Napisano pošljite na uredništvo do 12. maja za naslednjo številko. Zdravo!

Urednik

V dvorani

V drugem kolu tekmovanja Spoznavajmo svet in domovino se je ekipa Železarne Ravne pomerila z mladimi Metličani.

Prireditve je bila v belokranjski vasi Suhor, ki leži na vinorodnem območju južnih Gorjancev. V značilnem vaškem kulturnem domu se je zbralo toliko gledalcev, da vsi niso mogli sedeti. Z zanimanjem so spremljali glasbene točke in humoristične vložke, s ploskanjem pa so za pravilne odgovore nagradili tako domačo kot tudi našo ekipo. Po uri in pol težjih in lažjih vprašanj je odločila večja pripravljenost in zbranost naše ekipe. Zmagali smo z 10 : 8.

Kviz nima le tekmovalnega značaja, ampak je namenjen tudi zbliževanju in spoznavanju mladincev iz različnih koncev Slovenije. Tudi ta del srečanja je bil uspešen. Metličani so nas spoznali s svojim krajem, njihovimi posebnostmi in z lastnim delom. Da so Belokranjci veseli in odprti ljudje, se je izkazalo po uradnem delu tekmovanja, ko je sproščen pogovor tekkel pozno v noč. Svoje pa je prispeval še pustni večer.

V polfinalu se bo ekipa Železarne Ravne 26. maja srečala z mladimi iz Zagorja.

Marko Vrečič

Učenci osnovnih šol pišejo

SREČANJE S PISATELJEM VITANOM MALOM

Letošnje Prežihove in Suhodolčanove bralne značke smo sprejeli iz rok pisatelja Vitana Mala. Med drugimi je napisal tudi knjigo Mali veliki junak, ki smo jo prebrali za bralno značko.

potem toliko uvidevni, da so rekli: 'No, saj mi imamo v službi svojega slikarja, ki zna fino slikati. Saj to je njihov zaslužek, njihov kruh.' Po mojem pa ni šlo čisto za to, verjetno niso bili čisto zadovoljni s tistimi slikami, pa so me na lep način odpravili. Toda jaz sem tak. Ko sem začel pisati in ko so

Svečana proslava ob dnevu žena. Z leve: ravnatelj, Marija Kuhar-Prežihova, pisatelj Vitan Mal, Vida Slavič, predstavniki MK Jurij Gorše

Ker smo želeli gosta bolje spoznati, smo mu postavili nekaj vprašanj. Takole je odgovarjal:

»Tovariš Mal, veliko literarnih junakov ste ustvarili. Kateri pa je vam najbolj všeč?»

»Najbolj všeč? Ja, najbolj všeč mi je pa Tomaž. To pa zato, ker sem ga poznal. Bil je junak moje prve knjige Ime mu je Tomaž. Bil je sosedov poba in je bil drugačen od mene. V šoli je bil sicer priden, drugače pa je bil navihanih in vseh muh poln. Torej — simpatična baraba, taki pa so meni všeč. Sam sem bil bolj podoben tihi vodi. Tiha voda — to je takšen, ki dela bolj za hrbtom odraslih, oni pa pravijo: 'Joj, kako lepo je vzgojen. Saj je vendar priden fantek!' In potem sem kar občudoval tega fanta in sem rekel: 'To pa mora biti junak moje povesti!'»

»Zakaj tako radi pišete za slikanice v DE-LU?»

»To pa zato, ker je tisto nekaj priboljšek. Malo gledam tudi, kako plačajo in grem s tem denarjem na počitnice ali pa si z ženo privoščiva potovanje. Pa še zato, ker je slikanica malo drugačna kot knjiga. Hitro jo napišeš, potem pa jo tudi hitro objavijo.»

»Ali ste sami doživeli kaj podobnega, kot ste pisali v Vandí?»

»Vse, kar sem tam napisal, sem tudi sam doživel. To se je v resnici dogajalo v Malinski, v Kvarnerskem zalivu. Tja sem hodil na počitnice, ko sem bil vaših let. Tam sem spoznal tudi deklico, ki ji je bilo ime Vanda. Bila mi je všeč.»

»Tako lepo ste znali opisati psa v knjigi Teči, teči kuža moj. Boste napisali še kakšno knjigo o živalih?»

»Tega, ali bom napisal še kakšno knjigo o živalih, ne vem. Sicer pravijo, da se zarečene-ga kruha največ poje, toda zaenkrat nimam namena pisati o živalih. Saj sem že tako pasji pisatelj po vseh teh zgodbicah!»

»Nekoč ste rekli, da bi tudi radi slikali. Zakaj sami ne ilustrirate svojih knjig?»

»Enkrat sem poskusil ilustrirati svojo knjigo. Skice sem že prinesel v založbo, pa so bili

vrsti po novinarsko zabeležim. Potem pa stavke začnem oblikovati in iz tega nastane povest.»

Novinarsko-dopisniški krožek
OŠ Prežihov Voranc
Ravne na Koroškem

TABORNIŠKI ODRED SPET DELA

Ponovno je zaživel delo Taborniškega odreda »Koroški jeklarji« na osnovni šoli Prežihov Voranc Ravne. Vključenih je 65 tabornikov in uspešno delujemo v petih vodih. Izvajamo program Zveze tabornikov Slovenije. Imamo izdelan tudi svoj program in skrbimo za realizacijo tega. Najpomembnejša akcija Taborniškega odreda je bil »Pohod po Prežihovi poti«, ki smo ga organizirali 18. februarja 1984. S tem pohodom smo počastili spomin na našega velikega pisatelja in revolucionarja Prežihovega Voranca. Ponosni smo, da nosi šola njegovo ime, zato smo se pohoda množično udeležili.

Mladi taborniki iz osnovne šole
Prežihovega Voranca
Ravne na Koroškem

KURIRČKOVI TORBI NA POT

12. marca smo šli vsi učenci naše šole peš na proslavo v Kotlje. Od tam je krenila na pot letošnja Kurirčkova torba. Ko smo prišli pred hotuljski vrtec, so bili tam že predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine Ravne.

Najprej nas je vse pozdravil predsednik KS Kotlje tov. Polanc. Orisal je junaško preteklost Hotuljcev. V kulturnem programu so sodelovali mladi pevci, recitatorji in folkloristi. Kurirčkovo torbo s pismom in skrivnim geslom je hotuljskim pionirjem izročil predstavnik ZZB, nato pa so krenili na pot, polno zased in presenečenj. Pri Kefrovem mlinu jo je prevzela delegacija naše šole, ta pa jo je pri spomeniku pred železarno predala učencem OŠ Prežihov Voranc.

Torba bo potovala križem po Sloveniji, pionirji pa bodo obudili spomin na mlade kurirje, ki so med vojno opravljali težke naloge. Vsi mladi upamo, da bomo Kurirčkovo torbo lahko še mnogo let nosili v svobodi.

Simona Petrič
in Martina Trstenjak,
8. c COŠ Koroški jeklarji

Po Prežihovi poti

INOVACIJE

V januarju in februarju so bile odobrene naslednje inovacije:

TOZD Jeklarna

Avgustu Balantu in Francu Gostenčniku III. je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 30.000 din za prihranek izliskov pri ponovcah. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, pri delitvi pa sta udeležena Balant s 60 in Gostenčnik s 40 odstotki.

Antonu Tomincu in Stanku Krautbergerju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 20.000 din za izboljšavo na magnetnem žerjavu, s katero sta odpravila tresljaje kabine in s tem zvezane pogostne okvare. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, pri delitvi pa sta udeležena Tominc z 80 in Krautberger z 20 odstotki.

TOZD Valjarna

Francu Štinjeku, Francu Hartmanu, Alojzu Hrašanu, Jakobu Logarju, Viliju Naveršniku in Jožetu Orešniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za spremembo kalibracije na tretjem ogrođu, s čimer so skrajšali porabo valjev. V tretjem in četrtem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 21.678.502 din. Nadomestilo znaša 251.218 din, pri delitvi pa so udeleženi prvi trije s četrtnimi, drugi trije pa si četrtno delijo na enake dele.

Hinku Fužirju je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 26.078 din za izboljšavo tesnjenja reduktorjev na pogonu valjnic srednje proge, s čimer je zmanjšal stroške vzdrževanja. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 299.670 din.

Jožetu Pšeničniku, Stanetu Lenasiju, Jožetu Gradišniku, Rudolfu Hovniku in Rudolfu Šulerju je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za zamenjavo vodilnih valjčkov na lahki progi, s čimer so zmanjšali zastoje. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 566.243 din. Nadomestilo znaša 19.402 din, pri delitvi pa so udeleženi Pšeničnik s 30, Lenasi, Gradišnik in Hovnik z 20 in Šuler z 10 odstotki.

Rudolfu Bosiliju in Stanku Triglavu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo tesnjenja pokrovov na globinskih pečeh, s čimer sta zmanjšala stroške vzdrževanja. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda povprečno letno za 560.000 din. Nadomestilo znaša 24.058 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Francu Bandalu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 2.000 din za izboljšavo transportiranja odpadka s hladilne mize, s čimer je zmanjšal telesni napor pri delu. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD Kovačnica

Skupini 10 avtorjev na čelu z Jožetom Rodičem in Kolomanom Vrečičem je bilo dodeljeno dru-

go nadomestilo, za osvojitve nove kvalitete za kovaška jedra, s čimer so zmanjšali stroške kovanja. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 21.892.660 din. Nadomestilo znaša 215.729 din, pri delitvi pa so avtorji udeleženi z deleži od 4 do 23 odstotkov.

Francu Gostenčniku, Alojzu Ferku, Vilijemu Irmanu in Albinu Rečniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za predelavo zadnjih sten na ogrevnih in žarilnih pečeh, s čimer so prihranili pri vzdrževanju in energiji. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda letno za 4.261.764 din. Nadomestilo znaša 82.713 din, pri delitvi pa so udeleženi Gostenčnik s 35, Ferk s 25, Irman in Rečnik pa s po 20 odstotki.

Ivanu Pungartniku, Jožetu Rodiču, Kolomanu Vrečiču, Andreju Kokalju in Ivanu Jehartu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za osvojitve proizvodnje trnov za kovanje cevi. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 11.205.560 din. Nadomestilo znaša 242.660 din, pri delitvi pa so udeleženi prvi s 30, drugi trije z 20, in zadnji z 10 odstotki.

Antonu Pirtovšku in Antonu Senici je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 12.400 din za prenos tehnologije kovanja ležajnih obročev. S prodajo tehnologije je bilo ustvarjeno 120.000 din, od tega 83 % v kovačnici in 17 % v tozdu RPT. Pri delitvi sta udeležena Pirtovšek s 70 in Senica s 30 odstotki.

TOZD Jeklovlek

Antonu Godcu, Janku Gnamušu, Vinku Čibronu, Francu Rataju, Cvetu Barbiču in Ivanu Kosu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo tehnologije vlečenja ventilskih jekel, s čimer so povečali produktivnost in izboljšali kakovost. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 1.641.461 din. Nadomestilo znaša 63.371 din, pri delitvi pa so avtorji udeleženi od 5 do 35 odstotkov.

TOZD Kalilnica

Antonu Rusu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 29.688 din za nadomestitev uvoženih varovalk z domačimi na kalilnem stroju. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 443.037 din.

TOZD Stroji in deli

Alojzu Krajncu in Zdravku Kotniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo tehnologije obdelave ekscentrov za stiskalnice. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 4.080.648 din. Nadomestilo znaša 96.464 din, pri delitvi pa sta udeležena Krajnc s 60 in Kotnik s 40 odstotki.

Blažu Mlakarju in Mihi Hovniku je bilo dodeljeno drugo nado-

mestilo 5.778 din za povečanje produktivnosti pri vrtanju členkov. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 65.053 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Alojzu Strmčniku, Mihi Hovniku, Francu Jeseničniku in Milanu Iršiču je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za predelavo travernih izmetal, s čimer so zmanjšali stroške. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 1.888.857 din. Nadomestilo znaša 52.372 din, pri delitvi pa so udeleženi Strmčnik s 75, Hovnik in Jeseničnik z 10 in Iršič s 5 odstotki.

Mirku Paniču in Dragu Šulerju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 6.000 din za izdelavo več šablon za zarisovanje raznih strojnih delov, s čimer sta povečala produktivnost, povečanja dohodka pri teh izboljšavah ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo si delita na polovico.

TOZD Pnevmatični stroji

Vladu Maku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 4.530 din za racionaliziranje obdelave odkopnih konic, s čimer je povečal produktivnost. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 40.650 din.

Jožetu Kosu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 22.676 din za izdelavo priprave za krivljenje čitnikov za pnevmatična kladiva, s čimer je ustvaril enkratni prihranek 300.000 din.

Vidu Žlofu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 2.000 din za izdelavo priprave za odrezavanje ušes na hidravličnih lafetah, s čimer je povečal produktivnost, povečanja dohodka pa pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Jožetu Kordežu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 7.354 din

za izboljšavo tehnologije izdelave vsadnih puš, s čimer je povečal produktivnost. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 53.623 din.

TOZD TRO

Maksu Miklu, Romanu Metulju, Branku Kakerju in Zdravku Lorenciju je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo brušenja zob na rezkarjih za miniaturni spoj, s čimer so povečali produktivnost. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 1.365.782 din. Nadomestilo znaša 67.757 din, pri delitvi pa so udeleženi Mikl s 60, Metulj z 20, Kaker in Lorenci pa z 10 odstotki.

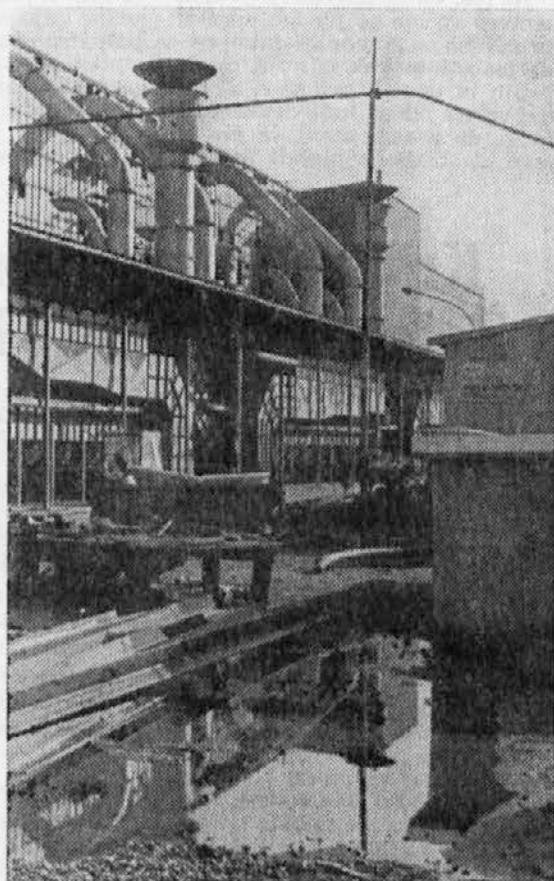
Matevžu Potočniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 23.388 din za izboljšavo struženja utornih rezkarjev, s čimer je izboljšal kakovost in povečal produktivnost. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 304.134 din.

TOZD Kovinarstvo

Ignacu Mlinarju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 7.922 din za izdelavo priprave pri vrtanju vencev, s čimer je povečal produktivnost. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Istemu avtorju je bilo dodeljeno še eno nadomestilo za prenos struženja zobatih vencev z univerzalne na avtomatsko stružnico, s čimer je povečal produktivnost. Tudi pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti povečanja dohodka.

Franjo Krivec

V zrcalu

VSAKA INOVACIJA JE NENADOMESTLJIVA

V članku IF št. 2/84 »Ali lahko vsakdo kaj izboljša« in pa »Inovacije niso dovolj množične«, ugotavljamo tragična dejstva in se torej ne moremo čuditi slabemu stanju, kakršno je na področju množične inovacijske dejavnosti. Če bo od sedaj naprej šlo na bolje, potem je smisel tega pisanja, sicer pa...?

Prav gotovo so za to določene poti, načini in institucije, ki bodo to stanje izboljšale ali zmanjšale nepravilnosti in da bo tako čimmanj metanja polen pod noge (zavist, uravnilovka itd.), kot je slišati od tistih, ki so že bili inovatorji, pa od tistih, ki bi hoteli postati, pa nočejo prav zaradi tega.

Predvsem bi morali za to ugodnejšo klimo prispevati tudi področni industrijski psihologi, sociologi in drugi. Sigurno zaradi take klime (zavist, nedograjene pravnik ipd., postane mnogim cela stvar okoli inovacij antipatična-zoprna, seveda, posledica je manj inovacij, racionalizacij, izumov in podobno.

V članku so vsekakor koristne informacije in prav je, da pazljivo poslušamo mnenje delavcev in občanov, jih presodimo, in jih, če je tako, da celo stvar izboljša, da tako dosežemo hitreje smoter in cilj-napredek družbene skupnosti, tudi osvojimo. Če izhajamo iz tega, da je posamično mnenje največkrat zmotljivo, je soglasje, trditve več ljudi dokaz, da obstoječe stanje v našem primeru ni dobro. V takih primerih ne smemo oklevati in tako dati priložnost in se z isto zadevo — slabostjo še kdaj hvaliti. Da bi se to ne ponovilo, moramo biti v takih primerih hitri, širokogrudni, poštini in pravični. Izpopolnjevanje se s pomočjo prakse je tudi tu racionalno.

Ni res, da se inovatorji rodijo, temveč večina se jih teh opravil priučijo, ne po posebnih naravnih nadarjenosti, ampak iz nuje, družbenih in drugih razlogov. Seveda, so pa lahko tudi delodajalci krivi, da je tega manj, če jim ni mar, da bi bolje plačali tistega,

ki bolje dela, in če ne gredo na roko splošni in tehnični vzgoji delavca. Eni in drugi morajo čutiti, da so še posebno taka družbena opravila zelo koristna. Pomeni napredek v ekonomiji, samostojnosti in neodvisnosti. Pomeni lastno znanje, lastne sile.

V klimi, kakršna je, mnogi dobijo občutek, da bodo na neki način kaznovani, namesto nagrajeni. To pa pomeni zopet, da taka dela niso privlačna. Tudi dokumenti Kraigherjeve komisije o strategiji tehnološkega razvoja so zelo razumljivo napisani, da lahko dosežemo inovacijske uspehe samo z materialno stimulacijo, kar tudi sijajno dokazuje.

Torej, vse to zaviralno vpliva na razvoj, na dohodek, na to, kar venomer hočemo — na množično inovativno dejavnost.

Ali je krivda kolektivna? Če je kolektivna in če nas nekaj zanima, potem mora vsakdo prispevati, da krivico ali napako popravimo, ker ravno to, da je krivda kolektivna, otežuje krivdo vsakogar.

Torej kljub temu, da obstaja pravilnik o inovacijah, vidimo iz omenjenih člankov, da je treba pravilnik prilagajati dejanski situaciji, da bo čim bolj koristil tistim, ki jim je namenjen in da bo življenjsko smiselno. Sicer bo še naprej vse skupaj preveč in-fracionalno, kajti loviti z golim trnkem, brez vabe, kdor hoče prijeto, naj prime, na ta način bo še vedno premajhen prispevek.

Vedeti moramo tudi to, da ne pride vse iz razuma, temveč tudi iz življenja.

Zavedati se moramo, da še tako majhne inovacije, še posebno, če so v velikem številu, dajo ogromne gospodarske učinke. Zato tudi ni pravilno, da nekateri ne prijavljajo inovacij, ker to še bolj zmanjša število inovacij, ker statistično niso zajete. Inovator pa lahko nagrado odstopi npr. za humanitarne namene, če tako želi.

Avgust Knez, dipl. inž.

Kršitve in nezakonnosti v Železarni Ravne v letu 1983

SPLOŠNO

Oblike kršitev in nezakonnosti so bile lani enake kot v prejšnjih letih. Še vedno pa nismo izkoristili vseh samoupravnih poti, ki jih imamo, preden gremo na sodišče.

SPORI IZ DRUŽBENO-EKONOMSKIH ODNOSOV PRED SODIŠČI ZDRUŽENEGA DELA

Teh sporov je bilo 37, kar je bistveno manj kot leto prej. Največ aktivnih sporov zavzamejo zahteve za plačilo pavšalne odškodnine, pasivni spori pa obsegajo: zahteve iz delovnih razmerij (od 8 jih je sodišče 6 ugodno rešilo za tozde, 1 za delavca, 1 postopek še teče), odškodnin-

skih zahtevkov za delovne nezgode je bilo 6, rešena sta bila dva, oba delavca sta dobila nižje zneske, kot sta ju zahtevala.

Pri aktivnih sporih je največ (17) zahtev za plačilo pavšalne odškodnine, a dosti manj kot leto prej (45).

Zahtevki za plačilo materialne škode so bili trije, vse je vložila Jeklarna, dva še tečeta.

Gotovo so taki primeri tudi v drugih tozidih, vendar zahtev po plačilu še ni.

CIVILNO PRAVNI SPORI

Teh sporov je bilo več kot leto prej, saj vedno bolj narašča notranja nelikvidnost OZD.

Z 218 tožbami smo zahtevali plačilo nad 30 milijonov dinarjev, iztožili pa slabo polovico.

Proti našim tozdom so bile vložene samo tri tožbe, kar je precej manj kot prejšnja leta.

Elektrogospodarstvo Slovenije je tožilo tozde ETS zaradi plačila 23,5 milijona din zaradi neporavnanih računov za dobavljeno elektro energijo. Postopek še teče.

»EMO« Celje je tožbo umaknil, »Zastava avto« Ljubljana pa nas toži (po našem mnenju ne utemeljeno) za plačilo škode 48,5 starih milijonov, ki naj bi jih povzročil naš prah na prosto skladiščenih avtomobilih.

GOSPODARSKI PRESTOPKI, PREKRŠKI IN KAZNIVA DEJANJA

Lani je bilo 6 gospodarskih prestopkov. Čeprav je število

večje kot dve leti nazaj, ta podatek ne zaskrbljuje, saj vemo, kako je vsa družbena akcija usmerjena v povečanje zakonitosti, kako se je povečala dejavnost inšpektorjev, pa tudi, kakšno hiperprodukcijo vseh vrst predpisov imamo, ki jim je težko slediti.

Gospodarskih prekrškov ni bilo, kaznivih dejanj pa 6. — Največ gre za tatvine, nezakonite vpletitve v samske domove, poškodovanje tuje stvari itd.

Če smo lahko zadovoljni z vestnim delom varnostno nadzorne službe, pa ne moremo biti zadovoljni z delovanjem družbene samozaščite. — Od leta 1980, ko pravna služba sistematično spremlja podatke, delavci še niso prijavili niti enega storilca kaznivega dejanja.

(Povzeto po poročilu pravne službe)

Varovanje delavčevih pravic v letu 1983

POVZETEK POROČILA DRUŽBENEGA PRAVOBRANILCA SAMOUPRAVLJANJA

V letu 1983 je družbeni pravobranilec samoupravljanja obravnaval 469 pritožb v zvezi s kršitvijo samoupravnih pravic in družbene lastnine. Največ postopkov (211) je uvedel na pobudo posameznih delavcev in najmanj (1) na pobudo družbenopolitične skupnosti. Zadeve je reševal tako, da je dal mnenje o zakonitosti rešitve, pri nekaterih pa predlagal ali zahteval spremembo in dopolnitve samoupravnih splošnih aktov, sklic samoupravnega organa, uvedbo disciplinskega postopka pri sodišču združenega dela itd. 47 pritožb je bilo neutemeljenih, 7 pa jih je odstopil drugemu organu.

SAMOUPRAVNO ORGANIZIRANJE

Družbeni pravobranilec samoupravljanja ugotavlja, da so bili v letu 1983 samoupravni splošni akti v občini Ravne na Koroškem že precej bolj usklajeni z zakonom o združenem delu, z drugimi zakoni in družbenimi dogovori kot leto poprej, vendar nezakonite rešitve, nejasnosti in nepravilne razlage v posameznih primerih še vedno povzročajo probleme. V prihodnje bo treba dosledneje uveljaviti osebno odgovornost poslovovalnih delavcev za samoupravno urejanje medsebojnih razmerij v združenem delu.

V zvezi s samoupravo v krajevnih skupnostih družbeni pravobranilec samoupravljanja ocenjuje, da delo delovnih skupnosti KS ni zadovoljivo. V njih ni kadrov, ki bi bili sposobni pravočasno izpolnjevati naloge, ki jih določajo organi KS, DPO in zakon. Še vedno niso urejena delovna razmerja delavcev v teh delovnih skupnostih in še vedno ni organizirana hišna samouprava, kot določa zakon. Odziv na pobude pravobranilca je nezadovoljiv, krivi pa so posamezniki in organi, ki so premalo odgovorni in odločni, da bi zagotovili uresničevanje zakonskih določil v krajevnih skupnostih.

DOHODEK IN OSEBNI DOHODKI

Za večino OZD v občini Ravne velja, da morajo samoupravne splošne akte,

ki določajo osnove in merila za delitev osebnih dohodkov in odvisnost le-teh od količine, kvalitete in gospodarnosti dela, še dograjevati.

Bolj kot doslej morajo upoštevati zahtevnost in težavnost dela ter tako zagotoviti pravičnejše razmerje pri delitvi sredstev za OD. V OZD se sicer izgovarjajo, da so postopki za izračun posameznih elementov vrednotenja dela delavcev preveč zahtevni in težko izvedljivi, vendar je to v nasprotju z družbenimi prizadevanji za pravično in stimulatивно delitev sredstev za OD, sorazmerno z vloženim delom in njegovimi rezultati.

V najkrajšem času bodo morale delovne organizacije v občini uveljaviti tudi zahteve zakona o razširjeni reprodukciji in minulnem delu v zvezi z nagrajevanjem minulega dela.

Poseben problem je pridobivanje dohodka delovnih skupnosti. Kljub opredelitvi v samoupravnih splošnih aktih si DSSS še vedno zagotavljajo dohodek s planom, ne pa na osnovi resničnega prispevka k uspehu in zadovoljevanju potreb in interesov tozdom, vrste, obsega in kakovosti dela delavcev v DSSS in dohodka tozdom.

Delovne organizacije so v glavnem zadovoljivo rešile vprašanja v zvezi z delitvijo sredstev skupne porabe, le da bi bilo treba višino teh sredstev posameznih DO v občini še poenotiti.

STANOVANJSKA IN DELOVNA RAZMERJA

Stanovnjska razmerja v organizacijah združenega dela večinoma rešujejo v skladu z zakonskimi določili, še vedno pa so primeri, ko so posamezni prosilci stanovanj zaradi nestrokovne razlage in neustreznih rešitev v samoupravnih aktih v neenakopravnem položaju. Naloga posebne komisije podpisnikov samoupravnega sporazuma o merilih za oblikovanje splošnega akta stanodajalcev o oddajanju stanovanj je, da akte o stanovnjskih razmerjih uskladi z zakoni in drugimi predpisi.

V delovnih organizacijah se še vedno dogaja, da sprejemajo delavce v de-

lovno razmerje na nezakonit način, pod vplivom poznanstev in osebnih interesov, in ne na osnovi izpolnjevanja predpisanih pogojev. Zaradi sprejemanja tovrstnih nezakonitih sklepov nastaja v ozdih včasih velika materialna škoda, ki jo trpijo vsi delavci, čeprav je niso povzročili. Krivcev po pravilu ne kličejo na odgovornost in jih ne kaznujejo. Osnovne organizacije sindikata bodo morale bolj kot doslej spremljati te odločitve in zahtevati osebno odgovornost za pripravo, sprejem in izvršitev zakonitih sklepov.

Precej samovoljnosti in napak je v delovnih organizacijah v zvezi s sklepanjem delovnega razmerja za določen čas. Po tej poti namreč ponekod zaposlijo delavce, ki ne izpolnjujejo pogojev za določeno delovno mesto, čeprav se prijavijo tudi kandidati, ki zahtevane pogoje imajo.

Nepravilnosti so tudi pri sklepanju delovnega razmerja s pogojem poskusnega dela. V poskusnem delu dajejo prevelik poudarek disciplini, ne pa delavčevim sposobnostim in znanju.

V nekaterih ozdih so nepravilno uporabili določila samoupravnih splošnih aktov v zvezi z razporejanjem delavcev. Marsikje možnosti razporejanja delavcev, katerega cilj je boljša organizacija dela in večji dohodek, sploh ne poznajo. Kjer teh odnosov nimajo zadovoljivo urejenih, imajo pri razporejanju delavcev težave, in to vedno v škodo večjega dohodka OZD.

V disciplinskih postopkih zoper kršilce delovnih dolžnosti je v delovnih organizacijah vedno več reda, in kar je novo, delavci take ukrepe podpirajo. To kaže na pravilnejši odnos do dela in družbenih sredstev. Družbeni pravobranilec pa je tudi lani opozoril na več primerov, ko v delovnih organizacijah niso ukrepali zoper znane kršitelje delovnih dolžnosti in discipline, kar je družbeno škodljivo in neodgovorno.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja je lani obravnaval tudi precej drugih prekrškov v zvezi z delovnimi razmerji (počitek, odmor in letni dopust, razporeditev delovnega časa, pripravnost, inovacije, odškodnine, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, varstvo pri delu, izobraževanje, pogodbeno in nadurno delo), kar kaže, da so tovrstni sklepi pogosto še preveč nestrokovni. Po njegovem mnenju je tako stanje glede na sedanje število kadrov, ki so zadolženi, da pripravljajo strokovne in zakonite predloge posameznih sklepov samoupravnim organom — nerazumljivo. Ponekod kršijo zakone in samoupravne splošne akte tudi zaradi samovolje vodilnih in vodstvenih delavcev. Vsekakor morajo delovne organizacije poskrbeti za bolj zakonito in uspešno urejanje delovnih razmerij.

Pri obravnavi kršitev delovnih razmerij je družbeni pravobranilec uspešno sodeloval z delovno inšpekcijo iz Dravograda in to sodelovanje bo treba v prihodnje še okrepiti.

KRSITVE DRUŽBENE LASTNINE

Varstvo družbene lastnine se še vedno prepočasno izboljšuje. Potrebno bo temeljito in načrtno izobraževanje delavcev, da bodo v prihodnje odločneje ukrepali zoper kršitve družbene lastnine. Več kot doslej bi morali storiti v zvezi s tem tudi odbori samoupravne delavske kontrole. Vsekakor je treba delavcem ob vsakem takem primeru razložiti, kako vpliva na njihov dohodek, delovne razmere in OD; s tem bomo zagotovili vsaj to, da bodo dosledno zahtevali ukrepe zoper tiste, ki neodgovorno ravnaajo z družbeno lastnino.

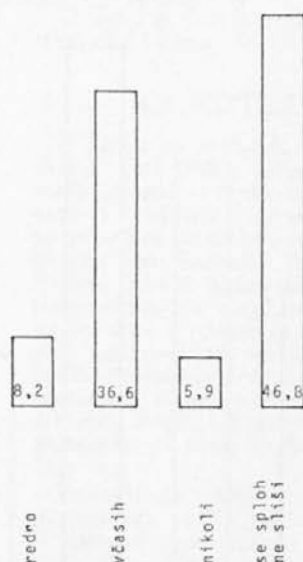
ZAKLJUČEK

Družbeni pravobranilec samoupravljanja je v letu 1983 sicer — ob navedenih primerih — delal po letnem programu. Opravil je vse predvidene naloge, kolikor niso trajnejšega značaja in se bodo nadaljevale tudi letos in v prihodnje.

Ena izmed osnovnih nalog delavcev v OZD, KS in SIS je dosledno uveljavljanje osebne in kolektivne odgovornosti. Brez tega bomo tudi v prihodnje samo ugotavljali nezakonito in slabo delo. Tako ravnanje pa pomeni tudi zavestno omogočanje razmer, ki izpodkopavajo temelje našega družbenopolitičnega sistema in samoupravljanja delavcev. Družbenopolitične organizacije, samoupravni in poslovodni organi morajo zato zagotoviti kontrolo dela v celotnem delovnem procesu in zoper nepravilnosti in nezakonitosti takoj ukrepati. Pri tem bo morala imeti večjo vlogo kot doslej tudi samoupravna delavska kontrola.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja tudi letos nadaljuje svoje delo v skladu z določili ustave in drugih predpisov v zvezi z varstvom samoupravnih pravic in družbene lastnine. Pomaša predvsem pri uveljavljanju novih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu, krepitvi položaja delavcev in odnosov v razširjeni reprodukciji, delitvi dohodka, odpravljanju motenj in izgub v ozdih, pri uresničevanju politike cen, uveljavljanju sistema planiranja, skrbi za varstvo pravic delavcev in družbene lastnine in za samoupravno organiziranost v delovnih in družbenih organizacijah v občini. Pri reševanju posameznih problemov se povezuje z družbenimi pravobranilci samoupravljanja iz drugih slovenskih občin. Aktivno sodeluje na strokovnih posvetih, predavanjih in seminarjih kot oblikah preventivnega dela, ki naj zagotavljajo večje spoštovanje pravic delavcev in varstvo družbene lastnine v OZD, SIS in KS.

Grafikon 1: ALI POSLUŠATE ODDAJE RAZGLASNE POSTAJE?

lovne organizacije, kjer razglasno postajo uporabljajo kot najpogostejše informativno sredstvo, je skopska železarna. Anketiranci so ocenjevali tudi zadostnost vesti po razglasni postaji s posameznih področij. V grafu 2 so predstavljeni odstotki anketirancev, ki so se odločali za odgovor »premalo vesti«. Podobno krivuljo smo dobili tudi pri ugotavljanju zadostnih informacij v Novicah. Kot vidimo, ljudje pogrešamo novic iz našega bivalnega okolja, obenem lahko ugotovimo, da so sredstva obveščanja v Železarni Ravne že močno prisotna v našem vsakdanu.

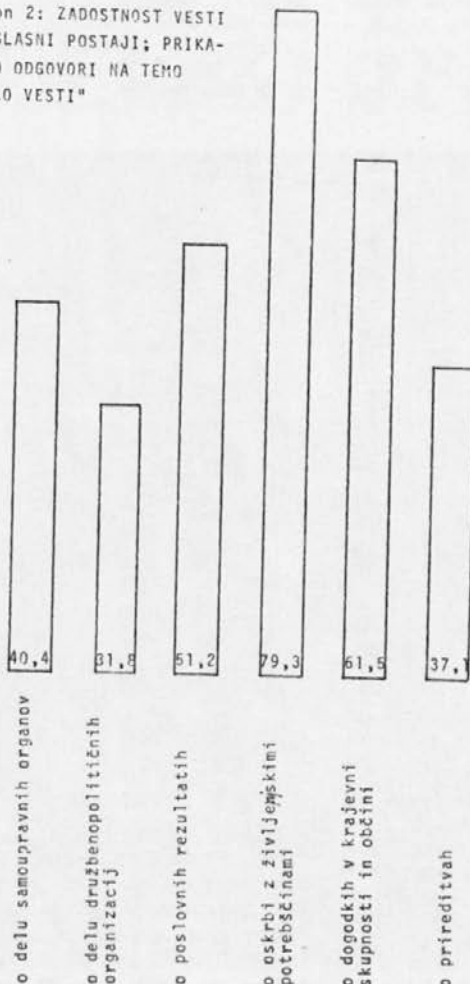
Nadalje kažejo odstotki, da si želimo informacij prek razglasne postaje tako o poslovnih rezultatih kot o delu samoupravnih or-

ganov in družbenopolitičnih organizacij.

OGLASNE DESKE

Predstavljajo predvsem dogajanja v tozdu oz. delovni skupnosti in imajo zato poseben pomen. Graf 3 prikazuje zadostnost (količino) informacij s posameznih področij, in sicer samo oceno »premalo je vesti«. Največ anketirancev želi (še) več informacij na oglasni deski s področja dohodka, čistega dohodka in osebnih dohodkov (51%) in informacij o doseganju norm in produktivnosti (40,7%). Polovica anketirancev torej ima potrebo spremljati rezultate dela in njihovo delitev prek oglasnih desk. V ta namen bi kazalo postaviti posebne oglasne deske. Močno je tudi

Grafikon 2: ZADOSTNOST VESTI PO RAZGLASNI POSTAJI; PRIKAZANI SO ODGOVORI NA TEMO "PREMALO VESTI"

Posredovanje informacij

Tokrat si oglejmo mnenja o razglasni postaji, oglasnih deskah, plakatih in panojih. To so sredstva informiranja, ki morajo biti jedrnata in so lahko aktualna.

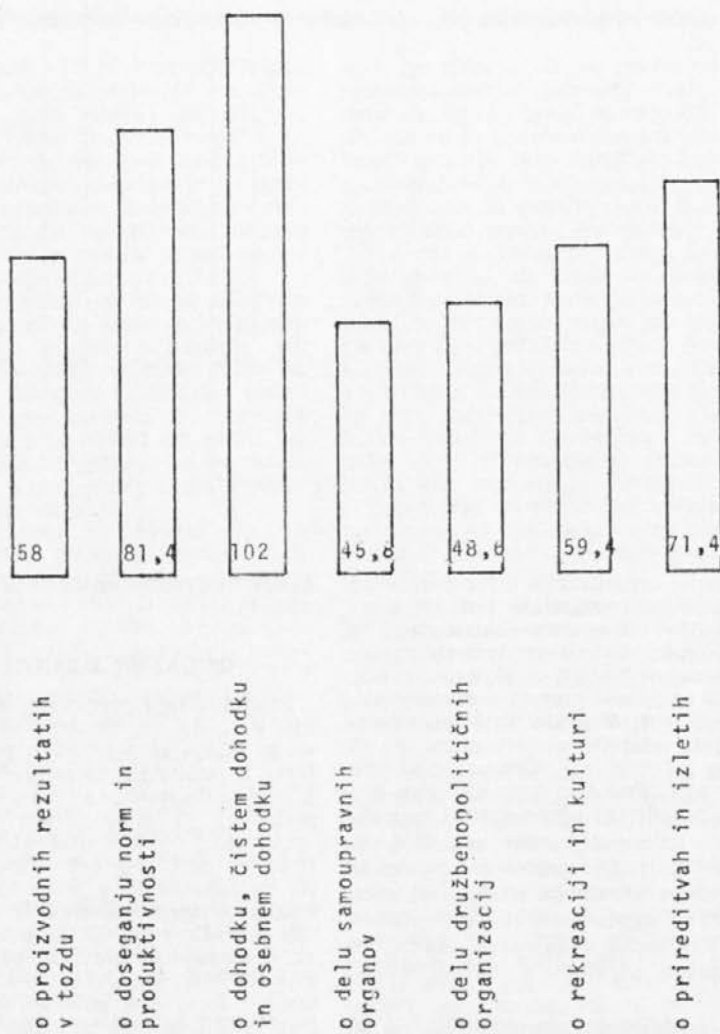
RAZGLASNA POSTAJA

Graf. 1 kaže, da vsaj polovica anketirancev (52%) razglasne postaje sploh ne posluša, dobra tretjina (37,6%) spremlja oddaje le občasno, 8,1% anketirancev pa redno. Kot vemo je šibka tehnič-

na plat, ki pa jo v tozduh ETS in PII že rešujejo.

Razglasna postaja je prav gotovo pomembna rezerva pri informiranju v tako veliki delovni organizaciji, kot je naša. Pomislimo med drugim na razširjenost radia nasploh, na informacije, ki so koristne samo, če so hitro posredovane, na ceno papirja in drugih uslug ob pisni informaciji v primerjavi z zvočno, na pomen glasbe v človekovem življenju in še bi lahko naštevali. Primer de-

Grafikon 3: ZADOSTNOST VESTI NA OGLASNIH DESKAH;
PRIKAZANI SO ODGOVORI NA TEMO "PREMALO VESTI"

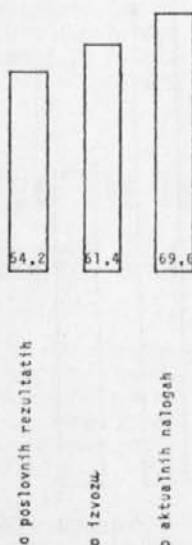
izražena potreba po informacijah o prireditvah in izletih. To lahko razumemo tudi kot težnjo po pogostejših prireditvah in izletih s sodelavci.

Graf 5 ponazarja privlačnost in možen učinek informacij o rezul-

menijo, da jih podatki o poslovanju, objavljeni na plakatih in oglasnih deskah, »spodbujajo k boljšemu delu« (10,3%), je presegljivo velik odstotek anketirancev, ki tako in drugače spremlja-

jo te informacije.

Grafikon 4: ZADOSTNOST INFORMACIJ NA PLAKATIH IN PANOJIH;
PRIKAZANI SO ODGOVORI NA TEMO "PREMALO VESTI"

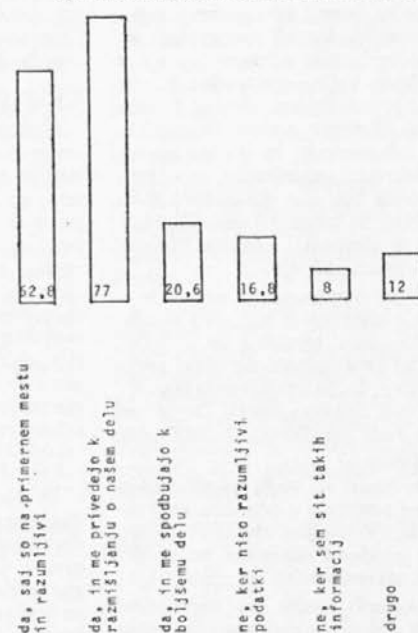

tatih poslovanja, objavljenih na plakatih in oglasnih deskah. Najpogostejši odgovor je: »pritegujejo mojo pozornost in me privedejo k razmišljanju o našem delu« (38,5%). Malo manjši odstotek pa meni, »da so na primernem mestu in razumljivi« (31,4%). Če dodamo še tiste, ki

PANOJI

Oblika obveščanja s panoji je nova. Postavljeni so ob izhodih iz železarne. Izzvali so precej debat z argumenti proti in za, o čemer smo že pisali v tem glasilu (IF št. 9/83, str. 16). Gotovo pa vpliva na priljubljenost tudi sa-

Grafikon 5: ALI NA PLAKATIH IN OGASNIH DESKAH OBJAVLJENE
REZULTATI POSLOVANJA PRITEGNEJO VAŠO POZORNOST?

ma vsebina informacije: prvi pa- no ni prinesel »veselih« novic.

Graf 4 prikazuje zadostnost (količino) informacij prek plakatov in panojev z različnih področij na temo »premalo je vesti«. Gre za (slabo) tretjino anketirancev, ki želijo več informacij prek plakatov in panojev, posebej še o »aktualnih nalogah« (34,8%).

Graf 6 ponazarja odnos do panojev. Krivulja je podobna kot pri oglasnih deskah (graf 5), a vendar sta vidni razliki. Več anketirancev meni, »da so panoji na primernem mestu in razumljivi« in manj, »da spodbujajo k boljšemu delu«, razlike pa so majhne.

Tudi pri panojih lahko ugotovimo, da velik odstotek anketirancev, verjetno pa tudi vseh zaposlenih, spremlja informacije s panojev.

Tudi podatki o »jedrnatih in hitrih« sredstvih informiranja torej kažejo precejšen interes oz. potrebo po informacijah. Obenem lahko ugotavljamo precejšnjo na-

vezanost na delovno organizacijo, saj delavci želijo tudi informacije iz dogajanja v bivalnih okoljih dobiti iz sredstev informiranja delovne organizacije.

Samo Šavc

ZA DOBRO VOLJO

Zlobno

Ženska ustavi na cesti policaja: »Vidite, tistega moškega? Ves čas mi sledi; po mojem je pijan.« Policaj še enkrat pogleda žensko in zamrmra:

»Po mojem tudi.«

Stvar navade

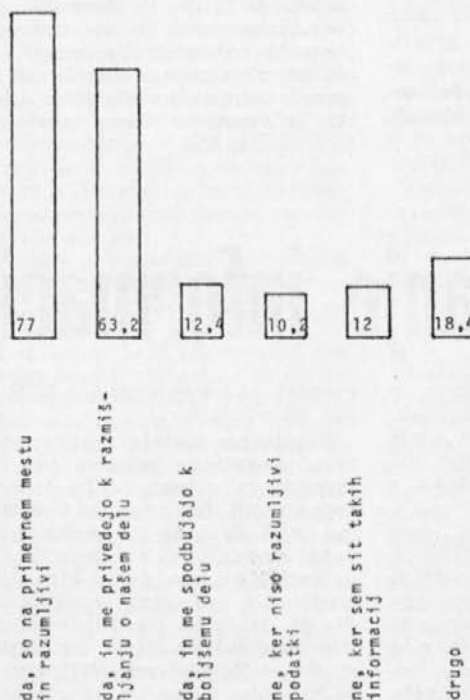
Sodnik: »Ne razumem, kako da ste pri takšnem prepiru in pretepu samo vi ostali mirni.«

Priča: »Stvar navade. Veste, jaz sem poročen, imam pet otrok, taščo, psa...«

Vzrok

Umrli je zaradi zastrupitve — ugriznila se je namreč v jezik.

Grafikon 6: ALI NA PANOJIH OBJAVLJENE INFORMACIJE
PRITEGNEJO VAŠO POZORNOST?

Po Mežiški dolini

KS MEŽICA

Kot je povedal tajnik Leopold Golobinek, so imeli v tej krajevni skupnosti razprave o samoprispevku povezane s predavanji o SLO za nerazporejeno prebivalstvo. Druženopolitične organizacije pa so pripravile še posebne akcije v zvezi s tem.

Videti je, da so Mežičani z uspehom dosedanjih krajevnih samoprispevkov zadovoljni, saj se je z njihovo pomočjo povsem spremenila podoba kraja, pridobili pa so tudi posamezniki. Bolj vprašljiv je zanje skupni program. Narodni dom je izpadel, šola pa je prišla z drugega na tretje mesto, ker so dali prednost Prevaljanom. Zavedajo se, da je doživljava prevaljske šole bolj nujna kot njihove, kljub temu pa se nekateri s prerazporeditvijo ne strinjajo.

S sredstvi novega krajevnega samoprispevka nameravajo v Mežici dograditi nogometni stadion, adaptirati Narodni dom (družbeni dom bodo uredili z že zbranimi sredstvi še letos), urediti tržnico, pomagati zgraditi TV tvornik (skupaj s Črno), napeljati telefonsko omrežje h kmetijam pri Lenartu, ostalo pa porabiti za komunalno ureditev in vzdrževanje družbenih objektov v kraju.

Vsem tem pridobitvam se Mežičani gotovo ne bodo hoteli odpovedati, zato smo prepričani, da se bodo odločili za samoprispevek.

Sicer v krajevni skupnosti poskušajo oživiti hišno samoupravo, čeprav je to težko. Ljudje ne marajo sodelovati v hišnih svetih, ker imajo premalo pravic in možnosti razpolaganja s sredstvi.

Za nekatere družine so postale stanarine že previsoke, še huje je s centralnim ogrevanjem, za katero plačuje skoraj vsak blok drugačno ceno. Mnogi želijo, da bi cene centralnega ogrevanja v občini poenotili.

V Mežici tudi niso zadovoljni z založenostjo trgovin in s prodajnim prostorom, ki je za njihove potrebe premajhen. Zdaj ko so potni stroški tako visoki, bi želeli imeti v svojem kraju trgovino, v kateri bi dobili vse.

KS LEŠE

Na zborih krajanov so v marcu obravnavali program del, ki jih bodo financirali s sredstvi krajevnega samoprispevka. Doslej so uredili vzhodni del Leš, zdaj pa bo na vrsti zahodni del pod cekvijo, ki je komunalno še popolnoma neurejen. Pričakujejo, da bodo tu odprli nov zazidalni okoliš, zato bo kanalizacijo in vodovod še toliko bolj nujno napeljati.

Lešani komaj čakajo na popravilo ceste Prevalje—Leše, ki jo je podjetje HPH slabo zgradilo, zdaj pa ima za pritožbe gluha ušesa.

Kakor so se v tem kraju veselili nove šole in vrta z večnamensko dvorano, pa so zdaj užalosteni, ko vidijo, kako slabo je stavba na zunaj zgrajena. Omet na več mestih odpada, najslabša pa je streha, ki jo bo treba v celoti zamenjati.

Bolj zadovoljni so Lešani zadnji čas z Merxom, ki je posodobil trgovino, ureja pa še bife v njej.

(Povedal preds. skupščine KS Gašper Starc)

KS PREVALJE-TRG

Iz poročila o aktivnostih za izvedbo referendumov v tej KS se vidi, da se je razprav o programih samoprispevka

udeležilo približno 1300 krajanov, kar je veliko. V razpravah po družinih so z odobravanjem sprejeli predlog o porabi dela sredstev iz samoprispevka za vzdrževanje športnih in kulturnih objektov, v javnih razpravah po zaselkih pa so opozarjali predvsem na nezadostno komunalno opremljenost krajev.

Na splošno je med ljudmi čutili razumevanje za potrebe, zlasti za prostorsko stisko na OŠ Franja Goloba, in za njihovo reševanje s samoprispevkom. Večina se pozitivno opredeljuje za razpis referendumov, bojijo pa se v tej KS, da bi občutne podražitve važnih življenjskih potrebščin ali npr. kakšno posojilo za ceste dobro predreferendumsko vzdušje porušilo.

Posebej so na razpravah opozorili še na dvojce:

pri velikosti prevaljske šole je treba upoštevati srednjeročni razvoj stanovanjske izgradnje na Prevaljah, zagotoviti pa je treba tudi namensko porabo, kvalitetno izvedbo del in nadzor nad izvajanjem.

KS DOBJA VAS

Na javno razpravo o referendumu je v Dobji vasi od 200 vabljenih prišlo okrog 70 ljudi. Dva, trije so sicer skušali pogovor speljati v napačno smer, a je zmagała pripravljenost za novi samoprispevek. Prisotni so se popolnoma strinjali z občinskim programom, prav tako s programom mesta Ravne, niso pa bili za javno telefonsko govorilnico po programu njihove krajevske skupnosti. Menili so, da ima v Dobji vasi telefone že toliko hiš, da je ni treba.

Javna razprava je pokazala, da je, še posebno ob obljubi, da bodo iz prejšnjega samoprispevka, sredstev SKIS in prispevkov uporabnikov asfaltirali še nekaj cest v Dobji vasi, pripravljenost ljudi v tej KS za novi samoprispevek velika.

(Vir: informacija predsednika sveta Zorka Kotnika)

KS STROJNA REKA

V tej krajevni skupnosti se s precejšnjo skrbjo pripravljajo na referendum. Menijo namreč, da so bili pri sprejemanju programa samoprispevka preskromni in morda tudi preslabo obveščeni o tem, kaj vanj sodi in kaj ne. Krajevna skupnost seveda nujno potrebuje prostore, ki jih bo dobila z adaptacijo Mladinskega doma, prav tako pa krajani potrebujejo urejene ceste, razsvetljavo, kanalizacijo in podobno, česar pa niso dali v program, ker bi naj to financirala SKIS. Bojijo pa se, kot je povedal Jože Čas, da bodo komunalci tudi letos začeli delati v Reki šele potem, ko jih bo v to prisilila inšpekcija — kot se je zgodilo lani.

Strojanci, ki bi morali biti nadvse ponosni na pridobitev dosedanjih samoprispevkov — novo šolo — so v resnici razočarani. Streha na tej šoli namreč ni vzdržala letošnjega snega in se je deloma podrla. Kritiki, zakaj so tu gradili montažno šolo, če lahko v Šentanelu zidano, se je pridružila še ena: zakaj so inšpektorji dopustili, da so projektanti načrtovali in gradbeniki gradili tako zanič, ko je vendar znano, kakšno je podnebje na Strojni.

KS HOLMEC

Za to krajevno skupnost je dal Merx dve veliki obljubi:

— ta mesec naj bi začeli obnavljati gostišče Hauzer

— ob cesti pri Kralu naj bi še letos začeli graditi manjšo samopostrežno trgovino z bifejem. Če se bo pri gradnji kaj zataknilo, bodo oskrbo krajanov začasno zagotovili s kontejnerjem.

V tako raztresenem kraju, kot je Holmec, blatna pomlad še ni ugoden letni čas za dobro delo delegacij. Ljudje dvakrat premislijo, preden se z lastnim avtom podajo na luknjasto cesto. Kasneje bo bolj živo. Najbolje dela delegacija za druženopolitični zbor, pri drugih pa so predsedniki bolj zagnani kot člani.

Ljudje so zelo zavzeti za širitev telefonskega omrežja, SKIS je tudi obljubil ustrezen projekt za letos. Glede sa-

moprispevka so nekoliko zadržani, proti pa nikakor ne.

(Podatke je dala tov. Mira Gerdeje, tajnica KS Holmec).

KS KOTLJE

V Kotljah so izračunali, da bi v naslednjih petih letih s samoprispevkom zbrali 2,5 milijona N din, za kraj pa bi ostalo 1,5 milijona. Program, ki so ga predstavili na zborih krajanov, obsega: obnovo cest Šratneška žaga—Rožej, Brdinje, Rimski vrec—Kotnik, ureditev pokopališča, napeljavo telefonov na Brdinjah, v Podgori in na Prežihojem vrhu, povečanje trgovine, športno igrišče, toplovodno ogrevanje kulturnega doma, kiosk, vzdrževanje krajevnih cest, skupaj z Republiško cestno skupnostjo pa cesto Kotlje—Dular—Sele.

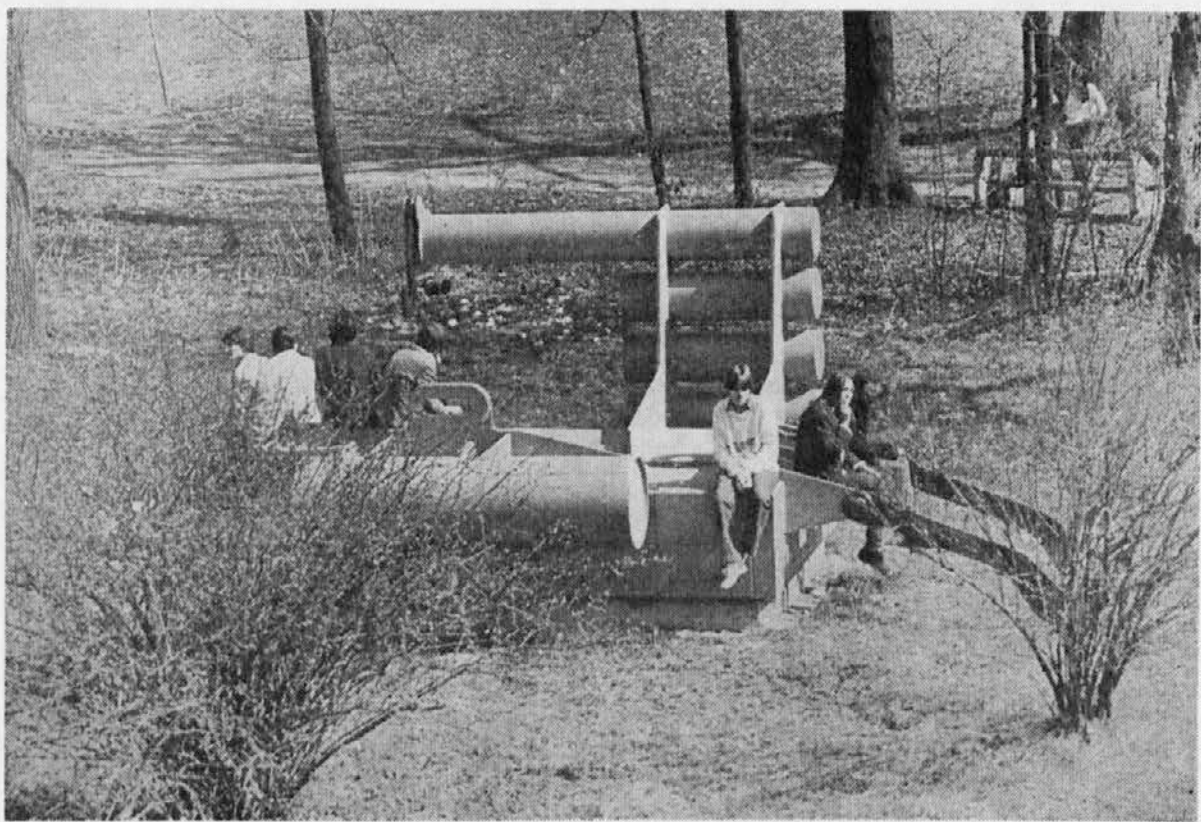
Predračunska vrednost tako obsežnega programa je 5,8 milijona din in bi sredstva samoprispevka pokrila le 25%. Za razliko se uspešno dogovarjajo z različnimi DO.

Krajani so imeli pripombe glede izpadle ceste na Brezji dvor. Kiosk se jim zdi smiselno le kot sestavina urejenega križišča. Ko bodo ceste v občini na novo kategorizirane, je treba za vsako določiti, kdo jo pluzi. Da se ne bi ponovile malomarnosti iz minule zime.

KS RAVNE-TRG

Tudi v tej in drugih ravenskih krajevnih skupnostih so ljudi na predavanjih o SLO za nerazporejeno prebivalstvo informirali o skupnem in krajevnih programih samoprispevka, hkrati so zbirali dodatne predloge in pripombe. Pripravili pa so tudi zbornice krajanov.

V KS Trg ugotavljajo, da se ljudje zaradi padanja življenjske ravni vse teže odločajo za samoprispevek, čeprav vidijo, da so objekti, ki naj bi jih s temi sredstvi zgradili, res nujni. Noben Ravenčan si npr. ne more predstavljati, da ne bi bilo več letnega kopališča. A če si ne bomo zagotovili sredstev za prenovitev, ga bo krajevna skupnost

Park oživilja

moralna zapretili. Otroci bi potrebovali več igrišč, pa še teh, ki jih imamo, brez samoprispevka ne bomo mogli vzdrževati.

Kamen spotike v KS Trg je trgovina Bratstvo, ki so jo pred kratkim zaprli. V prihodnji številki Fužinarja bomo objavili odgovor občinskih merodajnih tovarišev, na katere je vodstvo prizade KS naslovilo vprašanje, koliko je stala sanacija te trgovine, od kod so

bila sredstva zanjo in kaj bo z njo v prihodnje.

Naslednja stvar, ki žuli Ravenčane, so sejmi. Sejmari postavljajo stojnice kar po zelenicah, zato menijo, da je prostor ob tržnici za te namene neprimeren. Predlagajo, da bi sejme premestili drugam, mogoče na razširjeno cestišče, ki vodi proti DTK in gimnaziji.

(Povedal predsednik skupščine KS Trg Milan Butolen)

Z D R A V J E

OTROKOVO ZDRAVJE — JUTRIŠNJE BOGASTVO

To je poslanica Svetovne zdravstvene organizacije kot geslo letošnjega svetovnega dneva zdravja, 7. aprila, ki se vklaplja v misel »Zdravje vsem do leta 2000!«

OTROCI, naš napredek, naša bodočnost, naše največje bogastvo... Očuvanje njihovega telesnega in duševnega zdravja je torej jedro ohranjanja in ohranjanja narodnega zdravja...

Današnji čas vse pogosteje govorimo o dobrem varstvu telesnega in duševnega zdravja naših otrok. Vse več imamo dobrih strokovnjakov, ki se ukvarjajo s tem problemom. Organizirano in dogovorjeno imamo cepljenje malčkov in šolarjev kot zaščito pred nalezljivimi obolenji, ki so bila še pred leti morilke naših otrok (davica, otroška paraliza, tetanus, oslovski kašelj). Dogovorjeni so tudi sistematični nadzori nad potekom in razvojem nosečnosti v posvetovalnicah za žene, vključno z materinskimi šolami, sistematični nadzor razvoja dojenčka, malega otroka in šolarja do zaključene srednje šole. Lahko bi rekli, da dobro bedimo nad telesnim razvojem otrok.

Kaj pa duševni razvoj?

Po šolah in centrih za mentalno zdravje imamo organizirano in dogovorjeno svetovalno službo, ki pomaga ohranjati otrokovo duševno zdravje oz. skrbi za socializacijo naših otrok.

Kljub vsemu ugotavljamo vse več škodljivih vplivov civilizacije oz. današnje načina življenja.

Omenila bi nekaj misli o vplivu doma — družine na oblikovanje in ohranjanje duševnega zdravja otroka.

DRUŽINA je v družbi osnovna celica, kjer naj bi se pod vplivom toplih, harmoničnih in prijateljskih odnosov razvijali in socializirali naši otroci, kjer naj gre za ravnovesje vlog roditeljev, kjer naj ne bi bilo nenehnih preprirov in konfliktov. V takšnih družinah je mogoča pozitivna identifikacija otrok z ravnanjem staršev.

Danes vse pogosteje srečujemo fenomen porušene doma. Takšno predstavo nam da največkrat le razvezan ali na zunaj neharmoničen zakon oz. družina. Sem sodijo tudi družine, kjer je eden ali celo oba roditelja na tujem oz. daleč od kraja, kjer bivajo otroci. Takšna družina je okrnjena, zato teže navaja otroka na ustrezno vedenje in ustrezne medsebojne odnose. Ti otroci so pogosto čustveno prikrajšani, osamljeni, njih otroštvo je pogostokrat prehitro obremenjeno z vlogami odraslih.

Vse premalo smo pozorni tudi na družine, ki nosijo »fasado« urejene družine, dinamika znotraj nje pa utegne biti za mladostnika še tako obremenjujoča. Pretirana materialistična naravnost roditeljev prinaša spremembe v strukturi vlog — otroci morajo sprejemati vloge odraslih, obremenjeni so z novimi, resnimi zadolžitvami, muči jih odtujenost in pomanjkanje čustvene topline; vse to vodi v negativno identifikacijo z roditelji. Takšni otroci obli-

kujejo v mislih svojo bodočo družino diametralno nasprotno od roditeljske. Nerazumevanje otrokovih čustvenih viharjev v času odrasčanja ali celo ustrahovanje, teror in sadistično izživljanje staršev nad otroki je lahko zanje hujša obremenitev kot pa tista, s katero mislimo nepopolno družino, če le v njej vladajo harmonični odnosi.

Ob tem bi dodala še naslednje:

Ko razmišljam o povsem različnih gledanjih na varstvo okolja, se zavedam, da je vsak od nas soudeležen pri osnenaževanju in da bi lahko vsakdo, če bi se le malo potrudil, prispeval svoj delež k obvarovanju okolja. Naši otroci bodo za nami podedovali takšnega, kakršnega jim bomo sposobni ohraniti mi, odrasli. Starši in učitelji oz. mi vsi smo dolžni otrokom naravo približati in jih vzgajati tako, da se bodo počutili nanno navezani in povezani z njo. Kljub vsej naglici in obremenjenosti bi morali pogosteje hoditi v gozd in v planine, spoznavati živali in rastline ter naravne pojave. Le s tem bi preprečili vse pogostejši pojav pri modernem,

predvsem pa mlademu človeku — odtujenost od narave, brezciljno životarjenje in lov za materialnimi dobrinami. Zlasti v mestih med odrasčajočo mladino že opažamo z dolgočasnost, naveličanost in obup, ker preprosto ne najdejo več stika z naravo.

Danes je torej otrok prepogosto izpostavljen raznim stiskam zaradi hitrega življenjskega teka z vsemi pridobitvami civilizacije in potrošniške mrzlice. Te stiske se kažejo pri otroku najpogosteje kot strah. Otroci doživljajo strah tako v domačem kot v šolskem okolju. K temu pripomoreta preobremenjenost šolarja in vedno bolj brezosebna obravnava našega otroka.

V mislih sem prešla nekaj problemov, katerih težo nosijo naši mali in veliki otroci, ki pa presegajo njihove psihofizične sposobnosti. Rešiti jih moramo mi, odrasli, da bomo ohranili naše narodno bogastvo — naše otroke!

Dr. Marija Vodnjov,
spec. šolskih otrok
in mladine

O TETANUSU

V Železnici Ravne smo v februarju in marcu izvedli cepljenje, s katerim želimo zaščititi delavce pred resnim obolenjem — tetanusom ali mrtvičnim krčem.

Povzročitelj bolezni je bacil *Clostridium tetani*, ki ga najdemo v črevesju konj in drugih rastlinojedih živali, pa tudi v človeškem črevesju. Tu le-ta živi brez škode, ker posebni encimi uničijo strupnino (toksin), ki ga izločajo bacili tetanusa. Ko pride toksin z blatom v okolje, živi kot spora (posebna oblika bacila), ki je dokaj odporna proti fizikalnim in kemičnim vplivom. Bacil je strogo anaeroben, živi le v pogojih brez kisika. Toksin, ki ga bacili izločajo, je med najbolj strupenimi snovmi, ki jih poznamo. 1 mg očiščenega toksina umori 6 milijonov miši, človek pa je nanj še bolj občutljiv. Zato ni čudno, če že nezadostno razmnoževanje bacila v rani zadostuje za smrtno zastrupitev. Za ta razvoj so najbolj nevarne nečiste globoke rane, ki se na površini hitro zapro, v globini rane pa tako nastanejo idealni pogoji za razvoj bacilov. Nevarne so tudi raztrganine, globoke rane, v

katerih so koščki lesa ali stekla, strelne rane itd.

Bolezen samo povzroča toksin v krvi in pozneje v motoričnem in ostalem živčnem sistemu. Prične se s krči v predelu rane, relativno zgodaj zajame tudi žvekalne mišice, nakar se krči razširijo po vsem telesu, ohrome dihanje, nastopi smrt. Doba od poškodbe do znakov bolezni je okrog sedem dni oz. od par dni do par mesecev. Prej ko znaki nastopijo, težje obliko naznanjajo.

Bolnike zdravijo na infektivnih oddelkih, zdravljenje je dolgotrajno.

Kako lahko preprečimo obolenje?

Glavna je pravilna oskrba rane. Od časa, ki je potekel od ranitve, od lastnosti rane ter od precepljenosti poškodovanca je odvisno, kakšno zaščito bo le-ta potreboval; ali le revakvacijo (vzpodbudno dozo cepiva) ali pa pasivno zaščito s serumom, ki vsebuje protitelesa proti tetanusnemu toksinu.

Pri nas uporabljamo v glavnem konjski serum (pridobljen iz krvi konj, ki so bili cepljeni proti tetanusu), le v primeru preobčutljivosti človeškega (pridobljenega iz človeške krvi).

Osnovno — bazično cepljenje za zaščito pred tetanusom se prične že v prvem letu starosti. Nato revakciniramo (ponovno cepimo) po določenem programu. V SRS so načeloma popolno cepljeni vsi, ki so se rodili po letu 1952, in vsi, ki so po tem letu služili vojaški rok v JLA.

Cepimo z anatoksinom — tokso- idom. To je po posebnem postopku pripravljen toksin, ki izgubi lastnosti povzročitelja obolenja, obdrži pa antigene lastnosti. Telo proizvaja proti toksinu posebna protitelesa.

V Železnici Ravne smo se dogovorili za izvedbo bazičnega cepljenja:

1. Za vse, ki do sedaj niso prejeli doze cepiva v dogovorjenih razmikih, trikratno cepljenje (razmik med prvim in drugim je 4–6 tednov, med drugim in tretjim pa 6–12 mesecev).
2. Za tiste, ki so do sedaj že imeli ustrezno zaščito, le revakvacija (enkratna doza cepiva).
3. Odslej revakvacija na pet let po dogovoru.

Tak način zaščite nam bo dobra osnova za čim manjšo obolevnost za to boleznijo. Do sedaj smo s stanjem zadovoljni. V zadnjih petih letih beležimo na Koroškem le dve obolenji za tetanusom in verjetno je razlog za to prav dobra precepljenost in osveščenost ljudi ob poškodbah.

Stanko Pušnik, zdravnik

Malica

KULTURA

KULTURNA KRONIKA

1. marca je bil v Titovem domu na Ravnah koncert mladih glasbenikov. Predstavili so se solisti in pihalni orkester glasbene šole. Z nastopom so proslavili tudi petletnico delovanja tega orkestra.

2. in 3. marca je nastopil v Črni, Mežici in na Ravnah lutkar Cveto Sever iz Kranja. V svojem Vrtljaku je ob recitiranju slovenskih otroških pesmi prikazal različne vrste lutk, od mario-net do lesenih, izrezanih iz lepenke in drugih. Bila je razgibana, za otroke in lutkarje zanimiva predstava.

3. marca so krajani in KPD v Kotljah priredili karneval, ki mu slabo vreme ni moglo vzeti pustnega razpoloženja, le nekaj manj mask in obiskovalcev je morda bilo.

Ob 8. marcu so bile po vseh krajih občine kulturne prireditve v čast dneva žena. Ponekod so imeli dramske predstave (v Reki po npr. naštudiral Rabadanovo komedijo Kadar se ženski jezik ne suče), večinoma pa so ženskam recitali in peli; navadno je kulturni prireditvi sledilo družabno srečanje.

9. marca je Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane gostovalo na Ravnah z Ajshilovim delom Peržani. Gledalci so lahko videli na odru klasično starogrško tragedijo z zborom in solisti, ki jo je režiser vsebinsko — z likom sodobnega vojaka — povezal s sedanostjo. Tragedija namreč prikazuje poraz močne perzijske vojske proti mnogo šibkejši, a zato moralno toliko trdnejši grški vojski, ki ji zavest, da brani domovino in svobodo, dá dovolj moči in iznajdljivosti, da premaga napadalca.

10. marca so bili koncerti Od Pliberka do Traberka v Sentanelu, Mežici in Črni. Pri Riflu v Sentanelu sta pela Koroški oktet z Raven in MoPZ Kralj Matjaž iz Libuče; v Narodnem domu v Mežici so nastopili Mežiški knapi, vokalni oktet TRO s Prevalj in mešana pevska zbor iz Slovenj Gradca ter Vinco Poljanec iz Škocjana v Podjuni; Črnjani so v kulturnem domu poslušali MoPZ Fužinar z Raven ter mešana pevska zbor KUD Edi Grubelnik iz Ribnice na Pohorju in Srce iz Dobrle vasi.

Na Lešah so ta dan videli premiero Mlinarjeve enodejanke Beg. Besedilo, ki je v bistvu monodrama, se loteva zanimive socialne problematike. To je zgodba o starcu, upokojenem rudarju, ki preživlja svoja stara leta v domu ostarelih in se še vedno ne more znebiti iluzij o svojih otrocih, ki je v skrbi zanj obnemogel, pa sta ga pustila na cedilu. Mojsrška igra in režija bi najbrž zapustili v gledalcih precej drugačen vtis kot predstava, v kateri je bil avtor besedila (lik je razbil na dve osebi) hkrati tudi režiser, igralec, scenarist in morda še kaj, skratka — preobremenjen.

11. marca je bil na Lešah 9. koncert Od Pliberka do Traberka. Gostovali so Mežiški knapi in oktet TRO.

16. marca je bilo na Ravnah občinsko srečanje pionirskih in mladinskih gledaliških skupin Naša beseda. Mladi gledalci so videli tri predstave, dve od njih je naštudirala z ravnenskim srednješolci režiserka Silva Sešel. Prvo — Smiljana Rozmana Nekaj malega o vericah in o življenju ptic — (se) igrajo bolj začetniki, učenci nižjih letnikov, predstava Antona Tomaža Linhart Ta veseli dan ali Matiček se ženi pa je namenjena predvsem zabavi občinstva. Ker je režijsko in igralsko dobro zadeta in privlačna, upamo, da jo bomo na naših odrih še kaj videli.

Za tretjo predstavo (Marjan Belina, Uzaljeni medvedek), ki jo je režiral Zvonko Robar, igrali pa so prevaljski osnovnošolci, lahko rečemo, da se je na srečanju predstavila v boljši preobleki kot februarja na sobotni otroški matineji.

17. marca je bilo v športni dvorani pri OŠ Prežihov Voranc na Ravnah zaključno srečanje pevskih zborov iz občine Ravne in gostujočih zborov iz Podjune. Nastopili so: Sentanelski pavri, oktet TRO in MePZ Društva upokojencev s Prevalj, Koroški oktet z Raven, Mežiški knapi, Srce iz Dobrle vasi, Edinost in Podjuna iz Pliberka, Fužinar z Raven, Mato iz Črne, Vres s Prevalj in mladinski zbor MKUD Franci Paradiž z ravenske srednje šole.

18. marca je MePZ Mato iz Črne pel na koncertu slovenjegraške občinske pevske revije v Podgorju.

Prva toplota

OD PLIBERKA DO TABERKA

Na letošnji reviji Od Pliberka do Traberka se je po krajih v naši občini in v Podjuni zvrstilo 9 koncertov, na katerih je sodelovalo 20 zborov.

Moto letošnje sklepne prireditve so prireditelji vzeli iz Kajuhove pesmi in se je glasil: Moja pesem ni le moja pesem, to je boj vseh nas. Tako je bilo uglašeno tudi besedilo vezne besede, ki ga je pripravil Tomislav Ivič, brala pa Mojca Prašnički in Stanko Arnsšek. Govorilo je o kulturni dejavnosti borcev 14. divizije in o deležu kulturnih delavcev v boju za pravice koroških Slovencev.

Nastop zborov je ocenjevala strokovna žirija, ki je menila, da je večina naših zborov napredovala v kakovosti petja in zahtevnosti programa, čeprav vsi še niso dosegli tiste ravni, ki jo želijo sami in njihovi poslušalci. Za nekatere pa je pohvalno že to, da kljub težavam, ki jih povzročajo sedanje gospodarske razmere in stabilizacijski ukrepi, vztrajajo in še naprej gojijo pomembno kulturno poslanstvo.

Ob vsem tem težko razumemo nezanimanje občinstva, ki je na marsikaterem koncertu pustilo pevce peti (pol) praznim dvoranam, celo zaključna prireditve letos ni bila tako obiskana kot prejšnja leta. Je imelo na obisk tako velik vpliv slabo vreme ali je našemu

24. marca je bila v Mežici občinska proslava dneva invalidov. Nastopili so mladinski pevski zbor in folklorna skupina OŠ Franc Pasterk-Lenart iz Mežice, harmonikarski orkester KUD Gozdar iz Črne in Strune izpod Pece.

21. in 25. marca je bilo v Črni, na Holmcu, v Kotljah, na Ravnah in Prevaljah 6. srečanje gledaliških skupin občine Ravne. Dramska skupina KUD Prežihov Voranc je v kulturnem domu v Črni uprizorila Mikelnovo dramatičnizacijo Prežihove novele Samorastniki, Rudi Mlinar z Leš je s soigralcem predstavil Holmčanom svojo enodejanko Beg, Hotuljci so gledali Rabadanovo komedijo Kadar se ženski jezik ne suče, ki so jo naštudirali igralci iz Strojnske Reke, v Titovem domu na Ravnah so se predstavili Črnjani s kabaretom Miloša Mikelna Inventura s pesmijo, plesom in proslavo, na Prevaljah pa je dramska skupina Mežica — Prevalje zabavala gledalce s komedijo Etienne francoskega avtorja Jacka Devala.

Lahko rečemo, da je bila letošnja gledališka bera v naši občini nadvse bogata, še posebej, če upoštevamo mnenje ocenjevalcev, da so uprizorjena dela vsebinsko zelo raznolika, vsa pa vredna truda in tudi ogleda.

V aprilu se bo predstavilo gledalcem še KUD Bratstvo, v goste pa bomo povabili tudi Oder 73 iz Pliberka; skupini nista uspeli naštudirati svojih predstav do občinske revije.

»Ne vem, zakaj kar naprej piješ, čeprav nisi žejen.«

»Ti se tudi kar naprej vrtiš pred ogledalom, čeprav nisi lepa.«

kulturnemu občinstvu vso moč pobrala sarajevska olimpiada? ... Ali pa je nezanimanje za zborovske koncerte znamenje, da bo treba reviji Od Pliberka do Traberka najti drugačno podobo?

Mojca Potočnik

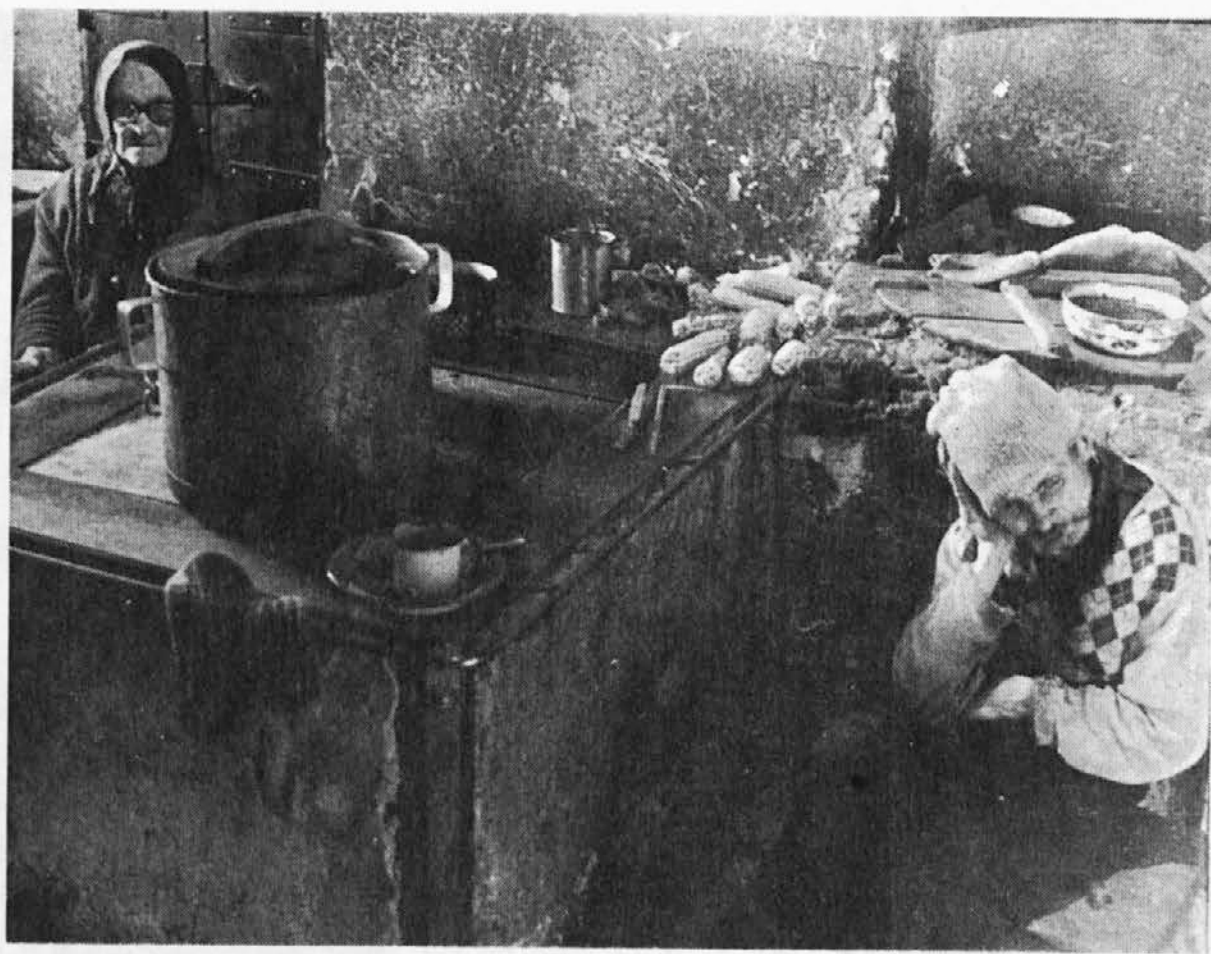
KNJIGA STROKOVNIH BESEDIL KOT ZAKLJUČEK PRAZNOVANJ 90-LETNICE PREŽIHOVEGA ROJSTVA

Konec februarja 1984 je z letnico 1983 izšla knjiga »Odmeh živega človeka in krajine«. Izdali sta jo Koroška osrednja knjižnica dr. Franc Sušnik in Kulturna skupnost občine Ravne, glavni urednik je Janez Mrdavič. Natisnila jo je »Grafika« Prevalje v 1000 izvodih, cena je 300 din, kupiti pa jo je mogoče v knjigarni Mladinske knjige na Ravnah.

Njeno težišče predstavljajo govori in referati, podani lani oktobra na spominskem srečanju na Ravnah, dodano pa je poglavje »Priznanja, zahvale, pozdravi«, ki našteje tudi vse prireditve za Prežihovo 90-letnico.

Razveseljivo je, da Prežihovo delo privlači razmeroma širok krog strokovnjakov slavistov, saj mimo urednikov Prežihovih zbranih del Draga Druškoviča in Jožeta Koruze ter urednika Prežihovega albuma Toneta Sušnika sodelujejo s prispevki Janez Mrdavič, Helga Glušič, Franc Zadravec, Jože Pogačnik, Marija Makarovič, Janjo Messner, Marija Kolar in Alenka Šivic-Dular. Zanesljivo pa je krog še širši v Sloveniji, pa tudi v Jugoslaviji.

Tiskovna konferenca ob izidu knjige (udeležili so se je člani novinarskih krožkov ravnanskih šol in podpisani, vodila pa jo je prof. Marjana Pačnik, medtem ko je bil ves uredniški odbor zadržan) je ugotovila potrebo po nadaljnjem strokovnem raziskovanju Prežihove, vendar tudi dejstvo, da zaradi pomanjkanja denarja ni mogoče računati na dodatne pobude te vrste z našega konca. — Morebiti bi lahko železarna prek komisije za kulturo pri sindikatu in Koroškega fužinarja kaj prispevala. Če bi bila npr. v vsaki številki objavljena le ena strokovna razprava, bi se jih do 100-letnice Prežihovega Voranca nabralo lepo število. Je pa verjetno tak-

šno poglobljeno prebiranje Prežihovega delo možno ravnovesje že zelo standardiziranim vsakoletnim proslavam in njihovemu besednjaku.

Marjan Kolar

ZBORNIK »KOROŠKI SLOVENC V AVSTRIJI VČERAJ IN DANES« — KNJIGA ZA TAKOJSNJO RABO

To pomlad sta založba Komunist v Ljubljani in Drava v Celovcu skupaj izdali zbornik »Koroški Slovenci v Avstriji včeraj in danes«. Posvečen je spominu na dogodke v NOB pred 40 leti na Koroškem, spodbujal naj bi koroške Slovence v boju za njihove pravice, služil pa vsem, ki študirajo ali raziskujejo to temo. Razdeljen je na štiri sklope:

— Koroški Slovenci do zloma tretjega rajha

— Koroški Slovenci v drugi republiki

— Umetniška ustvarjalnost koroških Slovencev

— Kronologija, bibliografija, dokumentacija.

Knjiga obsega 388 strani, precej fotografij in zemljevidov, na koncu pa ima nemški prevod skrajšanih razprav in člankov in povzetke vseh prispevkov v slovenščini in angleščini.

Nekaj osnovnih značilnosti: pri zborniku je sodelovalo veliko število avtorjev z obeh strani meje. Med njimi so ugledni politiki (Kardelj, Bebler) in zgodovinarji, nekateri že pokojni. Prispevki so tehtni, med njimi je opazno število ponatisov oz. priredb prejšnjih objav, nekaj člankov je precej marginalnih (Klemenčič, Ob 25. obletnici Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, Juteršek, Sodobna likovna umetnost Slovencev na Koroškem).

Če vemo, da so pred tem od osvoboditve do danes izšli že štirje zborniki s podobno vsebino in namenom, je to seveda razumljivo. Gotovo je smotno in koristno imeti zbrane vse pomembnejše razprave v eni knjigi, saj so različne revije malokomu dostopne. Čeprav bi šele pozornejša primerjava vseh petih

zbornikov pokazala, koliko gre za nova dognanja ali z novimi viri obogateno vednost o znanih dogodkih, se zdi, da je teža na drugem poglavju knjige, ki sega v naš čas.

Zelo aktualen je tisti del, ki dokumentirano prikazuje današnji položaj slovenske manjšine v Avstriji v luči zgodovinskih in socialnogeografskih procesov ter mednarodnega prava. Dragocen prispevek pomeni tudi razdelek kronologije, bibliografije in dokumentacije.

Zivo potrebo po izidu zbornika s tako vsebino pa najlepše kaže citata z

začetka in konca Kronološkega pregleda zgodovine Slovencev. 29. marca 1848 je namreč Matija Majar-Ziljski v Bleiweisovih Novicah terjal:

»... da bode nam slobodno, da moramo u Slovenii, kadar koli hočemo in kadar hočemo po malim v šole in v kanclije vpeljati naš slovenski jezik, da nas ne sme noben narod siliti, ptuj jezik nam nametovati...«

28. decembra 1983 pa je bila v Celovcu prirejena okrogla miza z naslovom: »Bomo preživelji?«

M. K.

ZAHVALA

Krajevna skupnost Kotlje in organizacijski odbor za izvedbo pustnega karnevala sta ugotovila, da je 6. pustni karneval 3. 3. 1984 v Kotljah uspel v splošno zadovoljstvo nastopajočih in gledalcev.

Zahvalimo se vsem nastopajočim maskam in skupinam, Pihalnemu orkestru ravnanskih železarjev, uslužbencem Postaje milice Ravne, Integralu TOZD Potniški promet, Komunalnemu podjetju Prevalje, ki so nam omogočili izdajo šaljivega časopisa, da je ta prireditev tudi v letu 1984 v Kotljah uspela.

Hvala prodajalcem šaljivega časopisa, nalepk in slik, pa tudi vsem tistim, ki ste jih kupili in s tem pomagali kriti stroške prireditve.

Največje plačilo za naše delo je zadovoljstvo gledalcev in nastopajočih. Vse vabimo k sodelovanju tudi v letu 1985 na 7. karnevalu.

Odbor pustnega
karnevala Kotlje

SKICE O STAROSTI

Ko z otroško roko umivaš mrzle stare noge, brazgotinaste, z modrikasto belo kožo mrliča, ki je čisto drugačna od lastne, in luščiš poroženelo kožo s pet, da je voda vse bolj kalna in gosta te obide gnus. Otrok niti za trenutek ne zmore pomisliti, ali je mučno biti star, ali je strašno biti star in sam.

Leta kasneje bežiš od doma za ostarele, kjer iz nadstropja v nadstropje bolj zaudarja po seču. Mrzlično iščeš na prosto, kakor da bi se v hiralnici mogel nalesti starosti, ki se blodno zagleda vate, ko stopiš mimo in te z ožeto roko, kakor da ne verjame več lastnim očem, da so še mladi na svetu, ti na skrivaj kdo v naglici naroča, da prinesi pijačo, da pozdravi sorodnike, ki jih ne poznaš, ali te oplazi vročično vprašanje, kako je tam zunaj.

Na lepem si prisiljen pogledati v svet globlje, kot si v mladostnem egoizmu pripravljen, zato sta-

rost zunaj v mestu ne udari nič manj boleče, ko jo zagledaš v ponošenem, staromodnem plašču, s šopki v plastični vrečki, čakajočo na uličnem vogalu drobiža za prve mačice.

MLADE, ČVRSTE, MEHKE.

In se znova zazre vate s praznimi očmi na javnem stranišču, ko sreba svoj opoldanski obrok iz obtočene porcije.

Se vsakih nekaj minut zagleda v oguljene tapete z antičnim motivom prek mize, kjer so sredi dopoldneva pravkar postregli s šampanjcem. Naposled se bele roke, komaj za odtenek drugačne od marmornate ploskve, poženejo čez papir na njej, da bi počasi in z muko zapisale kdo ve kaj in kdo ve komu.

Močnih besed zanje pa od nikoder ni.

In prideš k starosti, ki jo trepte ali četrto leto prekladajo, ne da bi vedela, jo hranijo kot dojenčka in umivajo z redko lju-

beznijo priletnih otrok, čistijo izpod nje, ne da bi imeli žalo misel zanj. Ob nedeljah ji skrbno kot majhni deklici spletejo kito iz redkih belih las. Ne ve za svoj peklenjski konec, a ve za boga. Ko na hribu zavzvi k maši, ji v roke položijo rožni venec in v očeh se nekaj čudno zasveti.

*

Tanek in star se je jeseni še vpregel v samotnežne gare, skrbel za živino in psa. To zimo so mu odrezali nogo. Domači so mu odrezali prostor pri mizi in vzeli posteljo. Penzije ni, tudi zastonjske skrbi zanj ne more biti. V pasji skledi so zmrznjene pomije, samotnežne gare brez gospodarja.

*

Te črne podobe bi bilo pretežno nositi, ko bi ne bilo vmes še na tisoče njenih otenkov in ko

bi jih na koncu ne svetila stara žena. Razsiplje vedrino, da te včasih postane sram lastnega mrtvila, ali plemenitost druge starke, ki je tako do kraja čista in nedosegljiva, da že skoraj ni za naš svet, in modrost starca, ki je v svoji preprosti življenjski filozofiji visoko nad banalnostjo onih, ki se gredo svoj vsakdanji konformistični cirkus in je treba biti z njimi korekten in takten, da ne postanejo prenevarni.

Torej se odnos do starosti naposled oblikuje v zmes bolečine, sočutja, spoštovanja in tudi ljubezni. Tin Ujevič ga je zmožol urezati v čudovite verzice:

»Kako je težko biti sam, kako je težko biti sam in biti star, a biti mlad, biti slab in nemočen, biti sam brez nikogar, miren in obupan, gaziti in biti zgažen v blato, brez sijaja zvezd na nebu.«

Zlatka Strgar

Rekreacija in šport

ŠPORT IN REKREACIJA V TOZD VALJARNA

Valjarji smo izdelali program športno-rekreativne dejavnosti za leto 1984. Vse dejavnosti bodo potekale med oddelki, in to: kegljanje, šah, namizni tenis, streljanje, odbojka, plavanje, mali nogomet, sankanje, smučanje, pohod in rekreativne dejavnosti na obrambnem dnevu. Tekmovali bomo za zimski in letni prehodni pokal. V ta namen smo sestavili sistem točkovanja, ki daje poudarek množičnosti in manj tekmovalnemu uspehu. Organizirali bomo začetni plavalni tečaj za odrasle, saj dosti naših sodelavcev ne zna plavati ali pa slabo obvlada plavalne veščine. Prav v tej akciji še posebno vabimo sodelavce iz drugih tozdov, da z nami sodelujejo.

Rezultati tekmovanja za zimski prehodni pokal:

Veslalom — moški do 35 let: 1. Maksimiljan Rožej, 2. Branko Viderman in 3. Andrej Kotnik.

Moški nad 35 let: 1. Mirko Glavar, 2. Gino Krauberger.

Sankanje — ženske: 1. Stefanija Božič, 2. Sonja Roženičnik, 3. Danica Režnja.

Moški: 1. Andrej Kotnik, 2. Jože Kotnik, 3. Peter Gruber.

Prvo mesto in zimski prehodni pokal za leto 1984 so osvojili vzdrževalci valjev in armatur s 67 točkami, sledijo adjuštaža profilov 54, priprava dela 22, srednja proga 19, oddelek toplotne obdelave 13 in adjuštaža gradnje 11 točk.

SAH

V marcu smo organizirali posamično in ekipno prvenstvo valjarne v hitropoteznem šahu. Med posamezniki je zmagal Franc Jesenek s 15,5 točke pred Hrovatičem 12 in Senico 10,5. Ekipno je zmagala srednja proga pred adjuštažo profilov in pripravo dela.

Drago Polanc

REKREACIJA IN ŠPORT V TOZD ETS

Za boljše izvajanje športnorekreativne dejavnosti smo v izvršnem odboru OOS ETS osnovali komisijo za rekreacijo. Sestavljena je iz šestih dolgoletnih sodelavcev strokovnjakov na športnem področju. Naloge komisije so:

— pomoč pri izdelavi in izvajanju športnorekreativnega programa zaposlenih v ETS,

— nadzor nad izvajanjem tega programa v tozdu in železnarji.

Ze takoj na začetku so se člani komisije izkazali, ko so priredili prvenstva ETS v zimskih panogah. 31. januarja so organizirali prvenstvo v smučarskih tekih, kjer je sodelovalo 42 tekmovalcev. Februarja je sledilo prvenstvo v sankanju. Tega tekmovanja se je udeležilo 52 sodelavcev. Smučarji so se pomerili še enkrat na Ošvenu 11. februarja. Bilo jih je 43.

Najtežje zmagovalce. V tekih so v svojih starostnih skupinah zmagali:

Registriranih tekmovalk je nastopilo 12. — 1. Renata Gostenčnik, 2. Ančka Spanžel, 3. Francka Hafner.

OBČINSKO REKREACIJSKO PRVENSTVO

Pri ženskah je v 8 ekipah nastopilo 160 tekmovalk.

1. Tekstilna Prevalje, 2. SO Ravne, 3. Tovarna pohišstva Prevalje.

Pri moških je bilo 483 tekmovalcev razdeljenih v trimsko, B in A ligo.

Rezultati:

Trimska liga: 1. Obrtno združenje II, 2. OS Prevalje, 3. Društvo upokojencev Prevalje.

B liga: 1. TRO Prevalje, 2. Društvo upokojencev Ravne, 3. KZK Prevalje.

A liga: 1. Integral — potniški promet, 2. Obrtno združenje I, 3. tozd Stroj in deli.

ODBOJKA

Na območnem odbojarskem prvenstvu koroških občin v sezoni 1983/84 so bili doseženi naslednji rezultati:

Kadeti — 1. OK Korotan Prevalje, 2. OK Fužinar, 3. OK Crna.

Kadetinje — 1. OK Fužinar, 2. OK Mislinja, 3. OK Mežica.

Mladinci — 1. OK Fužinar, 2. OK Mežica, 3. OK Korotan.

Mladinke — 1. OK Fužinar I, 2. OK Korotan, 3. OK Fužinar II.

A. H.

PLAVANJE

Državno člansko prvenstvo v Mariboru od 16. do 18. marca je zaključilo zimsko sezono. Zaradi menjave generacij je bila bera medalj Fužinarjevih plavalcev skromnejša kot prejšnja leta.

Osvojili so jih: Sandi Ambrož 1. na 200 m hrbtno, 2. na 100 m hrbtno, Darja Kop 2. na 200 m hrbtno, ženska štafeta 4 × 100 m mešano 3. mesto.

Miran Kos (JLA) 2. na 200 m hrtno, 3. na 100 m hrtno.

V državno mladinsko reprezentanco na nastop na balkanadi se je uvrstila Darja Kop.

VELESLOM TOZDA ORODJARNA

Odkar smo orodjarji temeljna organizacija, smo na športnem in rekreativnem področju zelo aktivni. Udeležujemo se skoraj vseh tekmovanj v okviru železarn. Možnosti imamo veliko, vendar vseh objektov še ne znamo izkoristiti.

Najaktivnejši smo v smučanju, saj vsako leto organiziramo tekmovanje v veleslalomu. Tokrat je bil že tretji veleslalom tozda. Zaradi velikega snega na Ošvenu smo morali tekmovanje

izvesti na Rinskem vrelcu. Kljub krajši progi to orodjarjev ni motilo.

Tekmovali smo v treh kategorijah.

Moški nad 40 let — zmagal je Leopold Kobolt.

Moški od 30—40 let — 1. Peter Wlodysa, 2. Berti Zagernik, 3. Alojz Janota.

Moški do 30 let — 1. Vojko Zaberčnik, 2. Bojan Urnaut, 3. Marjan Kranjc. Vsem drugim, ki niso imeli toliko športne sreče, pa želimo, da bi je imeli na prihodnji tekmi več.

Peter Wlodysa

SAH

Februarja sta bila odigrana dva hitropotezna turnirja za pokal Fužinar 84.

Na prvem je zmagal Špalir s 13 točkami pred Rotovnikom z 12,5 in Jožetom Jesenekom z 11.

Drugič pa se je povzpeli na vrh Erjavca z 9 točkami, drugo in tretje mesto pa sta osvojila Burjak in Komarica z 8 točkami.

8. marca je osvojil največje število točk Jože Jesenek 10,5, drugi je bil Burjak 9 in tretji Rotovnik 8,5.

M. V.

PIONIRKE IN PIONIRJI SO STRELJALI

24. februarja je bilo na strelišču DTK na Ravnah občinsko prvenstvo v streljanju z zračno puško za pionirke in pionirje (20 strelav posamezno). Tekmovanje je organizirala ZTKO Ravne, komisija za SSD. Tekmovalo je 10 ekip s po tremi učenci osnovnih šol Črna, Mežica, Prevalje in Ravne (Koroški jeklarji).

Najbolje so streljali učenci osnovne šole Franja Goloba s Prevalj, saj so zmagali v ekipni in posamezni konkurenci.

Rezultati:

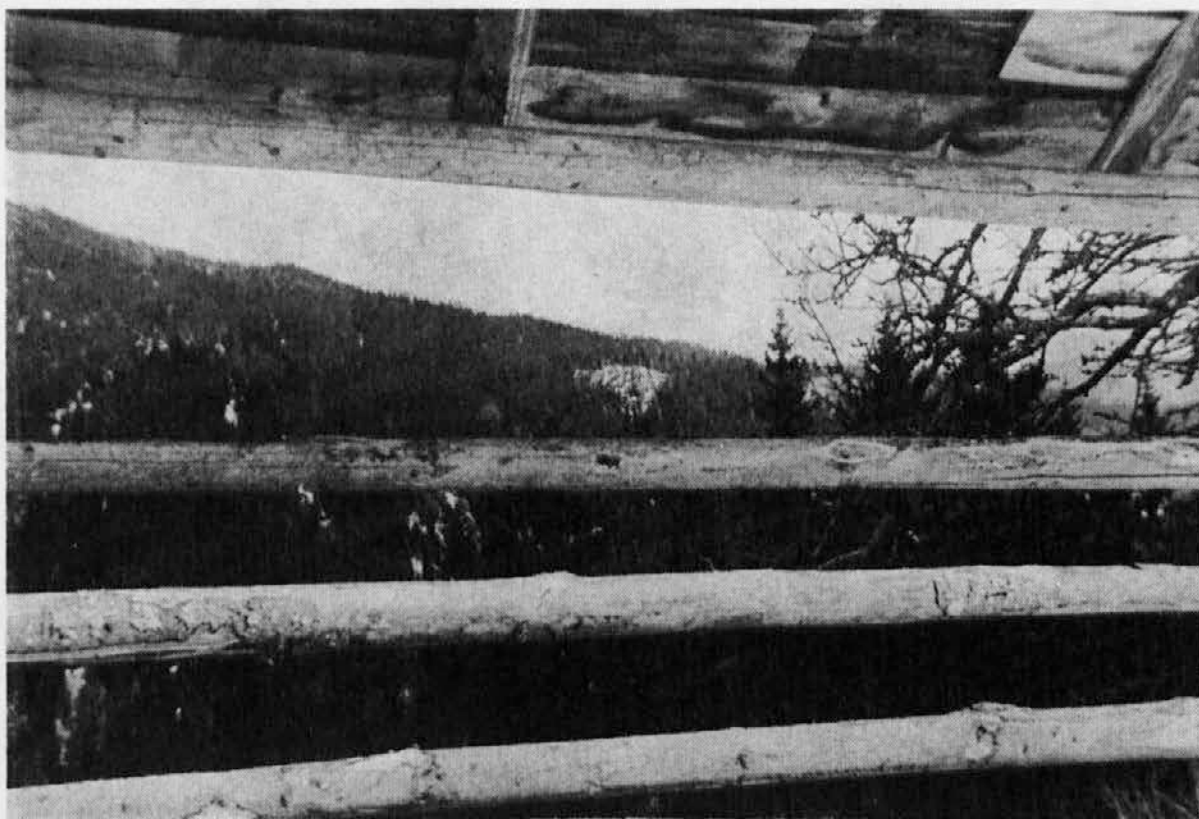
ekipno — pionirji: 1. 415 krogov (osnovna šola Prevalje), 2. 317 krogov (osnovna šola Prevalje 2), 3. 230 krogov (osnovna šola Koroških jeklarjev).

Pionirke: 1. 307 krogov (osnovna šola Prevalje).

Posamezno — pionirji: 1. Jaroš Cibrón, 140 krogov, 2. Lovro Pandel, 138 krogov, 3. Cvjetin Mihajlovič 137 krogov, 4. Lojz Petrič, 121 krogov — vsi z osnovne šole Prevalje.

Posamezno — pionirke: 1. Zdenka Zagernik, 124 krogov, osnovna šola Prevalje.

Fotografija in tekst Franc Keber

V ozadju Peca

HOLMEC — NAJBOLJŠA KRAJEVNA SKUPNOST V ŠPORTNI REKREACIJI RAVENSKE OBČINE V LETU 1983

KS Holmec obsega zaselke Poljana, Lokovica in Lom ter šteje okrog 600 prebivalcev. Največje telesnokulturno poslanstvo v KS opravlja društvo Partizan Holmec. Poleti se ukvarja z nogometom, odbojko, šahom in raznimi trinskimi množičnimi akcijami ter prireditvami, pozimi pa s smučanjem in sankanjem.

Po oceni se s športno rekreacijo ukvarja 145 krajanov oziroma 24% prebivalcev, vodilo pa jih je 15 amaterskih strokovnih delavcev. Posebno prizadevanost in poštvenost so člani društva pokazali pozimi, saj so si sami s prostovoljnimi in udarniškim delom uredili smučišče, dve smučarski vlečnici, izdelali reševalni čoln ter napravili za elektronsko merjenje časa na tekmar.

Vrednost vseh del je v grobem ocenjena najmanj na 500.000 din. Prav tako jim ni bilo težko vso zimsko sezono od jutra do večera brezplačno upravljati z vlečnico, ki so jo lahko uporabljali tudi drugi občani in turisti. S tem so razbremenjevali druga prenatrpana smučišča v dolini.

Prepričani smo, da so si priznanje zaslužili.

TOZD KOVAČNICA NAJBOLJŠA V ŠPORTNI REKREACIJI

Na podlagi meril in preverjanja podatkov je v letu 1983 dosegla v naši občini najboljše uspehe v organiziranju in izvajanju programa športne rekreacije delavcev tozid Kovačnica iz Železarne Ravne. V tozidu je zaposlenih 269 moških in 15 žensk, skupaj 284 delavcev. Kolektiv je mlad, saj je povprečna starost okrog 32 let. Rekreativno dejavnost v tozidu je vodil prizadevni amaterski rekreator Rajko Cegovnik. Tozid so razdelili na 5 oddelkov s svojimi animatorji. Med oddelki so izvedli številna tekmovanja v vesleslalomu, streljanju, kegljanju, šahu, plavanju, odbojki, namiznem tenisu in malem nogometu. V internem sistemu tekmovanja je bil najuspešnejši oddelček težke kovačnice.

Kovači so sodelovali tudi na tekmovanjih v okviru prvenstva železarne, na letnih igrah železarjev in Stora, bili so organizatorji 5. zimskih iger kovačev Slovenije na Oševnu, kjer so v skupni razvrstitvi dosegli 1. mesto. Oktobra so se s 35 tekmovalci udeležili letnih iger kovačev Slovenije v Slovenj Gradcu, kjer so bili peti. Kovači se udeležujejo tudi redne tedenske rekreacije v okviru železarne v telovadnicah na Javorniku in v Domu telesne kulture ter na kegljišču Lečnik.

Po oceni je bilo v redno športno-rekreativno dejavnost in tekmovanja vključenih 88 delavcev, kar je 31% od vseh zaposlenih v tozidu.

Poleg tega pa so kovači opravili najmanj 60 prostovoljnih delovnih ur pri

izgradnji rekreacijskega centra na Ivarčkem jezeru.

Ni še daleč čas, ko je veljalo splošno mnenje, da rekreacija v težkih obratih, kot je Kovačnica, ne more najti ugodnih tal, saj delavci po napornem delu potrebujejo le počitek in jih nima smisla še dodatno obremenjevati z različnimi telesnimi dejavnostmi. — Kovači so dokazali, da ni tako.

Priznanja za najboljšo krajevno skupnost in tozid so slovesno podelili ob zaključku leta 1983 na 2. seji skupščine ZTKO občine Ravne.

A. Hojnik

ŠPORTNA REKREACIJA V OBČINI RAVNE POGNALA ZELO ŠIROKO

Lani smo v športni rekreaciji v okviru krajevnih skupnosti in občine tekmovali v 8 športnih panogah.

V vesleslalomu je v 14 krajih tekmovalo 908 občanov, v sankanju 387, v namiznem tenisu 72, v kegljanju 629 in v streljanju 45.

Najbolj množična je bila udeležba v malem nogometu. Na vseh turnirjih in ligah v dvoranah in zunaj je bralo žogo 140 ekip oziroma 1360 ljubiteljev tega športa.

V medobčinski članski nogometni ligi je sodelovalo 8 ekip, v mladinski 3, v kadetski 6, v pionirski 8 oziroma 375 nogometašev na velikih igriščih.

Odbojko je igralo 810 rekreativcev, zares pa v raznih ligah 230 odbojkarjev in 220 odbojkaric.

Na vseh rekreacijskih tekmovanjih in ligah v občini je sodelovalo skupaj 5076 občanov.

Se več zanimanja pa so občani pokazali za množične netekmovalne akcije, ki imajo velik fiziološki učinek na celotni organizem, predvsem na srce in dihalo. Smučarskega teka se je udeležilo 550 občanov, trimskega teka in krosa čez 4400 občanov, kolesarjenja in kolesarskega maratona 931 kolesarjev. Po hribih je organizirano hodilo 2091 ljubiteljev narave. Trimskega plavanja julija in avgusta so se udeležili 1304 plavalci, vseh množičnih akcij pa se je udeležilo 9338 občanov, skupaj pa kar 14.414. Računamo, da se v naši občini z okrog 26.000 prebivalci z redno in občasno rekreacijo ukvarja čez 50% prebivalcev.

V vrstah je bilo podeljenih 1149 bronastih, srebrnih in zlatih športnih značk. Plavati se je naučilo 1000 ljudi, smučati pa 500.

Smučarskega teka »Po poteh XIV.« se je udeležilo 245 tekačev, maratona kralja Matjaža pa 270 tekačev. V akciji »koroška grča« se je vključilo že 66 občanov.

Albert Hojnik

REGIJSKO PRVENSTVO V KARATEJU ZA ČLANE

18. februarja 1984 je karate klub Titovo Velenje organiziral člansko pr-

Zdenka in Jaroš, najboljša pionirja strelca na občinskem prvenstvu

venstvo v športnih borbah v kategorijah posamezno in ekipno. Iz našega kluba se je tega tekmovanja udeležilo

6 tekmovalcev. Vsi so se uvrstili v nadaljnji tekmovalni nivo. Po dvobojih med ekipami je bil vrstni red: 1. Titovo Velenje, 2. Ravne, 3. Slovenj Gradec.

Preseneča 2. mesto Raven, ki so se tako prvič uvrstili na republiško prvenstvo kot ekipa.

R. B.

Ni razlike

»Tudi na najvišjem prestolu sedi človek še vedno — na svoji zadnjici!«

V enem stavku

Z železno potrpežljivostjo prideš do zlate poroke.

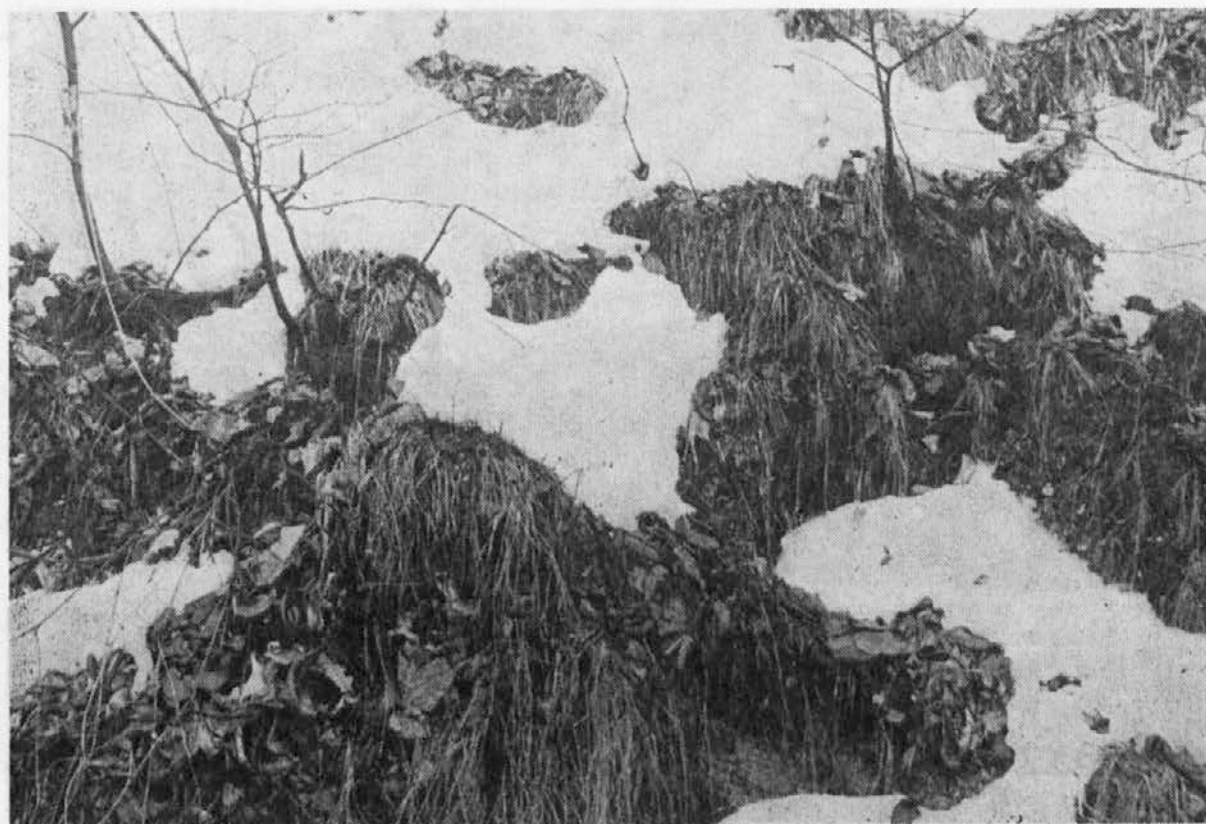
Torbica je prva pomoč ženske lepote.

Za zob časa ni nobene plombe.

Olimpiada je generalni zdravniški pregled narodov.

Dan zapleta, leto razvozla. Začetek in konec govora morata biti čim bliže.

Gluh mož in slepa žena sta zmešani s srečnim parom.

Prebujenje

DELO DRUŠTVA UPOKOJENCEV

Spored izletov in drugih prireditvev v letu 1984

Daljši izleti

17. maja 1984 Ravne — Postojna, Predjamski grad — Lipica — Izola — Portorož — Ravne.

21. junija 1984 Ravne — Brezje — Begunje — Vršič — Planica — Tamar — Brnik — Ravne.

19. julija 1984 Ravne — Duh na Ostrem vrhu — Areh — Osankarica — Trije žebli — Pesek — Rogla — Lovrenc na Pohorju — Ravne.

16. avgusta 1984 Ravne — Ljubljana — Urh — Velike Lašče — Ribnica — Kočevje — Ravne.

20. septembra 1984 po Koroški: Pliberk — Gospa Sveta — Osoje — Borovlje — Sele — Železna Kapla — Ravne.

Oktober 1984 Pobiranje kostonja (Pohorje).

Krajši izleti

Društvo upokojencev Ravne na Koroškem bo poleti prirejalo krajše izlete z društvenim kombijem za temeljitejšo spoznavanje naše bližje okolice, in sicer: na Smrekovec, Šentjakob, Koprivno, Toplo, Raduho, Javorje, Ojstrico.

Piknik

26. julija 1984 — na dan upokojencev — bo skupni piknik v Šentanelu (Črna, Mežica, Prevalje, Ravne na Koroškem).

Druge prireditve

9. junija 1984 — srečanje pevskih zborov upokojencev Slovenije v Cankarjevem domu v Ljubljani.

7. julija 1984 — srečanje upokojencev Slovenije — Griček pri Celju.

27. julija 1984 — srečanje upokojencev Jugoslavije — Slavonski Brod.

PRVE ZIMSKE IGRE UPOKOJENCEV

Zveza društev upokojencev Slovenije je izvedla 25. februarja 1984 v Bohinju in na Kobli prve zimske igre upokojencev Slovenije v smučarskih in veslalomu.

Proga v smučarskih tekah za ženske je bila dolga 2,5 km, za moške 4 km. Veslalom za ženske je imel 15, za moške 20 vrat. Tekmovalci so bili razdeljeni v skupini do 60 in nad 60 let.

Tega tekmovanja, ki je bilo organizirano v okviru Zveze društev upokojencev občine Ravne na Koroškem, so se udeležili tekmovalci iz Črne, Mežice in Raven. Ekipo je vodil Anton Potočnik.

Naši tekmovalci so dosegli zelo dobre rezultate.

Veslalom moški — nad 60 let: 3. Dominik Kos, 12. Anton Potočnik, 20. Karel Fanel, vsi Ravne.

Veslalom moški do 60 let: 2. Milan Pečovnik, Črna, 14. Alojz Ošlak, Mežica, 15. Roland Sušelj, Črna, 30. Jože Košuta, Mežica.

Ekipno so naši tekmovalci v veslalomu zasedli 3. mesto.

Smučarski tek — ženske: 8. Slavka Potočnik, Ravne.

Smučarski tek — moški: 10. Gregor Klančnik, Ravne.

Kljub slabemu vremenu je organizator pripravil tekmovanje v zadovoljstvo 228 tekmovalcev in tekmovalk.

Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj je potekala ob kulturnem programu in nagovorih predstavnikov družbenopolitičnega življenja iz društev.

Ervin Wlodyga

Kadrovska gibanja v februarju

Februarja je bilo v železarni zaposlenih 5815 delavcev. Število se je v primerjavi s prejšnjim mesecem povečalo za 9 delavcev. Znotraj delovne organizacije je bilo prerazporejenih 146 delavcev.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Boškovski Dragan, geodetski tehnik — prva zaposlitev; Jevšenak Anton, KV kopač rude, Banovič Vlado, ključavničar, Terbovšek Alojz, zidar, Zajc Franjo, slikopleskar, Pranjekovič Marko, ključavničar — iz druge delovne organizacije.

JEKLOLIVARNA — Svetina Milan, NK delavec, Pešič Duško, NK delavec — iz JLA; Mori Marko, strojni tehnik, Perovec Klavdija, NK delavka — prva zaposlitev; Breznik Andrej, avtomehaničar, Pajk Marija, NK delavka, Bilobrk Čedo, NK delavec, Nikolič Vasilij, NK delavec — iz druge delovne organizacije.

VALJARNA — Nikolič Miroslav, KV strugar — ponovna zaposlitev v ŽR; Burzić Bečir, NK delavec, Tesić Jovan, NK delavec. Skenderović Ekrem, NK delavec — iz druge delovne organizacije.

KOVAČNICA — Vaukman Jože, KV zidar, Tomaž Janez, pek — iz druge delovne organizacije.

STROJI IN DELI — Gorenšek Boris, strojni ključavničar — iz JLA.

VZMETARNA — Irman Igor, NK delavec — prva zaposlitev za določen čas.

INDUSTRIJSKI NOŽI — Kacil Jože, strojni ključavničar — iz JLA.

ARMATURE — Rožen Darko, KV zidar, Burja Marjan, KV kopač rude — iz druge delovne organizacije.

ETS — Pobrženik Darko, obratni električar, Štumberger Viljem, obratni električar — iz JLA; Robar Darko, dipl. inž. el. — štipendist.

SGV — Senica Goran, ključavničar. Strmčnik Bojan, rezkalec — iz JLA; Dobrun Zlatko, žarilec — iz druge delovne organizacije.

RPT — Berložnik Damjan, inž. strojništva — štipendist.

KOMERCIALA — Golob Zdenka, ekonomski tehnik — prva zaposlitev za določen čas.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA — Ban Vinko, livni žerjavovodja — invalidsko upokojen; Skenderović Ahmet, drugi jamski delavec — sporazumno; Lukić Cvijetin, prvi jamski delavec — izključen iz DO.

JEKLOLIVARNA — Prosenc Bojan, dovažalec kalupov — samovoljno.

JEKLOVLEK — Srebotnik Franc, prevzemnik — starostno upokojen.

KALILNICA — Proje Vinko, pomožni kalilec — invalidsko upokojen.

STROJI IN DELI — Mlačnik Drago, pleskar — umrl; Valente Franc, monter specialist — odpoved delavca; Uršnik Viktor, ključavničar — starostno upokojen; Trup Anton, ključavničar — invalidsko upokojen.

VZMETARNA — Erjavec Ivan, vodja toplotne obdelave in montaže, starostno upokojen, Miklavžina Ivan, prebijalec vzmetnih listov — invalidsko upokojen.

TRO — Kandut Adolf, orodni ključavničar, Keber Justina, pleskarka — invalidsko upokojena; Jurač Klavdija — materialna referentka — potek delovnega razmerja za določen čas.

PNEVMATISNI STROJI — Ravlan Jože, strugar — odpoved delavca.

ARMATURE — Zlatar Milan, strugar — samovoljno.

KOVINARSTVO — Romih Jože, NK delavec — izključen.

ENERGIJA — Pisnik Mladen, ključavničar — sporazumno.

TRANSPORT — Miklavec Silvo, monter gum — izključen.

KONTROLA KAKOVOSTI — Medl Stanislava, strokovna sodelavka — starostno upokojena.

KOMERCIALA — Pintar Mladen, skladiščni delavec — izključen.

KSZ — Pučl Marija, kurirka, Gril Franc, vrtnarski delavec — invalidsko upokojitev.

Gradnja

Kadrovska služba

ZENSKE — NARODNI HEROJI JUGOSLAVIJE

Skupnost jugoslovanskih PTT je izdala letos za dan žena serijo priložnostnih znamk z osnovnimi vrednostmi iste nominalne 5,00 din, na kateri so prikazane podobe narodnih herojnih Jugoslavije.

— **MARIJA BURSAC**. Prva ženska, razglašena za narodnega heroja 15. oktobra 1943.

— **JELENA ČETKOVIĆ**. Za narodnega heroja razglašena 5. junija 1952.

— **NADA DIMIĆ**. Razglašena za narodnega heroja 7. julija 1951.

— **ELPIDA KARAMANDI**. Razglašena za narodnega heroja 11. oktobra 1951.

— **TONČKA CEC-OLGA**. Razglašena za narodnega heroja 21. julija 1953.

— **SPASENIJA BOBOVIĆ - CANA**. Razglašena za narodnega heroja 5. julija 1952.

— **JOVANKA RADIVOJEVIĆ-KICA**. Razglašena za narodnega heroja 7. julija 1953.

— **SONJA MARINKOVIĆ**. Razglašena za narodnega heroja 25. oktobra 1943.

Likovna obdelava znamk je delo Dušana Lučiča. Natisnjene so bile v tiskarni »Forum« v Novem Sadu v tehnični večbarvni ofseti v polah po 8. V srednjem delu pole je vinjeta z motivom reda narodnega heroja, brez nominalne vrednosti.

Znamke so prišle v prodajo 8. marca.

40-LETNICA DENARNEGA ZAVODA SLOVENIJE

Ob 40-letnici denarnega zavoda Slovenije je izdala skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno znamko za 5,00 din.

Na znamki je prikazana obveznica 3 odst. posojila narodne osvoboditve za 20 RM, izdana februarja 1944.

Grafična rešitev znamke je delo Dimitrija Čudova. Znamke so bile natisnjene v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehnični dvobarvni ofseti v prodajnih polah po 25. V prodajo so prišle 12. marca.

V SARAJEVU ŽIGOV ZA CELO ZBIRKO

Poleg treh olimpijskih serij priložnostnih znamk, treh blokov, po ene redne in doplačilne znamke, žigov prvega dne v Beogradu, Zagrebu in Sarajevu ter več priložnostnih žigov (pred ZOI in med njimi) je sarajevska pošta (71101) poskrbela, da sta bila med olimpijadi vsak dan v rabi najmanj dva priložnostna žiga.

Tako lahko celotno dogajanje na olimpijadi spremljamo s priložnostnimi žigi, ki jih je bilo v Sarajevu od 2. do 19. februarja 1984 kar 73. S 60 žigi so obeležili posamezna tekmovanja v vseh disciplinah na XIV. ZOI, od 7. do 19. februarja (skupno 13 žigov) pa je bil v rabi priložnostni žig s premičnim datumom in napisom »XIV. zimске olimpijske igre — Sarajevo 1984«.

V počastitev prenosa olimpijske plamenice so priložnostne žige izdala tudi filatelistična društva v Novem Sadu, Beogradu in Osijeku. u. f.

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V APRILU

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne in Dravograd bodo predvidoma predvajali naslednje filme:

STIRJE PRIJATELJI, ameriški socijalni, 4.—15. 4.

STRUP IN MED, angleška drama, 5.—16. 4.

MASCEVANJE SONY LYA, filipinski pustolovski, 6.—16. 4.

ZMAJ IZ ARIZONE, hongkonški karate, 7.—17. 4.

MOJ OČKA ZA DOLOČEN CAS, domača komedija, 9.—19. 4.

LETEČA BANDA, ameriški triler, 12.—23. 4.

SKRIVNOSTNA MOČ, angleška grozljivka, 12.—23. 4.

PEKLENSKI PREGON, ameriška kriminalna, 19.—30. 4.

CHARLIE CHAPLIN. ZELEZNI ŠAMPION, ameriška komedija, 20. do 30. 4.

Zima se je poslovila

BALTIMOORSKI NABOJ, ameriška kriminalna, 20.—30. 4.

LJUBEZENSKI HOTEL NA TIROL-SKEM, nemška komedija, 26. 4.—7. 5.

BLADE RUNNER, ameriški znan. fantastični, 27. 4.—7. 5.

ZMAJ PROTI TIHOTAPCEM, hongkonški karate, 27. 4.—7. 5.

ZAHVALA

Sodelavcem Kalilnice se zahvaljujem za lepo darilo, ki so mi ga izročili ob odhodu v pokoj. Želim jim še veliko delovnih uspehov.

Vinko Proje

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vsem sodelavcem TRO za darilo.

Justina Keber

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Kontrola kakovosti pnevmatike in TOZD Pnevmatični stroji, oddelek strugarne, za darila in lep šopek.

Drage sodelavke in sodelavci, imela vas bom v lepem spominu. Želim vam mnogo zdravja in še veliko delovnih uspehov.

Angela Paradiž

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice Marije Mager, p. d. Kvasnik, se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvala govorniku tov. Karlu Polancu, g. kaplanu za opravljeni obred in pevcem s Prevalj.

Prav tako iskrena zahvala dr. Veroniki in dr. Kotniku ter osebju internega oddelka bolnišnice Slovenj Gradec za zdravniško pomoč. Posebna hvala tov. Prikeržniku, p. d. Toniju, za pomoč, iskrena hvala vsem sosedom, sorodnikom in znancom za darovano cvetje, izraze sožalja in pomoč.

Sinovi z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, dedka in brata Antona Sedarja se iskreno zahvaljujem vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancom, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje. Hvala govornikom Stanku Kotniku, Roku Gorenšku in Ivanu Jakobu za lepe poslovljne besede, Pihalnemu orkestru Zelezarne Ravne ter g. župniku Kotniku za opravljeni obred.

Hvala tudi primariju dr. Dragu Plešivčniku in vsem bolniškemu osebju, ki so ga zdravili in mu lajšali bolečine.

Žena Ančka, otroci: Micka, Milan, Lenka, Ivo, Cvetka, Zoran in Sonja z družinami, sestre Ivica in Mimika z družinami ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi skrbnega očeta Leopolda Butolena za izkazano pomoč in pozornost sodelavcem ter prijateljem iskrena hvala.

Sinova Milan in Jože z družinami

ZAHVALA

Dne 27. 2. 1984 smo pokopali našo mamo in babico Marijo Peruš. Vsem, ki ste nam pomagali pri lajšanju njene boleznin in jo pospremili na njeni zadnji poti, iskrena hvala.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mame Marije Kričej se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti. Zahvaljujem se vsem sorodnikom, sosedom in znancom za vence, cvetje in pomoč.

Posebej se zahvaljujem tov. Žilavcu in patronažni sestri Berti za iskreno pomoč v najtežjih trenutkih. Hvala tudi g. župniku in pevskega zboru upokojencev Prevalje.

Hčerke Fanika, Pavla, Marija, Ančka, sestre, brat ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice Štefke Forštner se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste ji bili v času njene boleznin v pomoč, darovali cvetje in vence in jo spremili na njeni zadnji poti.

Posebna zahvala dežurnim zdravnikom in patronažnim sestram, ki so jo zdravili in ji lajšali bolečine.

Zahvaljujem se tudi tov. Mirku Vidovšku za poslovljni govor, Pihalnemu orkestru Rudnika Mežica in pevskega zboru Mežiški knapi za žalostinke.

Mož Jakob, sinovi Pavle, Jakob, Ferdo in hčerke Mimica, Anica in Štefka z družinami

ZAHVALA

Ob prerani, boleči izgubi naše Lize Rihter, roj. Robnik, se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, ki so ji darovali cvetje in vence, nam izrekli sožalje in jo tako številno spremili na njeni zadnji poti.

Zahvala zdravstvenemu osebju bolnišnice Slovenj Gradec za nesebično

pomoč, tovarišicam OŠ Juričevega Drečjaka in sosedom za pozornost in požrtvovalnost pri organizaciji pogreba. Posebna zahvala vsem za ganljive besede ob grobu, Pihalnemu orkestru iz Mežice, pevcem in g. župniku za opravljeni obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta in brata Ivana Lasnika se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancom za darovano cvetje in pomoč.

Posebej hvala delavcem tozda ETS in sindikatu, službi MR — RPT, hišnemu svetu Javornik 33 in sosedom.

Lepa hvala govorniku tov. Vušniku za poslovljne besede, Pihalnemu orkestru ravnstkih železarjev in g. župniku ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti.

Žena Mira, sinovi Ivan in Drago z družinami, sin Evald in Jože ter brata in sestre

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta in dedka Mirka Vajsa se iskreno zahvaljujem kolektivu železarne za darovano cvetje. Hvala Pihalnemu orkestru Zelezarne Ravne, govorniku za poslovljni govor. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti.

Zalujoči: žena Mimi, hčerka Inge in sin Mirko z družinami

Izdaja delavski svet Zelezarne Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruđen, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek.

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar.

Telefon 661 131, int. 304.

Tiska CGP Večer, Maribor. Glasilo je po 7. točki 1. odst. 38. čl. zakona o obdavljenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: Fotokrožek OŠ Prežihov Voranc, S. Jaš, F. Keber, A. Krivograd ml., M. Korošec, S. Očep, M. Potočnik, F. Rotar, Z. Strgar.